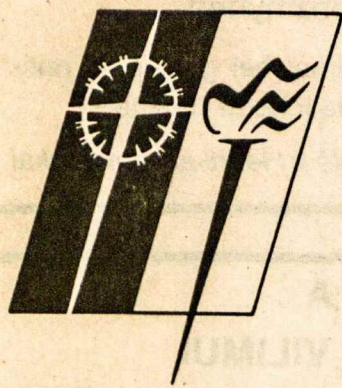

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (2016) 1988 SPALIS-OCTOBER 11

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672 50 ct.

Deguto lašas

Didieji išeivijos šių metų vasaros renginiai tebėra neužmiršti. Jų atgarsiai, vieni neigiami, kiti teigiami, vis dar aidi mūsų išeivijos spaudoje. Tai renginiai, kurie atkreipė visos išeivijos ir net pavergtos Lietuvos dėmesį. Ir tai dėl to, kad tie renginiai bandė spręsti gyvybinius mūsų tautos klausimus. Kultūros kongresas, įvykęs Toronte, savo parodomis, koncertais, literatūros vakarais parodė dabartinės išeivijos pajėgumą, o paskaitomis ir svarstybomis stengėsi įžvelgti į dabarties problemas, jas suprasti ir ieškoti galimų sprendimų. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, įvykęs taip pat Toronte, apžvelgė visuomeninę išeivijos veiklą ir surikiavo savo pajėgas ateities darbams, vadovaujamiems naujos vadovybės. Aštuntoji tautinių šokių šventė, surengta Hamiltone, buvo milžiniško masto išeivijos renginys, parodęs šioje srityje stiprų jaunimo potencialą. Neveltui jisai sutraukė 10.000 žiūrovų. Tai buvo didžiai iškili tautinė mūsų šventė, kuria visi žavėjosi, ypač tuo baigiamuoju momentu, kai 2000 šokėjų arenoje išsirikiavo, sudarydami raidės žodžio "Lietuva". Dėl to ir korespondentai, aprašę tą šventę spaudoje, reiškė savo susižavėjimą bei padėką išvargusiems rengėjams.

I Tą nepakartojamo iškilumo bei džiaugsmo nuotaiką atskubėjo ir tamsūs šešėliai iš Hamiltono universiteto bendrabučio, kur buvo apnakvydintos kelios tautinių šokių grupės ir dalis ne šokių. Paašikėjo, kad ten kai kurios nedrausmingos grupės iš kultūrinių šokių ir ne šokių pasidarė vandalais ir ėmė siausti, daužyti, gadinti bendrabučio įrengimus, kelti tokį triukšmą, kuris prišaukė ir policiją. Pastaroji keletą triukšmadarių pamė savo globon... Mačiusieji tuos įvykius aprašė spaudoje ir labai sujaudino mūsų visuomenę, gausiai aukojusią tai šventei, juolab, kad kai kuriuose laikraščiuose pasirodė žinios apie padarytus milžiniškus nuostolius (200.000 dol.) vandalų bei chuliganų. Pasigirdo balsų, reikalaujančių paskelbti anų triukšmadarių pavardes, juos nubauti, priversti atlyginti padarytus nuostolius. Netrūko ir raminančių balsų, skatinančių kreipti dėmesį į pačią šventę, jos žavesį, o ne į kelių padaužų elgesį universiteto bendrabutyje. Pastaroji tendencija ypač sustiprėjo, kai šventės rengėjų komitetas paskelbė, kad minėtam bendrabučiu padaryta tiktai \$2,638.95 nuostolių, kurie esą jau apmokėti rengėjų komiteto. Tuo būdu mūsų visuomenėje kilęs skandalas dėl jaunimo išdaigų universiteto bendrabutyje aprimo, lyg ir be aiškos išvados ateičiai.

V IS dėlto toks aprimimas, kuris po kiek laiko nugrims užmarštin, nepadaręs jokios tvirtos išvados, nėra tvirta gairė ateičiai. Juk vandalizmo reiškiniai tautinių šokių švenčių proga kartojasi. Jų buvo Čikagoje, Klivlande, jų netrūko ir Hamiltone. Ir kas gali pasakyti, kad jų nebus ateityje. Lyginant su visa švente, jos didingumu, žavingumu, tai mažas dalykas, tačiau jis toks destruktivus, toks žeminantis, toks niekšingas, kad neįmanoma jo užglostyti bei visai užmiršti. Tai deguto lašas medaus stiklainyje! Jo nuodingumas siekia plačiai. Kitaip tariant, mažas kelmas didelį vežimą vertia. Tai sakant, prisimena 24-sios olimpiados 100 metrų bėgikas Ben Johnsonas, laimėjęs aukso medalį Korėjoje. Kai tyrimai parodė, kad jis vartojo (žinodamas ar nežinodamas) nelegalius steroidinius vaistus, neteko visos garbės ir medalio. Jo atvejis tapo didžiausia spaudos, televizijos bei radiojės sensacija, kartojama beveik ištisas dvi savaites. Sujudo Kanados vyriausybė, parlamentas, visas kraštas ir net visos pasaulis, sekęs olimpinis žaidimas. Iš esmės juk tai buvo mažas dalykas, galima sakyti, deguto lašas, bet gadinantis visą olimpinį renginį. Ir mūsų tautinių šokių šventėse vandalizmui turėtų kūti padarytas galas. Tuo turėtų susirūpinti rengėjai, rasti apsaugos būdus, kad tas deguto lašas nedrumstų iškiliųjų jaunimo švenčių. Pr. G.

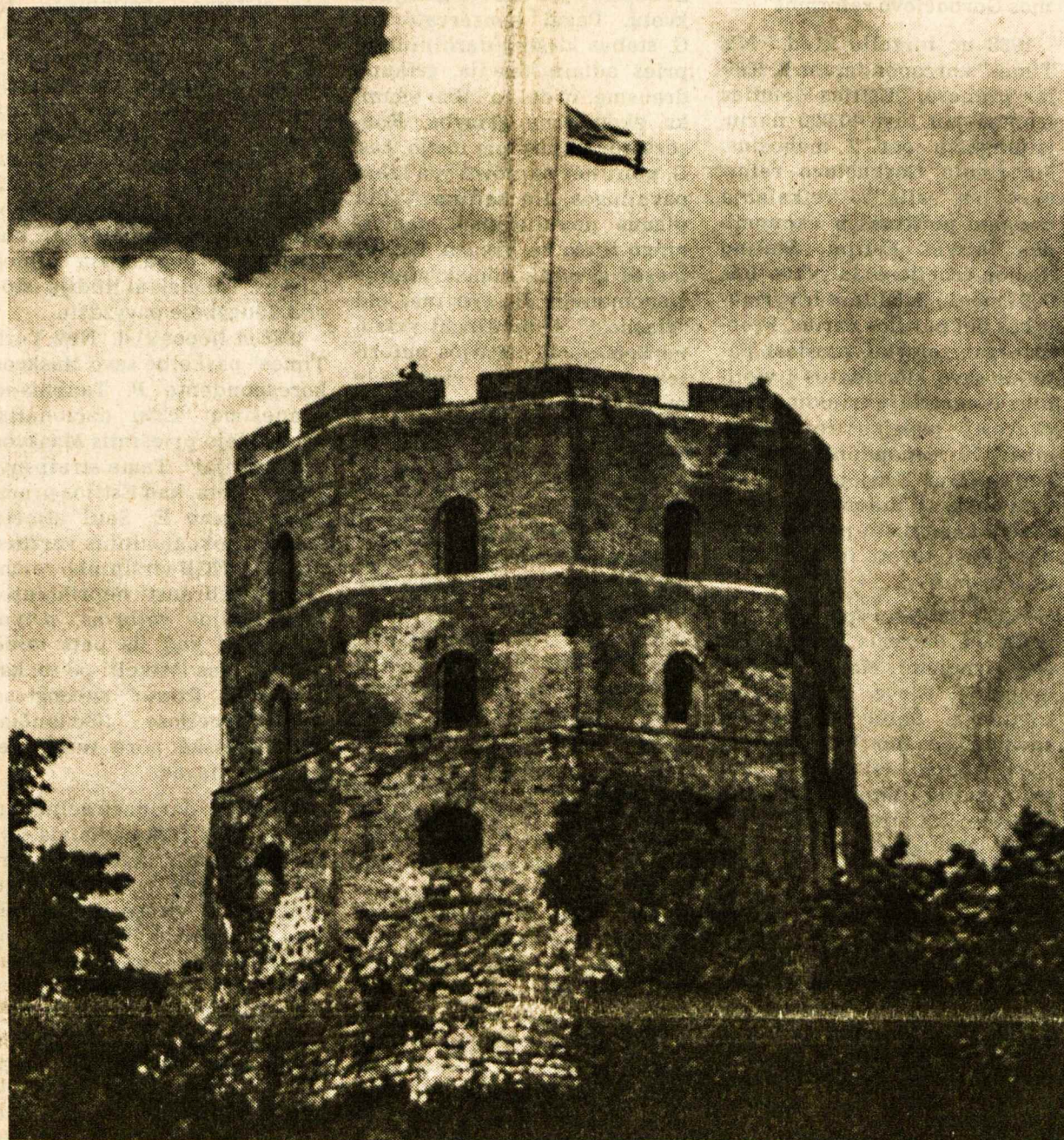
KANADOS ĮVYKIAI

Paskelbė parlamento rinkimus

Kanados ministras pirm. B. Mulroney parlamento rinkimus lapkričio 21 d. paskelbė spalio 1d. Kanados gubernatorės Jeanne Sauve rezidencijoje, paprašęs ją sustabdyti dabartinio XXXIII-jo Kanados parlamento darbą. Parlamente atstovų rūmuose dabar buvo 282 vietos, užpildytos 203 konservatorių, 38 liberalų, 32 socialistų, vieno nepriklausomo liberalo, trijų partijoms nepriklausančių atstovų. Penkios tuščios vietos laukė papildomų rinkimų, kuriuos dabar pakeis viso parlamento rinkimai lapkričio 21 d. Naujajame parlamente atstovų skaičius, pertvarkius rinkimines apylinkes, nuo 282 padidintas iki 295. Kanadą valdančiai partijai minimaliai daugumai parlamente sudaryti reikės 149 atstovų. Mat ji vieną atstovą

turi paskirti parlamento pirminku, prarandančiu balsavimo teisę. Spaudoje teisingai jau buvo pranašauta, kad ministras pirm. B. Mulroney naujo parlamento rinkimus paskelbs po apsilankymo Jungtinės Tautos Niujorke. Ten jam rūpėjo išsikvoti vietą Kanadai saugumo taryboje. Balsavimas naujų narių klausimu numatomas antrojoje spalio pusėje.

Skelbti Kanados parlamento rinkimus šį rudenį ministras pirm. B. Mulronį priverstė liberalų vado J. Turnerio iniciatyva sulaukta JAV ir Kanados laisvos prekybos sutartis, jau patvirtinta rinktų parlamento atstovų. Tarkindami opozicijos vadui J. Turneriui, dabar ją sustabdė daugumą senate turintys liberalai, nors senato (Nukelta į 9-tą psl.)

Gedimino pilis Lietuvos sostinėje Vilniuje, kunigaikščių mieste, kur 1918 metais vasario 16 dieną Lietuvos Taryba paskelbė nepriklausomybę. Nuo 1940 metų čia plevėsavo sovietinė vėliava, 1988 m. spalio 7 d. oficialiai buvo iškelta tikroji nepriklausomos Lietuvos trispalvė vėliava

Lietuvos vėliava Gedimino kalne

Telefonu iš Vilniaus gautas pranešimas, kad 1988 m. spalio 7 d., 10 v.r., Gedimino kalne buvo oficialiai iškelta sovietinės valdžios pripažinta senoji nepriklausomos Lietuvos vėliava (geltona-žalia-raudona). Ryšium su tos vėliavos iškėlimu įvyko gausi demonstracija. Taip pat pranešta, kad lietuvių kalba pripažinta valstybine kalba Lietuvos respublikoje. Šią žinią patvirtino Reuterio agentūros pranešimas iš Maskvos, paskelbtas "The Globe a. Mail" 1988.X.8. Jame sakoma, kad Lietuvos vėliavos iškėlimo proga įvyko milžiniška demonstracija Vilniuje – dalyvavo 100.000–200.00 asmenų.

"The Toronto Star" korespondentas, pranešdamas tą informaciją iš Maskvos, pažymėjo, kad nepriklausomos Lietuvos vėliava Gedimino kalne pirmą kartą suplevėso nuo 1940 metų, t.y. nuo Lietuvos okupacijos. Lietuvos sovietinės vyriausybės pareigūnas pareiškė: "Susijaudinimas buvo toks stiprus, kad galėjo sustabdyti net širdį". Cituoja korespondentas ir, atrodo, kito asmens pareiškimą Vilniuje: "Tiesą sakant, sunku man buvo matyti tą vėliavą dėl plūstančių asarų akys. Tai buvo momentas, kurio nebesitikėjau sulaukti savo gyvenime".

Panaši demonstracija įvyko Rygoje, kur taip pat buvo iškelta tautinė Latvijos vėliava. Latvių kalba pripažinta valstybine kalba.

Estijos vėliava buvo pripažinta oficialiai 1988 m. birželio mėnesį. Estijoje ir Latvijoje veikia Liaudies fronto sąjūdžiai, Lietuvoje – Persitvarkymo sąjūdis. Veikliusias yra Estijos liaudies frontas, jau surengęs savo kongresą Taline.

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio kongresas rengiamas Vilniuje spalio 22 d.

"The Toronto Star" 1988.X.9 laidoje, pirmame puslapyje, paskelbė informaciją, gautą iš latvių veikėjo dr. Silins. Pasak jo, praėjusį savaitgalį Rygoje turėjo įvykti Latvijos liaudies fronto suvažiavimas, kurin buvo pakviesti aštuoni išeivijos latvių veikėjai. Pasaulio latvių federacijos pirm. dr. L. Lukss iš Kanados jau buvo pasirošęs ten vykti, bet negavo vizos. JAV latvių sąjungos pirm. V. Pavlovskis jau buvo gavęs Sov. Sąjungos vizą, bet ji buvo atšaukta. Taigi nė vienas išeivijos latvių atstovas negalėjo dalyvauti minėtame suvažiavime.

Dienraštis "The Globe a. Mail" 1988.X.10 paskelbė Reuterio agentūros gana plačią informaciją apie Latvijos liaudies fronto suvažiavimą – kongresą Rygoje. Jame buvo priimti nutarimai, reikalaujantys daugiau demokratijos, latvių kalbos bei kultūros apsaugos, ekonominės autonomijos, kitautėjų imigracijos kontrolės, politinio suverenumo Sov. Są-

jungos rėmuose. Kai kurie kalbėtojai buvo radikalesni ir reikalavo pilnos Latvijos nepriklausomybės.

Suvažiavime dalyvavo 1000 atstovų iš viso krašto. Jie išrinko 100 asmenų tarybą su pirminku rašytoju Dainiumi Ivans priešakyje. Jis yra vienas iš Liaudies fronto steigėjų, perkopęs per 30 metų amžiaus. Suvažiavime dalyvavo ir žymus latvių aktorius Evalds Valters, 90 metų amžiaus, 1918 m. kovojęs už sovietinę respubliką. Jis pareiškė: "Mes susirinkome čia ne prašyti to, kas mums priklauso, o reikalauti".

Suvažiavimo proga skambėjo Rygos katedros varpai, kviesdami tautiečius į pamaldas – pirmą kartą per 30 metų. Mat, kaip ir Vilniuje, Rygos katedra (liuteronų) buvo atimta ir paversta koncertų sale. Pamaldas laikęs kun. J. Rubenis išreiškė viltį, kad ir ateityje tikintiesiems bus leista naudotis katedra. Pamaldose dalyvavo 2000 tikinčiųjų. Tai viltingas ženklas, rodantis, kad ir Vilniaus katedra gali būti grąžinta Lietuvos tikintiesiems.

TELEFONU IŠ ROMOS

Prelatas Bačkis – arkivyskupas

1988 m. spalio 4 d., 5.30 v.v., Šv. Petro bazilikoje Šv. Tėvas Jonas-Paulius II įšventino prel. Audrijų-Juozą Bačkį arkivyskupu, paskirtą pranciškiniais Olandijai. Dalyvavo 16 kardinolų, 36 arkivyskupai bei vyskupai – iš viso apie 1000 asmenų, kurių tarpe šimtinė lietuvių iš Europos ir Š. Amerikos. Iš okupuotos Lietuvos dalyvavo vysk. J. Steponavičius, vysk. J. Preišas, kun. V. Aliulis.

Po šventinimo apeigų buvo

suruoštas priėmimas Vatikane, senojose vyskupų sinodo salėse, visiems išskilmės dalyviams.

Spalio 5 d. visi išskilmėje dalyvavę lietuviai vyskupai iš Lietuvos, V. Vokietijos ir Š. Amerikos pietavo su Šv. Tėvu Jonu-Pauliumi II. Arkivyskupo P. Martinkaus Vatikane tomis dienomis nebuvo – buvo išvykęs į savo motinos laidotuves Čikagoje.

Spalio 5 d. vakarą "Holiday

Pasaulio įvykiai

PREZ. GEN. A. PINOCHETO REŽIMAS ČILĖJE VALDŽION atėjo kariniu sukilimu 1973 m., pasibaigusiu ne tik marksistinių pažiūrų socialistų prez. Salvadoro Allendės nuvertimu, bet ir jo nužudymu. Sukilimas užbaigė trejus metus trukusį politinį chaosą, rekordinę infliaciją atnešusį ekonominį krašto nepastovumą. Tačiau karinė gen. A. Pinocheto diktatūra taipgi palaidojo ir demokratijos proveržius. 1980 m. referendumu buvo patvirtinta karinio režimo paruošta naujoji Čilės konstitucija, prezidentu aštuoneriems metams išrinktas gen. A. Pinochetas. Specialiu plebiscitu dabar jis bandė prezidento pareigas pratęsti sekančiam aštuonerių metų laikotarpiui, tikėdamasis lengvos pergalės. Mat plebiscite buvo tik jo vieno pavardė, reikalavimas balsuoti "taip"

arba "ne". Tačiau šį kartą R. Lagosui pavyko suvienyti 16 opozicinių partijų, atmetusių penkiolika metų trukusią karinę diktatūrą ir gen. A. Pinocheto perrinkimą prezidentu. Konstitucija įpareigoja plebiscitą pralaimėjusį prez. gen. A. Pinochetą sekančiais metais skelbti naujus prezidento ir abiejų parlamento rūmų rinkimus. Krašto valdymas naujajai vyriausybei turi būti perduotas 1990 m. kovo 11 d. Tad gen. A. Pinochetas, net ir pralaimėjęs plebiscitą, valdžioje pasilieka iki tos datos. Naujoji konstitucija jam palieka kariuomenės vadovybę, o jos dėka jis eis su kitais generolais tautinio saugumo tarybon, kuri turės veto teisę sustabdyti naujojo prezidento ir abiejų parlamento rūmų sprendimus. Tokiose aplinkybėse čiliečių džiaugsmo demonstracijos Santiago gatvėse neturi rimto pagrindo – Čilės ateitis tebėra neaiški.

Grįžo į erdves

Amerikiečių astronautų skrydžius į erdves beveik trejiems metams buvo sustabdžiusi erdvėlaivio "Challenger" tragedija 1986 m. sausio 28 d. Kylančio erdvėlaivio sprogime tada žuvo septyni astronautų igula. Sprogusį erdvėlaivį "Challenger" dabar pakeitė erdvėlaivis "Discovery" su penkiu astronautų igula. Erdvėlaiviu buvo patobulinti kuro tankai, pašalinantys jo išsiveržimo pavojų, pasibaigusį erdvėlaivio "Challenger" sprogimu. Iš viso buvo įvesta 400 techninių patobulinimų, leidžiančių net ir astronautų iššokimą su paraišutais. Keturių dienų trukusiam skrydyje orbiton įstatytas šimto milijonų dolerių vertės ryšių satelitas. Išspūdingas buvo penkių astronautų simbolinis pranešimas žuvusiųjų septynetukui, kad Amerika vėl grįžo į erdves ir tęsia jų gy-

venimą. Inn" viešbutyje įvyko naujojo arkivyskupo A. Bačkio pagerbtuvių vaisės. Jose, šalia lietuvių, dalyvavo ir Lomžos vyskupas J. Paetis, kurio žinioje yra Suvalkų trikampio lietuvių sielovada.

Spalio 6 d., 12.30 v., lietuviai buvo priimti Šv. Tėvo audiencijoje. Dalyvavo apie 100 asmenų.

Spalio 6 d., 5 v.p.p., įvyko Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavimo išskilmęs Mišios, kurių pagrindiniu atnašautoju buvo arkiv. A. Bačkis drauge su vysk. P. Baltakiu ir vysk. J. Preišu.

Pažymėtina, kad arkiv. A. Bačkis yra Lietuvos diplomatinio šefo dr. St. Bačkio ir Onos Bačkienės sūnus, gimęs 1937 m. Kaune, mokslos ejęs Paryžiuje ir Romoje. Nuo 1964 m. darbuojasi diplomatinėje Vatikano tarnyboje, eidamas įvairias pareigas daugelyje pasaulio kraštų. Pastaraisiais metais darbavosi Vatikane kaip viešųjų reikalų tarybos pasekretoris.

vybės aukomis nutrauktą darbą. Šį kartą gerai pavyko erdvėlaivio "Discovery" skrydis, tapęs dvidešimt šeštuoju žemėn grįžtančių ir nusileidžiančių erdvėlaivių serijoje. Kalifornijoje nusileidusius astronautus sutiko JAV viceprez. G. Bushas, respublikininkų partijos kandidatas į prezidentus. Demokratų kandidatas M. Dukakis tuo metu nutraukė rinkiminę kalbą Hartforde ir pranešė sėkmingą astronautų nusileidimą. Vienintelė problema jiems sudarė pasikartojantys sutrikimai vėsinimo sistemoje.

Palaidojo politiką

Bavarijos premjeras F. J. Štrausas (Franz Josef Strauss), priklausęs V. Vokietijos federacijos steigėjų gretoms, mirė Regensburgo ligoninėje. Medžioklėje prie Regensburgo 73 metus amžiaus turintį F. J. Štrausą ištiko širdies smūgis. Mirė neatgavęs sąmonės. Bavariją jis ilgus metus valdė, remdamasis vietine krikščionių socialistų partija, kuri buvo panaši į V. Vokietijos kanclerio H. Kohlio krikščioniškus demokratų. Dėl jo mirties kancleris H. Kohlis turėjo nutraukti kelionę Tolinuosiuose rytuose ir grįžti į laidotuves. Pastarajame dešimtmetyje velionis turėjo didelės įtakos kanclerio H. Kohlio vidaus reikalų programoms, nors jis labiau domėjosi užsienio politika. 1983 m. Bavarijos premjeras F. J. Štrausas lankėsi R. Vokietijoje ir jos komunistiniam režimui parūpino prekybos bilijono markių kreditą, už šią paslaugą iškovodamas minų ir kai kurių ginklų pašalinimą iš V. Vokietijos pasienio. Tais pačiais metais J. Štrausas lankėsi Lenkijoje ir Čekoslovakijoje, ten tarėsi su užsilaikyti priekaištai dėl voikiškų ginklų pardavimo Saudi Arabijai. F. J. Štrausas tada griežtai atmetė Izraelio vadų reikalavimą, kad V. Vokietija sustabdytų ginklų pardavimą arabams, prisiimdama moralinę atsakomybę už nacių nusikaltimus žydų tautai. Velionis buvo lakūnas, pats savo lėktuvu 1987 m. nuskraidinęs Bavarijos delegaciją Maskvon pokalbiams su reformas planuojančiu M. Gorbačiovu. Tais pačiais metais jis lankėsi ir P. Afrikos respublikoje, priimdamas negrų laisvės siekiam, bet ir kartu pabrėždamas baltųjų vyriausybės padarytas reformas. Velionies laidotuvėse Miunchene tarp kitų užsienio šalių atstovų buvo ir P. Afrikos respublikos prez. P. W. Botha su žmona, ignoruojamas daugelio kitų dalyvių.

Sunaikins Černobilį

Maskvoje nutarta sunaikinti kadaise 10.000 gyventojų turėjusį Černobilį, dėl gaisro atominėje elektrinėje užterštą radiacija. Esą žmonės ten nega-

(Nukelta į 9-tą psl.)

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyta. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalą kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.

Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.

US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Amerika... Amerika

AURELIJA BALASAITIENĖ

...Tai apdainuotas laisvų ir lygybių kraštas, kurio uoste stovinti laisvės statula šaukia benamius ir pavargėlius į savo glėbį, tačiau, juos sušaukus ir paleidus į neribotą laisvę, viehi tampa "lygesniais" už kitus. Tam tikros gausios mažumos, kaip ispanų kilmės grupės ir kadaise į šį kraštą vergų laivais atgabenti juodosios rasės gyventojai, jau stipriai rodo savo įtaką, kuri ypatingai išryškėja rinkiminiais metais. Net ir demokratų partijos kandidatas ir prezidentus, gaikų kilmės gubernatorius Dukakis, Texas valstijoje savo prakalbas pradeda ispanų kalba. Norėčiau paklausti, kodėl ne graikų? Juk plačioje spaudoje su pasididžiavimu demonstruojamas jo šeimos nuotraukų albumas su mažuoju Dukakiuku, apsirėngusiu graikų tautiniais drabužiais. Bet... toli gražu, kitos mažumos tokios propagandos nei privilegijų neturi, ypatingai tos, kurių šaknys randasi pavertuose kraštuose. Slovakai, vengrai, čekai, baltiečiai neturi savo užnugarįje laisvos valstybės, tai ir su jų teisėmis ne tik nesiskaitoma, bet kiekviena proga bandoma jiems pakenkti ar juos pažeminti.

Klivlandas yra vienas iš tų didžiųjų Amerikos miestų, kurio gyventojų didelę dalį sudaro taip vadinami "etnikai". Tai veiklios, energingos grupės, neatitrikusios nuo savo šaknų, puoselėjančios savo kultūrą ir papročius, bet tuo pačiu tapusios naudingais piliečiais. Jų tarpe randame visų profesijų ir verslų asmenis, menininkus ir muzikus, taip pat valdžios įstaigose rimtas pozicijas užimančius asmenis. Tos grupės, kaip ir mes lietuviai, veikia uždarai savo tarpe, tik demonstracijų ar istorinių minėjimų metu jungiasi į vieną bendrą būrį su savo vėliavomis, jaunimo eisenomis ir tautiniais drabužiais.

Gyvas tautinių grupių žodis radijo bangomis Klivlande jau buvo įsisenėjusi tradicija, tam tikromis dienomis klausantis tautybių radijo valandėlių. Lietuviškoji radijo valandėlė "Tėvynės garsai" turi ilgą ir garbingą istoriją, o populiarius... tos valandėlės vedėjas ir redaktorius Juozas Stempužis joje dirba arti keturių dešimtmečių. Ir buvo malonu kiekvieną sekmadienio vakarą girdėti savo gražią kalbą radijo bangomis, klausytis savo muzikos, aktualaus ir įdomaus "keliaujančio mikrofono" pokalbių. Komercinės radijo stotys tautybių radijo valandėles stumdinėjo iš vienos stoties į kitą, tačiau, keičiantis jų programų formatui, būdavo pranešama iš anksto ir duodama laiko susirasti vietą kitur. Pagaliau visų džiaugs-

mui Klivlande buvo įkurta "viešojo" (Public) radijo stotis, kuri iš savo klausytojų surenka lėšas ir tuo skiriasi nuo komercinių radijo stočių. Federacinė įstaiga, reguliuojanti radijo stotis, naujai stočiai leidimą išdavė su sąlyga, kad joje bus transliuojamos tautybių radijo programos, tačiau atrodo, kad toji sąlyga nebuvo taip įrašyta, kad jos negalima būtų demagogiškai interpretuoti.

Vieną penktadienio rytą visi tautybių radijo valandėlių vedėjai gavo raštą, kuriuo pranešama, kad nuo laiško datos, liepos 15 dienos, jų programos panaikintos. Taip pat laiške pranešama, kad nebūsią duota proga atsisveikinti su klausytojais, o stotyje esantis inventorius būsiąs prisiustas paštu... Ir liepos 17 dienos vakare daug radijo aparatų buvo veltui sukinėjama, veltui bandant sugauti Juozo Stempužio balsą ir įžanginę kanklių "Lietuviais esame mes gimę" gaidą...

Sekmadienį, liepos 31 dieną, karštai saulei tirpinant asfaltą, aikštėje ties radijo stoties pastatu susirinko gausi minia su tautinėmis vėliavomis, muzikos instrumentais, tautiniais drabužiais ir mišku plakatų. Demonstracijoje kalbėjo Klivlando miesto įtakingieji asmenys, kaip George Voinovich, ilgametis miesto burmistras ir kandidatas į Ohio senatorius, taip pat senatorius Howard Metzenbaum, jo konkurentas, populiari kongreso atstovė didelė lietuvių bičiulė Rose Mary Oakar, keli kiti kongreso atstovai ir pareigūnai. Išskyrus slovėnus, lietuviai pasirodė gausiausiai. Demonstracija buvo efektinga ir visų trijų televizijos stočių filmuojama, o vėliau rodoma vietinių žinių programoje. Deja, vietinis dienraštis, pastoviai boikotuojantis tautines mažumas, ypatingai baltiečius, apie demonstraciją neparšė nė vienos eilutės. Susiorganizavę tautybių radijo vadovai įsteigė koalicinę organizaciją, kreipėsi į teisės žinovus, bet galutinis atsakymas yra "ne". Vulfarus, primityvus, necivilizuotas elgesys...

Per ilgą eilę metų lietuviai savo valandėlę stipriai rėmė, o paskutiniysis "radijotonas", t. y. vajas sukelti lėšoms, praėjo su dideliu pasisekimu. Juozas Stempužis net susilaukė komplimentų iš radijo stoties administracijos, bet, nežiūrinto, nutilo "Tėvynės garsai". Ar ir mes nutilsimė?

Kartais mummyse kyla savotiškas pavydo jausmas žinant, kad Kanadoje veikia ministerija daugiakultūriniais reikalais, kad lietuvių spaudos atstovai yra pripažinti ir gali tapti Kanados žurnalistų sąjungos nariais... Tiesa, kad prieš rinkimus Amerikos politikieriai mums sako karštas prakalbas, užpila pažadas ir rodo neva tai dėmesį ir pagarbą. Tačiau reikalingas veiksmas ir konkreti pagalba, nesiribojant vien prakalbomis, išniekur neateina. Ir sekmadienio popietės dabar tokios tuščios, tokios liūdnos... Kada išgirsime vėl "Tėvynės garsus"?

Sovietinės reformos Baltijos valstybėse

Su naujų reformų banga padvelkė ir didesnės laisvės vėjai, atsirado nauji sąjūdžiai, siekiantys savo kraštu laisvės visose gyvenimo srityse

ANTANAS BUTKUS

Ekonominiai pakeitimai, daromi Gorbačiovo "perestroikos" vardu, ilgainiui turės didesnės įtakos tautinei Baltijos kraštų politikai, negu kad dabar vykstančios demonstracijos tuose kraštuose. Britų korespondentas Martin Walker 1988 m. kovo 30 d. rašė: "Mes šiandien esame liudininkai dar tik prasidedančio reikšmingo proceso, kuriam reikės ilgo laiko. Visa tai, aišku, priklauso nuo to, kaip bus tęsimos Gorbačiovo reformos".

1988 m. birželio 21 d. "NY Times" korespondentas B. Keller pranešė: "Estijos liaudies frontas jau turi 40,000 narių, įsijungusių per 2 mėnesius. Jis remia Gorbačiovo reformas, bet šalia to reikalauja daugiau politinės ir ekonominės laisvės Estijai. Stalino demonstracijose dalyvavo 100, 000 žmonių, įskaitant ir vyriausybės bei partijos narius. Fronto organizatoriai ruošiasi pateikti savo kandidatus į vietinius ir centrinus rinkimus bei pravesti įvairius referendumus." Korespondentas teigia, kad įvykiai Estijoje yra pradžios kovos su autoriteto nustojančia komunistų partija, kuri dar tikisi turėti įtakos Liaudies frontui.

Pagal sovietų spaudos pranešimus, panašūs Frontai yra organizuojami Maskvoje, Leningrade, Kieve, Jaroslave ir Lietuvoje. Šalia ekonominio savarankiškumo Estijos liaudies frontas reikalauja, kad būtų pagrindinė Estijoje. Estijoje yra 28% rusų, kurių pažangieji jungiasi į tą Frontą. Pastarasis susigrąžino Estijos mėlyną – juodą – baltą vėliavą.

Sekmą dieną B. Keller pranešė: Latvijos rašytojų ir kitų kultūrininkų sąjunga pareikalavo, kad Latvija būtų paskelbta suverenia valstybe Sovietų Sąjungos valstybių tarpe, turinėčia savo ambasadorių Jungtinėse Tautose ir dalyvaujančia savo vardu olimpiadose. Taip pat reikalavo, teisės Latvijai kontroliuoti savo spaudą ir keliones į užsienį, didesnės savo kariuomenės ir slapto milicijos kontrolės jos, paskelbimo latvių kalbos pagrindine Latvijoje. Šie reikalavimai buvo pateikti KP konferencijai Maskvoje. Kultūrininkų sąjunga Latvijoje nori artimesnių kultūrinių ryšių su savo emigrantais Europoje ir JAV-se.

Reformų priešai

Prof. V. Schlapentoch skirto ekonominės reformos priešininkus į 3 grupes: a) biurokratai, kurie prarastų savo pozicijas ir privilegijas, b) karo veteranai, kurie tebegebia Staliną, c) valkatos bei girtuokliai, kurie tebesvajoja apie tuos laikus, kai galėjo savivaliauti ir daryti ką nori.

Šios trys grupės žmonių turi rimtų priežasčių priešintis Gorbačiovo reformoms. Be to, minėtinas trumparegiškumas, klasiūs interesai ir neapykanta demokratijai. Konservatoriai nenekenia G. reformų dėl jų pačių siauro patriotinio supratimo. Jie teigia, kad G. siūloma ideologija ir politikos ekonomijos reformos griaua vienintelę komunistinę bendruomenę, negalint jos pakeisti kitu visuomeniniu modeliu, o tai veda kraštą į chaosą. Pagal konservatorių galvojimą, Sovietų Sąjunga, nepaisant jos trūkumų, išaugo į karinę galybę, lygią su Vakarų milžiniais. Tad ji esą garantuoja daug aukštesnį gyvenimo lygį, negu daugybėje kitų kraštų, nors tas lygis yra žemesnis už JAV ir Vakarų Europos kraštų lygį. Būdamas labai priklausoma nuo centrinės administracijos, sovietų ekonomija gali išsilaikyti tik tuomet, kai jos centrinė administracija turi pakankamai jėgos ir autoriteto koordinuoti viso milžiniško krašto ekonomiką ir kai viso krašto pramonė bei kolektyvinis ūkis klausos tos centrinės administracijos įsakymų.

Kas vyksta šiandien?

Konservatoriai teigia, kad per paskutinius 3 metus politinė vadovybė bei visa viešojo komunikacija (televizija, radijas ir spauda) sugriovė valstybinę kontrolę ekonomijoje, o laisvoji rinka vos pradėjo pirmuosius žingsnius ir dar nėra pakankamai veiksminga. Konservatoriai pyksta, kad spauda giria privačių iniciatyvą, kuri, pasinaudodama G. duota autonomija, nebeklauso centrinės valdžios ministerijų ir nebeįpildo jai uždėtų gamybos kvotų. Pagal konservatorius, G. štabas kiršina darbininkiją prieš administraciją, griaua drausmę, ir dėl to labai smunka ekonominė gamyba. Konservatoriai taip pat mano, kad G. politinės naujovės yra labai pavojingos. Jie kaltina G. dėl pigaus populiarumo, neatsakingo flirto su masėmis, lyg tos masės gyventų demokratinėje visuomenėje. Jie tvirtina, kad "glasnost" sistemtingai griaua komunistų partijos autoritetą, kuris yra vienintelė pajėga išlaikyti tvarką visų organizacijų ir įvairių lygų veikloje. Autoriteto griovimas esą, suduoda skaudų smūgį sovietiniam valstybingumui, ir iš dalies dėl to kyla smarkus etninis nepasitenkinimas dėl griūvančios politinės tvarkos Sovietų Sąjungoje.

Kissingeri ir Vane bendrame pareiškime tvirtina, kad Sovietų Sąjungoje vyksta reikšmingos varžybos tarp reformatorių ir konservatorių vyriausybės bei komunistų partijoje, tačiau juos skiria tikslai metodo klausimas – kaip sustiprinti Sovietų Sąjungą? Vakariškai mažai gali paveikti tas varžybas.

Helsinkio Žmogaus teisių federacijos 21 atstovas lankėsi Maskvoje ir matėsi su daugeliu valdžios atstovų, nuo kurių priklauso žmogaus teisių vykdytas Sovietų Sąjungoje. Sovietiniai pareigūnai pripažino praeities klaidas ir pareiškė, kad bus dideli pakeitimai teisinėje sistemoje. Antroje 20-tojo amžiaus pusėje G. gali pasidaryti svarbiausia politinė figūra. Jeigu jam tai pavyks, gali sukelti antrą rusų revoliuciją. Jis gali atgaivinti merdinciją savo krašto ekonomiką, suliberalinti politiką ir atsisakyti šaltojo karo. Kai kurie amerikiečiai jau dabar juokauja, esą Amerikai bus neįdomu neturint priešo.

Reformų įtaka Lietuvai

Centrinis komunistų partijos komitetas patvirtino Gorbačiovo idėjas, kurias jis pateikė partijos konferencijai. Jos įdomios, ir jų rėmuose turi vykti dideli pasikeitimai ir Lietuvoje. Štai jos.

1. Atleisti diktatūrinės komunistų partijos valdžias ir nesikišti į kasdieninius valdžios bei pramonės įmonių reikalus, sumažinti kadencijos laiką; pravesti diskusijas dėl kandidatų parinkimo bei įvesti slapto balsavimo procedūrą. Atgaivinti deputatų tarybas ir sugrąžinti joms įstatymų leidybos teisę. Įvesti reformas, pagal kurias įstaigų vadovai būtų skatinami daugiau rūpintis dirbančiųjų gerove, kad į jas turėtų įtaką ne tik darbo unijos, bet ir naujai besistiegančios politinės grupės, k.a. apsaugos klubai nuo taršos.

2. Pakeisti teisinės normas, liečiančias žodžio, sąžinės, susirinkimų, demonstracijų bei procesijų laisvę. Naujieji įstatymai turi apsaugoti asmenines individo teises. Piliečio namai ar butas, jo privatumas korespondencijoje ir telefoniniuose pasikalbėjimuose ir kt. turi būti užtikrinti.

Taigi posūkis laisvos rinkos bei iniciatyvos linkme ypač reikšmingas.

Gorbačiovas, ryždamasis reformuoti politinę sistemą ir pakeisti jos struktūrą, pripažino, kad iki šios dienos jo ekonominė programa nepajėgė palaikyti kompartijos uždėtų varžtų centrinės valdžios ministerijose ir dėl to negalėjo pakelti žmonių gyvenimo lygio. O be jo

pakėlimo ir be kontrolės pašalinimo iš žemės ūkio, pramonės ir privataus verslo nebus imanoma įvesti laisvos rinkos, kurios kainas nustatytų gaminių kokybė, jų pasiūla ir pareikalavimas. Žodžiu, Kremlius vadamams pagaliau paaiškėjo, kad žmogaus laisvė apsprendžia jo norą geriau dirbti savo, savo šeimos bei tautos gerovei.

Tokios plačios laisvės Gorbačiovas dar nepažadėjo, tačiau jo prašymu ir Kremlius vadų pritarimu KP konferencija padarė didelį posūkį komunistinės sistemos struktūroje. Jo dėka, kasdien veršis vis daugiau ir daugiau laisvėjimo spindulių, kol pagaliau laisvės aušra prašvis ir sunaikins likusius komunistinės sistemos varžtus. Kad tai įvyks, nebėra abejonės. Kada tai įvyks – nežinia. Dalinės laisvės kultūringam žmogui nepakanka – jis negali nurimti, kol nepasiekia pilnos laisvės. Tai aiškiai liudija istorija daugybėje pavyzdžių.

1988 m. liepos 21 d. "New York Times" paskelbė savo Maskvos korespondento P. Taubmano pranešimą "Estų nacionalistai pradėjo priešintis Maskvos dominacijai". Tame straipsnyje pažymėta, kad Estijos premjeras Bruno E. Saul atmetė Maskvos ekonominius varžtus, atsisakė KGB viršininko reikalavimo uždrausti nepriklausomos Estijos vėliavą, pripažindamas, kad jis pats leido tas vėliavas išsikelti po to, kai "Liaudies fronto" surengtose demonstracijose tūkstančiai estų išreiškė norą turėti senąsias vėliavas.

Panašios demonstracijos su tais pačiais reikalavimais įvyko Latvijoje ir Lietuvoje. Taršos apsaugos sąjūdžiai jau seniai veikė visose trijose Baltijos valstybėse. Tie sąjūdžiai ir padėjo susiformuoti "Liaudies frontams", kurių tikslas – išreikauti daugiau demokratijos, teisės tvarkyti savo kraštų ūkį, daugiau atsižvelgti į žmonių reikalus, išsaugoti krašto kultūrą nuo sunaikinimo ir aplinką nuo taršos. Tie reikalavimai išmušė partijos vadus iš pusiausvyros, nes naujieji sąjūdžiai sakosi veikiant Gorbačiovo "glasnost" ir "perestroikos" idėjų vardu.

Estų televizijos komentatorius A. Raid pareiškė: "Gorbačiovas yra mūsų angelas, nes jo vardu mes galime daug ką daryti, ko seniau visai negalėjome." "Liaudies frontas" arba persitvarkymo sąjūdis iš tikrųjų yra politinė partija, tik to vardo dar negali varuoti, nes ir pats Gorbačiovas kitos politinės partijos steigti neleidžia. Kadangi "Liaudies frontai" išplaukė iš pačios visuomenės ir dabar veikia artimai su komunistų partijomis (per tuos frontus komunistai manė galėsią paveikti masės dirbti krašto ūkio atstatymo darbą, nesikišant į politiką). Tačiau tie frontai nenori prarasti savo indentiteto ir *de facto* atlieka opozicijos partijos funkcijas. Ilgainiui jie turės pasidaryti opozicijos partijomis ir *de jure*.

• Supažindinkite savo draugus su "TEVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Turner & Porter
laidotuvys namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

PEEL CHATEL 2180 Hurontario St. 279-7948

RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHATEL 2337 Birch St. W. 767-2153

Turner & Porter

A+A
PETRUI RADZEVIČIUI

iškeliavus amžinybėn,

žmonai LEONARDAI, šeimai bei giminėms reiškiamame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

Gabrielė ir Henrikas Chvedukai

A+A
PRANUI VILIMUI

mirus,

žmoną, gimines ir artimuosius giliai užjaučiame –

Prisikėlimo parapijos choristai

A+A
JONUI DAMBARUI

mirus,

šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi –

"Šatrijos" ir "Rambyno" skautų-čių tuntai

A+A
VYTAUTUI JONAIČIUI

mirus,

seses RITĄ, EGLĘ ir ONUTĘ bei motiną BIRUTĘ nuoširdžiai užjaučia –

"Šatrijos" ir "Rambyno" skautų-čių tuntai

Brangiam draugui

a. a. VYTAUTUI JONAIČIUI

mirus,

jo dukras EGLĘ, ONĄ, RITĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučia ir drauge liūdžiu –

Teklė Timmerman-Tautkutė

Iškeliavo į amžinybę Lietuvos respublikos ir lietuvių išeivijos žymus veikėjas, "Labdaros" draugijos steigėjas ir ilgametis pirmininkas

JONAS GLEMŽA

* 1887.I.20 — † 1988.IX.13

Lieka giliai liūdinčios žmona ZINA, vaikaitė ASTA su RŪTELE ir RIČARDU.

P A D Ė K A
A+A
JURGIS KAZICKAS

mirė 1988 metais rugpjūčio 28 dieną.

Dėkoju kun. Juvenaliui Liaubai, OFM, už laidotuvių apeigas, maldas koplyčioje ir visiems jose dalyvavusiems. Ačiū už gražias gėles, aukas Mišioms ir užuojautas. Taip pat ačiū karsto nešėjams ir ponioms už pyragus pusryčiams.

Lieku dėkinga –

Elzbieta Kazickienė

Canadian Art Memorials Ltd.

76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubdami atlikti visą menišką darbą pagal pareikavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Realybė ir viltys

Bet kokiomis priemonėmis reikia stiprinti tautinį susipratimą

ALGIMANTAS EIMANTAS

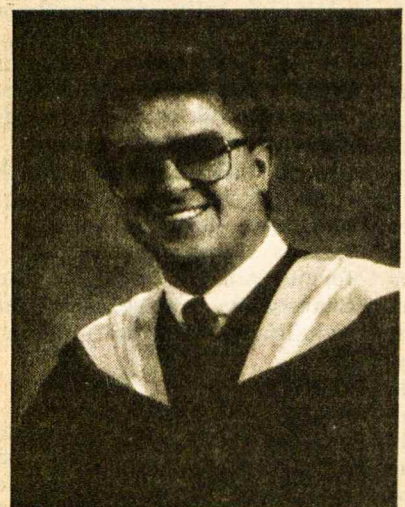
Sėdžiu minkštoje kėdėje prie lango ir vartau spaudoją. Akys užkliūva už antraštės, kuri, išvertus iš anglų kalbos, skambėtų šitaip: "Maskva abejoja Baltijos valstybių užgrobito protokolais". Straipsnyje randu Valentiną Faliną pareiškimą, paremtą kitų "istorikų", kuriame skelbiama: "... atmesdami Baltijos respublikų delegatų pageidavimus, sovietų organai pranešė, jog nerasta jokių galutinai įrodančių dokumentų, kad Stalinas ir Hitleris slapta nutarė leisti sovietams prisijungti Estiją, Latviją ir Lietuvą. Toliau rašoma, kad Valentiną Faliną, Novosti spaustuovės direktorių ir buvusį ambasadorių Vakarų Vokietijoje, paskelbė, kad "... tariamas 1939 metų protokolas, kuris skelbia Rytį ir Vakarų Europos padalinimą į sovietų ir vokiečių įtakos sferas, yra prarastas ar iš viso tokio dokumento nėra buvę."

Kaip juokinga ir sykiu graudu. Gorbachiovas, lyg davęs vilties su savo "perestroika" ir "glasnost" traukiasi atgal ir uždarumą ir tiesos paneigimą. Jis peikia Staliną ir jo brutalumą, bet kartu slepia įvykių, kurie išryškina Stalino apgaulės, pinklės ir žiaurumus.

Mes išeivijoje juokiamės, nes gerai pažįstame komunizmą. Mums tokie Gorbachiovo argumentai nėra naujiena. Melas ir apgaulė vyrauja komunistų pasaulyje. Kaip matome, komunizmo aukos nėra vien tie, kurie fiziškai nukentėjo, bet ir tie, kurie tiki Maskvos propaganda. O laikas praragėti ir pamatyti klaidas.

Mes džiaugiamės savo brolių siekais, pastangomis pavergtose tėvynėse, bet kykla ir baimė, ar jie nenukentės? Praeitais pavyzdžiai gąsdina.

Atgauti laisvę Lietuvai yra mūsų tikslas ir svajonė. Vienas būdas, kuriuo Lietuvos laisvę gali būti laimima, tai

RIMAS ANTANAS ŠIŪLYS sėkmingai įsigijo bakaluro (honours) laipsnį ekonomijos srityje, McMaster universitete. Šiuo metu dirba centriniame Toronto-Dominion banke Toronto ir tęsia tolimesnius mokslus finansų srityje. Rimas aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Jis priklauso KLB Hamiltono apylinkės valdybai ir Hamiltono sporto klubo "Kovas" vykdomajam komitetui, eidamas korespondento pareigas. Priklausė VIII-tosios tautinių šokių šventės renginių komisijai ir trejus metus Hamiltono Aušros Vartų parapijos komitetui. Baigė Hamiltono Vyskupo Valančiaus šeštadienį mokyklą ir Aukštesniosios liuanistinius kursus.

išorinių spaudimu, ginklo jėga priverčiant rusus grąžinti kraštą lietuviams. Tačiau turėtų kilti karas. O kokie būtų rezultatai? Baisūs, nes pasaulinio masto karas būtų visiems pražūtingas!

Antra galimybė atgauti laisvę Lietuvai yra vidinis perversmas, o čia vilčių gali būti. Tokie dalykai vyko per Rusijos revoliuciją, sunaikindami caro valdžią ir santvarką. Praeitais parodo, kad atsiradus tinkamam momentui, visos kliūtys yra nugalimos. Netvarka Rusijoje davė progą Lietuvai paskelbti nepriklausomybę. Ateis ir vėl ta valanda, nes jau sovietų imperija pradėjo brąškėti.

Atėjus laisvės pavasariui, rasime nesutarimų tarpusavyje. Išdys nuomonių skirtumai tarp tautiečių tėvynėje ir užsienyje, tarp jaunosios ir senosios kartos, tarp politinių šaltinių. Viena aišku tai, kad mūsų išeivių vadovai už Lietuvos ribų turės groti tik antruoju smuiku. Ten tautiečiai veik penkiasdešimt metų buvo skriaudžiami, persekiojami ir baudžiami. Jie kentėjo, bet išlaikė. Jiems priklausio garbė ir vadovavimo privilegija. Mūsų veikla turi būti nukreipta kitur.

Mes išeivijoje turime politinį nutautėjimą. Nors mūsų širdis branduolys kovoja su ta liga, bet kasmet retėja patriotinės gretos. Tik didesnieji lietuvių centrai dar pajėgia atsispirti nutautėjimo invazijai. Reikia smarkiai sustiprinti akciją prieš nutautėjimą ir išlieti daug prakaito lietuvių ugdymo ir išlaikymo darbe. Ką atstovaus mūsų vadovai, kai lietuvių tik saujelė beliks? Ar Vakarų pasaulis kreips į juos dėmesį? Kanados ar JAV politikai ieško balsuotojų. Kai lietuviai dings kaip politinė jėga, nebebus ir simpatikų.

Tad visos priemonės turi būti pajungtos tautinio ugdymo ir išlaikymo srityje. To laukia ir kenčianti tėvynė. Ateis laikas, kai jai reikės pagalbos iš mūsų, o iš kur gaus, jei mūsų beliks tik žiupsnelis?

Kita kryptis turi būti pasirinkta tarp tautinėje plotmėje. Suvažiavimai, priėmimai, vaishės, susirinkimai, pokaliai ir diplomatiniai ryšiai turi savo vietą politinėje veikloje. Bet į tokią veiklą dėti visas viltis nėra tikslu. Daug derlingesnė dirva galima rasti spaudoje, radijuje ir televizijoje bei filmuose. Turime šioje srityje pasimokyti iš žydų informacijos tinklo. Taip, plunksna yra galingesnė už kardą. Būtų daug naudingiau, jei lėšos būtų nukreiptos į informacinius projektus. Gera informacija formuoja nuomones ne tik savo žmonių, bet ir politikų. Aš manau, kad rastume daug palankių atsiliepimų, nuomonių ir veiksmų, puoselėjančių mūsų pageidavimus.

Išvados aiškios: mūsų visų dėmesys turi būti koncentruojamas į tautinio susipratimo ugdymą bei tautinį išlikimą. Taip kiekviena proga, bet kokiomis priemonėmis reikia kelti mūsų pavergtos krašto likimą ir dirbti dėl jo išlaisvinimo.

Lietuviai rugsėjo 3 d. reikalauja pagalbos užterštai Baltijai. Jų nuotaikas atskleidžia pajūryje žygiuojanti minia su Lietuvos vėliavomis ir prasmingu plakatu "Gyva jūra — sveika tauta" Nuotr. Vyganto Brajo "Komjaunimo tiesoje"

Žvelgiu su pavydu ir nerimu...

Perspausdiname sutrumpintą ALBERTO ZALATORIAUS kalbą rugsėjo 1 d. Vilniaus universiteto filologijos fakulteto pirmųjų metų studentams. A. Zalatorius yra gimęs 1932 m., Vilniaus universitetai baigęs 1956 m. Nuo 1961 m. dirba Lietuvos mokslų akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institute, turi filologijos kandidato laipsnį. Jis yra parušęs Satrijos Raganos, P. Vaičiūčio raštus, kelias novelių antologijas. Studentų pageidavimu kalba buvo išspausdinta "Gimtojo krašto" 37 nr. RED.

"Mieli ir gražūs vaikai, susirinkę iš visų Lietuvos kampelių, atsinešę šviesią viltį, nepalaužtą tikėjimą ir jaunatvišką entuziazmą! Jūs negalite viso to neturėti, jeigu pasirinkote pačią nepelningiausią, pačią lokaliosiausią ir pačią tauriausią specialybę.

Žvelgiu į Jus šiandien su pavydu ir nerimu.

Jūs atėjote į Universitetą pačiu įdomiausiu laiku, koks tik yra buvęs nuo pokario metų. Atėjote, plaikstantis virš galvų tautinėms trispalvėms, nebijodami įsisiegti ir atlaipinti Vyties ženklą ir žinodami, kad jūsų studijų objektui — lietuvių kalbai — ruošiamasi grąžinti konstitucinį valstybinės kalbos statusą. Atėjote, kai Jūs tėvai pradeda atbusti iš ilgamečio letargo — baimės, apatijos, nuolankumo ir prisitaikymo, o Jūs seneliams ir proseneliams nebereikia gėdytis savo kančios, patirtos Vorkutos šachtose ir Jakutijos miškuose. Atėjote, kai plačiai atsidaro įslaptintų bibliotekų durys, leidamos Jums susipažinti ne tik su "Židinio" ar "Naujosios Romuvos" kompaktais, bet ir su Mariaus Katiškio bei Jurgio Jankaus romanais, Antano Skėmos ir Kosto Ostrausko dramomis, Bernardo Brazdžionio ir Alfonso Nykos-Niliūno poezija. Atėjote į miestą, iš kurio dabar sklinda pati pažangiausia ir drąsiausia mūsų tautinio atbudimo mintis, kur Jums teks patirti šviežių ir jaudinančių įspūdžių."

Toliau jis užsimena, kad ir sunkumų studentai sutiks universitete. Reikės klausyti paskaitų ne tik įdomių profesorų, bet ir nuobodžių. Reikės rinktis, kaip atsakyti per egzaminus — oficialiai ar pagal sąžinės liepimą. Ragina studentus

tus mokytis svetimų kalbų, kad būtų atviros durys į pasaulio išmintį bei kultūrą. Reikia studentams įsijungti ir į gyvenimo kūrybą, kuriuose pulsuoja šviežia visuomeninė mintis. Apie studentų pasirošimą studijom A. Zalatorius pasakoja: "Jūs atėjote iš vidurinės mokyklos — tos institucijos, kuri per pastaruosius dešimtmečius buvo labiausiai paliesta mąstymo standartų, iškreiptų idealų, erzacinių tikslų, dirbtinio optimizmo ir nuolatinio malimo tuščiomis girmomis. Iš institucijos, kur ujamasi mokytojas ir bauginamas direktorius, reikalavo Jūsų pasiūlyti dėl kiekvienos maitiesingės idėjos ir rėmė prie sienos, pamatęs, kad Jūs užsukote į bažnyčią — gal visai ne melstis, o tik pasidairyti. Tokioje situacijoje į Jūsų sąmonę negalėjo neprasisikverbti baimės sindromas ir scholastinės tiesos. Užtat ir neramu, kaip Jūs, sugebėsite greitai viso to atsisakyti, kad galėtumėte pritaipiti prie dinamiškų laiko reikalavimų.

Jūs atėjote iš šeimų, kur oficialusis cinizmas ir atsargumas kirminas pagrauzė idealizmą, pasišventimą ir orumą, pakeisdamas juos daiktų ir malonumų kultu, įspūdžių aistra, socialinės hierarchijos taisyklių priėmimu ir pačiu niekiniausiu nusistatymu — prieš vėją nepapūsi. Todėl neramu, ar tas nusistatymas nebus Jums didelis svarstis prie kojų.

Dauguma Jūsų atėjote iš provincijos, kur stalinizmo ir brežnevizmo palikimą dar mažai palietė laiko skersvėjai. Naftalininis jo dvokas tebėra prikibęs prie Jūsų drabužių, ir Jūs patys neįsijutę, kaip jis kutens Jums nosį, gundydams ramiai ir sočiu gyvenimu, kaip atlyginimu už paklusnumą šios žemės didžiūnams. Ar greitai surasite, kuo tą drabužių pakeisti, kad, jį nusimetę, neįliktumėte visai nuogi ir galėtumėte prisidengti ne mažiau gundančią, bet taurėsne idėją.

Bet labiausiai man neramu dėl nuskriausto Jūsų mentaliteto. Tikslųjų mokslų studentai to nepajaus, o humanitarai — iš karto. Jūs atėjote, beveik nežinodami savo tautos istorijos ir geografijos, filosofijos ir kultūros raidos. Nežinodami, nes to Jums niekas nepasakojo. O nepasakojo todėl, kad nebuvo programose. Ir ne vien dėl to: nepasakojo, nes bijojo, nepasakojo, nes nežinojo — juk Jūs mokė mokytojai, kuriems kiti taip pat nepasakojo. O paskaityti Jūs neturėjote iš ko. Jūsų senelių šykščios bibliotekos supelijo po grindimis arba buvo sumestos į židinį, kad už jas nereikėtų važiuoti "atgailauti" į Magadaną ir Altajų, o tėvų blizgančiose spintose tokių dalykų nebebuvo.

Todėl Jūs šiandien net iš miego pažadinti atsakysite, kada Napoleonas žygiavo į Rusiją ir kuriais metais įvyko spalio revoliucija, bet neatsakysite, kada buvo Saulės mūšis ir kuriais metais ėjo "Aušra". Jums dabar nieko nereikėtų apibūdinti, kas buvo kalbė-

ta Rusijos Socialdemokratų Darbininkų partijos III suvažiavime, bet vargu ar kas iš Jūsų žinote, apie ką tuo pat metu diskutavo Didysis Vilniaus seimas. Jūs žinote, kokius nuopelnus geografijai turėjo Miklucho-Maklajus, bet nežinote Stepono Kolupailos ir Kazio Pakšto nuopelnų. Jūs žinote, už ką ir kur žuvo Vasilius Čiapajevs, bet nežinote, už ką ir kur metais anksčiau žuvo Antanas Juozapavičius. Žinote daug to, ko studijuojant ne itin prireiks, o nežinote to, be ko negalėsite irtis į priekį ir dėl ko Jums ne kartą teks nurausti inteligentiškoje lietuvių draugijoje. Todėl man neramu, kaip Jūsų gležni pečiai atlaikys pagreitinto sužinojimo būtinybę. Kai bus labai sunku, prisiminkite dvi tiesas. Pirmą: jokia gėda nežinoti, gėda nenorėti žinoti. Antrą: Jūs vyresnieji kolegos taip pat daug ko nežino, o svarbiausia — ir sužinoję nebesugeba teisingai įvertinti. Čia Jūs su savo svaria sąmone net pranašesni.

Labai norėtusi, kad Jūsų darbas ir elgesys visus tuos nerimus išsklaidytų."

Kalba baigiama priminiu, kad daugumai baigusių lituanistiką reikės dirbti mokytojų darbą, kuris vis dar laikomas ne itin prestižine profesija. Tačiau: "Viskas priklausoma nuo to, kiek tu turi kūrybinio nerimo, atkaklumo ir šviesos savyje, o ne nuo to, kokią vietą užimi", — teigė paskaitininkas.

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Milžiniška žmonių jūra

Rugsėjo estų manifestacija Talino "dainų lauke" stebėjo Stockholmo dienraščio "Dagens Nyheter" korespondentas Haraldas Hamrinas, kuris savo įspūdžius paskelbė pirmadienio laidoje.

Ketvirtis milijono estų su dainomis ir kalbomis šventę šią nepamirštamą vasarą, kuri sužadino daugybę estų laisvesnės ateities nuojautą, rašo jis. Milžiniškoje žmonių jūroje plevėso tūkstančiai laisvosios Estijos vėliavų ir vėliavėlių — mėlyna, juoda, balta. Mėlyna — tai dangus ir jūra, juoda — svetimųjų priespaudos šimtmečiai, balta — laisvės ir geresnio gyvenimo viltis. Tik du nepriklausomybės dešimtmečius plevėso šie trispalvės Estijoje, po to ją uždraudė. Ir tik pastaraisiais mėnesiais valdžia leido tautines spalvas. Tą ypatingą sekmdienį, kai kas ketvirtas estas susirinko dainų lauke prie jūros, ir rytus nuo Talino centro, nebuvo matyti nė vienos raudonos vėliavos. Visur švietė tik trys spalvos, dar neseniai draudžiamos.

Prie pat scenos sėdėjo naujasis partijos vadovas Vainas Veljas su žmona, atvykęs čia kaip privatus asmuo, regimai be savo asmeninių sargybinių. Trumpam pasikalbėjime su Vakarų žurnalistais Veljas sakė, kad tai partijos politika žadinti žmonių veiklą dalyvavimą persitvarkymo darbe. Ką jūs čia matote, tai grafiškas tos politikos vaizdas, sakė jis. Tai ne tik natūralu, kad Estija pati save tvarko — tai būtina.

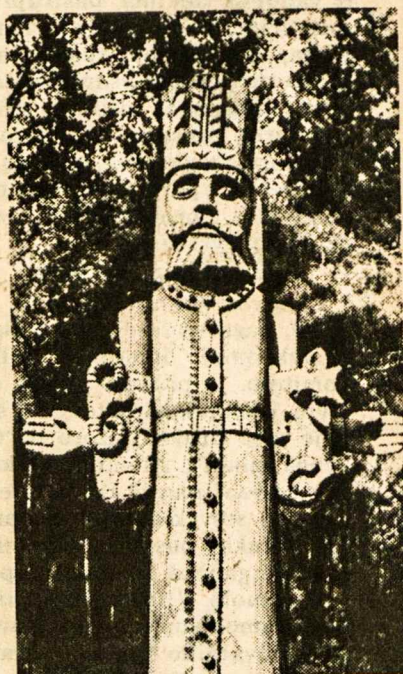
Tai pasakęs, partijos vadovas klausėsi žymaus menininko Heinso Valko kalbos, kuri buvo jausminga, karti, viltinga, kupina meilės Estijai ir estų tautai. Jis kalbėjo apie tautos tvirtybę, kurios nesulažė nei naciai, nei stalinistai. Tačiau Valkas ragino neišleisti akių tikrovės, nes dar neišnyko tie, kurie su tankiais ir tarpautine parama tikisi sutriaukinti kitos tautos svajones. Ir vis tiek šią vasarą galėjome pasijusti laisvi.

Pusė milijono rankų plojimai pertraukdavo kalbėtoją, kai jis priminė kad vėl pasikėlė tie, kuriuos stalinizmas kojomis trypė, ir užsidegė, kas po pelenais ruseno. Minia plojo, kai jis sakė, kad estų tauta nesiliaus protestavusi, kol neturės vyriausybės, kuri neįsadaavinės savo krašto Maskvos kolonizatoriams. Plojimai lydėjo

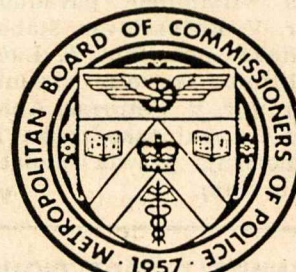
paraginimą jaunimui niekad neišduoti savo tėvynės. "Mes tęsiame savo kovą ir ją tęsime, kol mėlyna-juoda-balta nesuplevėsuos ant mūsų vyriausybės rūmų! Ir mes laimėsime!"

Plojimų audra lydėjo kalbėtojo žodžius. Sustoję žmonės mojuodami kėlė į dangų savo popierines vėliavėles. Po kiekvienos kalbos skambėjo tradicinės estų giesmės ir dainos: "Estija, mano tėvyne!" "Estijos vėliava," "Pabusk, tėvyne!", "Mano mieloji tėvyne". Iš ketvirčio milijono krūtinų, ir nuo jų nesiskyrė partijos vadovas, skambėjo žodžiai: "Aš esu estas ir toks pasiliksiu! Garbinga ir gera juo būti! Mes būsim laisvi kaip mūsų protėviai! O taip, laisvi kaip mūsų protėviai!"

Demonstraciją surengusio Estijos liaudies fronto vadovas Edgaras Saavisaras aiškiai pasakė, kad tai "politinė manifestacija". Negali būti demokratijos be laisvos kultūros, kaip ir kultūra negali tarpiti be demokratijos. Šimtai plakatų reikalavo laikyti estų kalbą valstybės kalba, įvesti Estijos pilietybę, sustabdyti rusų ateivių antplūdį, grąžinti Estijai suverenumą. Šen ir ten švedas korespondentas matė aiškius antitarybinius ir antikomunistinius šūkius: "Sustabdykite komunizmą — aš išlipu!" "Rinkis: Leninas ar Jėzus, melas ar tiesa, vergija ar laisvė, mirtis ar gyvenimas!" Pagaliau raginimas nedelsiant veikti: "Estija! Laiskas nelaukia! Dabar arba niekad!" Lmb.

A. Balnos drožinys "Lauksargis" Pasvalyje Nuotr. L. Grubinsko

METROPOLINIO

TORONTO POLICIJOS VADOVYBĖ

praneša,

kad nuo 1988 m. LAPKRIČIO 5 d.

ASMENYS, NUBAUSTI UŽ PROSTITUCIJĄ

ARBA SU JA SUSIJUSIAIS

NUSIKALTIMAIS, BUS REGULIARIAI

SKELBIAMI SPAUDOJE.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tikslai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

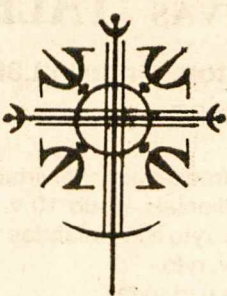
Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Loughheed & Barnard Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAMINKLAS FELČEREI

1982 m. žiemą Lietuvą nusiaubusioje pūgoje žuvo Šilutės rajono Naktiškių ambulatorijos felčerė Zosė Petraitienė, skubėjusi pas gimdyvę, laukiančią pagalbos. Tokios stiprios pūgos Šilutės rajone neprisiminė net ir seniausi gyventojai. Felčerė Z. Petraitienė, išlipusi iš automobilio, gimdyvę bandė pasiekti pėsčiomis ir dingo. Tik po kelių dienų buvo rasta sušalusi pusnyse. Lietuvos spauda ir "TŽ" šioje skiltyje tada rašė apie didvyrišką jaunos felčerės Z. Petraitienės, trijų mažų vaikų motinos, mirtį. Arvydas Sabaitis "Valsiečių laikraščio" rugsėjo 8 d. laidoje praneša: "Taurios medicinos atminimui prie Šilutės centrinės ligoninės pastatytas paminklas. Kiekvienas nulenkia galvą šios moters, motinos, vykdžiusios iki galo savo pareigą, atminimui".

DU GAISRAI ELEKTRINĖJE

Rūpestį Lietuvos gyventojams ir jų kaimynams atnešė du gaisrai atominėje Ignalinos elektrinėje. Liepos 20 d. užsidegė elektros kabeliai pirmojo reaktoriaus bloke, rugsėjo 5 d. — kontroliniai kabeliai antrojo reaktoriaus bloke. Pirmąjį gaisrą greit užgesino iškviesti ugniagesiai, antrąjį — automatinė sistema, sustabdžiusi ir patį reaktorių. Lietuvos persitvarkymo sąjūdis lietuvių rūpestį planavo atskleisti specialiais renginiais prie Ignalinos jėgainės rugsėjo 16-18 d. Planas bandė sustabdyti vykdomasis Ignalinos rajono komitetas, atsiskaisę duoti leidimą mitingui. Esą pranešimas buvo gautas pavėluotai, nepateikiant numatyto dalyvių skaičiaus ir programos. Teisiniam, kad per trumpą laiką nebus įmanoma užtikrinti mitingui būtiną transportą, maisto ir vandens tiekiamą, pasirūpinti sanitarijiniais reikalais. Primenama, kad trečiojo reaktoriaus bloko statyba jau esanti sustabdyta, ruošiamas atliktų statybos darbų konservavimo planas. Esą dabar reikia ne mitingų, o konkrečios paramos atominės elektrinės, kurios problemas sprendžiančiai vyriausybei.

"GYVYBĖS ŽIEDAS"

Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, negavęs leidimo mitingui iš vykdomojo Ignalinos rajono komiteto, jį pakeitė 15.000 dalyvių susilaikusia stovykla slėnyje prie Drūkšų ežero ir "Gyvybės žiedu". Atominė elektrinė vandenį ima iš Drūkšų ežero. Tad stovyklautojai sutvarkė jo aplinką, pasodino medelių, aptvėrė gamtos paminklų tapusį seną ąžuolą. Vilniaus senamiesčio dramos studija stovyklautojams suvaidino Maironio dramą "Kęstučio mirtis", koncertus surengė etnografiniai ansambliai, svečiai iš Maskvos ir Kijevo. Rugsėjo 17 d. 5.949 žmoniu rankomis susijungusi juosta apsupo elektrinę ir simboliškai "Gyvybės žiedu" užtvėrė kelią iš jos grasinančiam pavojui. "Gyvybės žiedu" akcijon įsijungė ne tik lietuviai, bet ir svečiai iš Maskvos, Estijos, Latvijos ir Ukrainos. Ligi to laiko buvo surinkta beveik pusė milijono pa-

rašų peticijai, reikalaujančiai oficialiai atsisakyti trečiojo reaktoriaus bloko atominėje Ignalinos jėgainėje. Dabar tik sustabdyta jo statyba ir ruošiamas atliktų darbų konservavimo planas, kurio dėka juos būtų galima užbaigti ateityje. Spauda cituoja prasmingą "Gyvybės žiedo" organizatoriaus Zigmo Vaisvilos pareiškimą: "Atominės elektrinės saugumas visų mūsų, pirmiausia Sniečkaus gyventojų, gyvybinis reikalas. Mūsų jėga — gera valia, moralinė vienybė. Mes norime dirbti, žinodami, kad nereikės bėgti iš Tėvynės į svetimus kraštus..."

REAKCIJA MASKVOJE

Apie tragiškai pasibaigusį lietuvių kareivio Artūro Sakalausko terorizavimą vidaus reikalų ministerijos kariuomenės dalinyje skaitytojus informavo šioje "TŽ" skiltyje rugsėjo 13 d., pasinaudodami Virginijos Benetienės ir Vytauto Landsbergio pranešimais "Komjaunimo tiesoje". A. Sakalauskas, terorizuojamas ir netgi bandomas išprievartauti sargybų tarnybos narių, nušovė kelis savo kankintojus. Tardymuose apkaltintas sąmoninga žmogžudystė, jis prarado psichinę pusiausvyrą ir atsidūrė psichiatrinės ligoninėse. Apie šį įvykį Maskvos dienraštis "Komsomolskaja pravda" savo straipsnį "Atsitikimas specialiaje vagonė" liepos 29 d. paskelbė M. Melnikas. I tą straipsnį rusiškame komjaunimo dienraštyje atsiliepė Sovietų Sąjungos vidaus reikalų ministerijos kariuomenės politinės valdybos viršininko pavaduotojas E. Nečijajevs. Jis praneša, kad straipsnis buvo svarstytas vidaus kariuomenės politinėje valdyboje, posėdyje dalyvaujant politinių organų viršininkams. Posėdyje pasisakyta už nepakantumą ir visuotinio pasmerkimo atmosferą kareivinių chuliganams.

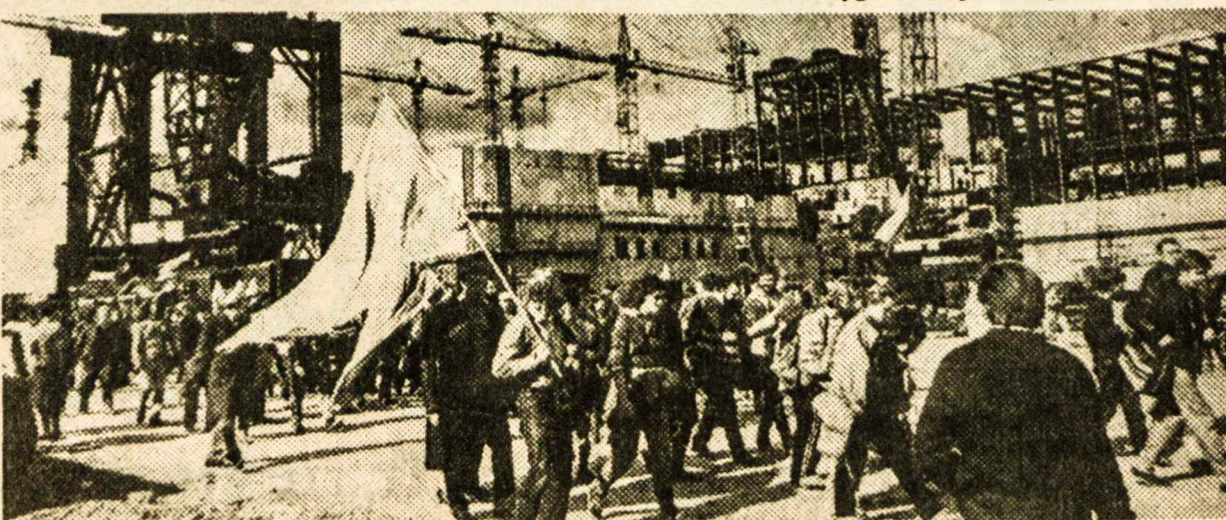
NUBAUSTI KARININKAI

Vilniškė "Komjaunimo tiesa" rugpjūčio 30 d. laidoje cituoja Maskvos dienraščio "Komsomolskaja pravda" pranešimą apie baumės susilaikčius karininkus. Dėl tragiško įvykio, susieto su lietuviu Arūnu Sakalauku, atleisti iš armijos ir pašalinti iš kompartijos: kuopos vadas vyr. lt. S. Beloussas, būrio vadas lt. N. Balodniukas; atleisti iš vadovaujančių pareigų skiriamas partinė nuobauda: dalinio vadas papulkininkis A. Juščenko, dalinio politinio skyriaus viršininkas papulkininkis V. Kalašnikovas. Partinė ir administracinė tvarka, perspėjant dėl netinkamo tarnyboje, nubausti: Šiaurės Vakarų ir Pabaltijo kariuomenės viršininko pavaduotojas mjr. V. Bočkariovas, štabo viršininkas gen. mjr. A. Lučinas, politinio skyriaus viršininkas gen. mjr. V. Petrovas. Apie paties A. Sakalausko likimą "Komsomolskaja pravda" nepateikia jokių žinių.

V. Kst.

Baltijos diena pirmąjį rugsėjo šeštadienį negaltingą šios jūros užtersimą primena estams, latviams, lietuviams, lenkams, vokiečiams, danams, švedams ir suomiams. Šiemet jie rankomis bandė apjuosti visą Baltiją. Taip atrodė rankų ir širdžių grandinė Lietuvos pajūryje

Rugsėjo 17 d. protestą reiškančių "Gyvybės žiedu" buvo apsupta du gaisrus turėjusi atominė elektrinė prie Ignalinos. Žygiuojama pro nebaigtą statyti trečiojo reaktoriaus bloką

Hamilton, Ontario

NAUJAI ĮSRINKTA KLB HAMILTONO VALDYBA spalio 2 d. Jaunimo centre pasiskirstė pareigomis: pirmininkė — Angelė Krivinskaitė, vicepirmininkė — Algis Venslovas, sekretorė Aušra Pleinytė, išdininkas Tomas Kochanka, parengimų vadovas Juozas Sakalauskas, Jaunimo atstovas Arūnas Raguckas, narė Kristina Rudaitienė.

Revizijos komisija: Algis Enskaitis, Antanas Garkūnas ir Balys Pakalniškis.

Visiems išrinktiesiems linkime geros sėkmės. Rinkiminė komisija

HAMILTONO ATEITININKAI su praeito šeštadienio susirinkimu pradėjo savo veiklos naujus metus. Į susirinkimą ateitininkai pasikvietė kun. K. Kaknevičių pakalbėti apie Lietuvoje patirtus išpuolius. Meninę programą atliko buvo atvykęs kitas torontietis — Edis Punksis. Susirinkimą dialogu pradėjo Matas Stanevičius su Iute Žukauskaite. Jie pakvietė kleboną kun. J. Liaubą sukalbėti invokaciją. Tada apie savo išgyvenimus tėvynėje kalbėjo svečias paskaitininkas. Šią vakarą jis buvo nuvažiavęs į Lietuvą ir pataikė kaip tik į liepos 9 d. pirmą žinomą lietuvių demonstraciją Vilniaus Vingio parke. Apie tą demonstraciją daug rašė mūsų spauda. Yra iš ten padarytas filmas, kuris yra daug kur rodomas. Bet čia kalbėjo mūsų žmogus pats ten tada buvęs, viską matęs ir jautriai viską pergyvenęs. Paskaitininkas pasirodė buvęs labai žvalus ir žingeidus stebėtojas. Jis irgi buvo toj karingoj ir jaudrintoj 150 tūkst. lietuvių minioj.

Edis Punksis visus gerai nutiekė savo muzikiniais sugebėjimais. Šis jaunas dainininkas, pats gitarra akompanuodamas, padainavo savo sukurtų dainų. Tų dainų jis jau yra sukūręs nemažai, nes turi išleides ir plokštelę, pavadintą "Aš ir Tu" vardu. Jo dainos, kaip "Kareivėliai", "Daina apie senelį", o ypač "Andriuko lopšinė", yra tikrai pasigėrėtinos ir vertos dėmesio.

I šį ateitininkų susirinkimą buvo prieję gal visos šimtos svečių ir prijauciančių. Susirinkime buvo perskaityti ir sveikinimai gauti iš Toronto ateitininkų ir į susirinkimą negalėjusių iš Midlando atvykti buvusios kuopos pirm. Danos Grajauskaitės. Vakaronė buvo baigta ateitininkų himnu ir gražiomis vaišėmis, kurias suorganizavo Hamiltono ateitininkų koordinatore Elena Gudinskienė. Ji yra dėkinga visiems, kurie prie to prisidėjo ar tam aukoję. Sekmadienį 9 val. Mišiose ateitininkai dalyvavo su vėliavomis. Neseniai ateitininkai sėdėdugiai neteko savo pirmininko a.a. Kazimiero Bungardos. Dabartinę valdybą dar yra sekr. J. Pleinys, išd. P. Masys ir narys Alg. Borusas. Moksleivius globoja Žibutė Vaižiūnienė, jaunučiais rūpinasi Dalia Trumpickienė ir Felicija Gudinskienė. K. M.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus]

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Edmonton, Alta.

"JUODOJO KASPIO DIENA"

Edmonto lietuvių buvo paminėta dviem kartais: rugpjūčio 21, sekmdienį, pamaldomis, kurias laikė Lietuvos namų koplyčioje kun. J. Molnar. Jis, būdamas čekų kilmės ir gerai žinodamas komunistų pavertę tautų padėti, pasakė labai turiningą pamokslą. Po pamaldų, prie bendros kavutės, jis domėjosi Edmonto lietuvių gyvenimu ir jų veikla. Vėliau, rugpjūčio 23 d., 7 v.v. Edmonto "Freedom Council" pavertom tautom suruošė įspūdingą minėjimą-demonstraciją prie miesto rotušės. Jame dalyvavo apie 400 asmenų. Minėjimą pravedė vengrų kilmės edmontonietis dr. F. Jajczay. Garbės svečių bei kalbėtojų buvo aštuoni, sovietų pavertę tautų atstovai, įskaitant ir du Azijos kraštus. Dalyvavo ir federacinės valdžios parlamentarai, reprezentuojantis Edmonto East rajonui, Wm. Lesick, kuris pasakė labai reikšmingą kalbą. Baltiečių vardu jaudinančiai kalbėjo Algis Dudaravičius, sulaukęs iš publikos gausių plojimų. Prie lietuvių vėliavų, kurių nešė ir laikė J. Augis, budėjo tautiniai drabužiais pasipuošusios A. Augytė ir M. Andriulevičienė. Minėjimas baigtas perskaityta rezoliucija, padėtu vainiku prie paminklo žuvusiems ir sugiedotu Kanados himnu.

LIETUVIŲ NAMŲ APLINKA

gavo skirtingą išvaizdą, kai kietamas buvo aptvertas gražia metaline tvora, papuostas pritaikytomis vartais. Šis įrengimas, be abejonės, prisidės ir prie pastato saugumo. Paskutiniu laiku kai kurie darbai vyksta namų viduje. Piemiausia stengiamasi baigti uždėti langų apsaugai metalinius barus bei pataisyti ar pakeisti naują namų šildymo krosnį. Numatoma įvesti taip pat ir oro vėsinimą (air conditioning). Kai kurie šie darbai, vadovaujant energin-

gam mūsų pirm. Algiiu Dudaravičiui, atliekami savanoriškai pačių tautiečių. Tačiau dauguma jų yra samdyti kontraktoriai.

DIENRAŠTIS "EDMONTON JOURNAL"

rugsėjo 18 d. laidoje straipsnyje "Lithuanians protest reactors" aprašo demonstracijas, įvykusias prie atominės jėgainės Ignalinoje. Rašoma, kad "thousands of demonstrators linked hands, where a reactor was closed down after a fire". Pagrindinė demonstracijų priežastis — ekologinės problemos, nes Ignalinos jėgainės reaktorius yra panašus, kaip ir Chernobylio, netoli Kijevo.

Dobilas

AUDRONĖ ŽEMAITYTĖ Hamiltono Mohawk kolegijoj baigė trejų metų "College of Nurses of Ontario" kursą ir įsigijo registruotos medicinos sesers diplomą. Ji jau pradėjo dirbti Hamiltono Šv. Juozapo ligoninėje. Ji taip pat yra baigusi Čikagos "Institute of Medical Technology". Kurį laiką dirbo technologės darbu Loyolos universiteto medicinos fakultete. Audronė yra Danutės ir Antano Žemaičių dukra. Taip pat yra baigusi "Loretto Academy", savo laiką priklausę Hamiltono "Kovo" klubo krepšinio komandai ir buvo "Gyvataro" tautinių šokių šokėja.

Parduodu tinkančius naudoti Lietuvoje

japonų gamybos video magnetofonus ir 1988 m. modelių video filmavimo kameras (camcorders) "NATIONAL" ir "HITACHI".

Nemokamai pristatau į namus, padedu bet kokių pirkinčių, turinčių paklausą Lietuvoje, klausimais.

Kreiptis telefonu (416) 385-3453

į Ričardą Hamiltonę

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 3%
santapus 5.75%
kasd.pal.taupymo s-ta...5.25%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 9.5%
1 m. term. ind.mén.pal. 9%
3 m. term. indėlius 10%
RRSP ir RRRF (pensijos).....7%
RRSP ir RRRF 1 m. 9.5%
RRSP ind. 3 m. 10%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 12.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 10.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių misijos centro korporacija jau įsigijo buvusį DeAndreis seminarijos pastatą LeMonte prie Čikagos. Pirkimo dokumentai pasirašyti Čikagoje rugsėjo 1 d. Korporacijos tarybai atstovavo pirm. V. Šoliūnas, R. Burba, V. Januškis, R. Sušinskienė ir advokatas R. Domanskis, kuris taipgi yra įsigyto centro valdybos pirmininkas, paruošęs dokumentus. "Litui" atstovavo jo prez. V. Vebeliūnas, advokatas V. Duoba, dabartinis pastato administratorius B. Nainys ir H. Knecht. Dalyvavo ir "Kasos" vadovas G. Žemaitaitis. Šiuo pirkinio susidomėta š. m. balandžio 15 d. Tad sprendimas padarytas per trumpą laiką. Seminarijos pastatas ir žemė Lietuvių misijos centro korporacijai kainuos milijoną dolerių. Įmokėta \$50.000, paskola — \$950.000, jos palūkanos — 9%. Įmokėti pinigai įdėti į saugią sąskaitą "Kasoje". Jų neturės teisės išimti "Litas", kol nebus išmokėjęs visos skolos buvusiems seminarijos savininkams už pastatą ir 220 akrų žemes.

Centro korporacija turi teisę visą \$950.000 skolą sumokėti iki š. m. gruodžio 31 d. Tokiu atveju pirkinio kaina nuo milijono dolerių būtų sumažinta iki \$800.000. Įmokėjus \$50.000, dabar bus bandoma iki gruodžio 31 d. surinkti \$750.000. Korporacija ieško narių su \$1.000 įmokomis ir aukotojų. Įsigytame seminarijos pastate jau dabar gali nuomotuoti vieno ir dviejų kambarių butus. Netrukus bus pradėtos nuomoti salės pokyliams ir vakaronėms. Visuotinis Lietuvių misijos centro korporacijos narių posėdis įvyks spalio 23 d. po Mišių. Bus padaryti pranešimai visų komisijų atliktų ir atiteis planų, išrinkta nauja taryba.

Brazilija

BLB tarybos posėdyje birželio 5 d. Sao Paulo mieste pirm. Antanas Šiaulytis pasiūlė įsteigti Brazilijos fondą, primindamas, kad tokius gražiai veikiančius fondus turi Kanados, JAV ir Australijos lietuviai. Brazilijoje yra Tėvų saležiečių administruojamas kultūrinis Šv. Kazimiero fondas ir "Mūsų Lietuvai" leisti spaudos fondas. Ties nedieli fondai betgi turi kitus tikslus. Bendruomeninei veiklai finansuoti reikia Brazilijos lietuvių fondo. Lėšų reikės 1989 m. liepos mėnesį įvyksiančiam P. Amerikos lietuvių kongresui. Jų reikia ir prieš dešimtį metų įsigytai "Lituanikos" stovyklavietei — jos pastatų remontui, padidinimui, sporto aikštės grindinimui. Buvo nutarta auką Brazilijos lietuvių fondui ieškoti ir pas finansininkus geriau gyvenančius užsienio lietuvius. Pradžią padarė PLB seime dalyvavęs Brazilijos atstovas J. Tatarūnas. Fondo reikalą jis kalbėjo "Margučio" radio programoje Čikagoje, susitarė su kun. A. Saulaičiu, SJ. Pastarasis taps Brazilijos lietuvių fondo atstovu Čikagoje. Šios pastangos teikia vilties: iš Kanadoje gyvenančių Genovaitės ir Adolfo Sagevičių jau gauta \$400. Lietuvos garbės konsulas V. Kleiza pranešė, kad pas jį yra pirmųjų JAV lietuvių paaukotų \$200. Šiuo metu ruošiami Brazilijos lietuvių fondo įstatai, suderinti su Brazilijos valdžios reikalavimais, bus išrinkta valdyba ir kontrolės komisija. Narių galės tapti kiekvienas asmuo Brazilijos lietuvių fondui paaukojęs minimalią 2.000 krizeirų sumą. Laukiama ir didesnių sumų.

Australija

Kultūrinę popietę Lietuvių klube rugpjūčio 21 d. surengė Kanberos lietuvių pensininkų draugija "Paguoda". Pirmoji dalis buvo skirta pernai vėlyvą rudenį Lietuvoje plačiai paminėtai Maironio 125 metų gimimo sukakčiai. Dabar Maironį tos praleistos sukaiktės proga prisiminė ir tolimosios Australijos sostinėje gyvenantys lietuviai. Jo eilėraščių "Dainų švenčių" deklavimą Kristina Katauskaitė. Porą kūrinių smuiku pagrojo jaunoji Skaistė Mauraitytė. Antroji popietės dalis priminė tautosaką, liaudies dainas, kurias įamžins jau Vilniuje pradėtas leisti dainynas, tu- rėsiantis 24 tomus. Padėklavimui tautosakos kūrinių lietuvių programon įsijungė Benius Katauskas. V. Baltučio fejletoną "Ar reikalinga moteris?" skaitė V. Šimkus. Popietę fortepijoniniais kūrinėliais užbaigė Skaistė Mauraitytė. Programai pasibaigus, popietės dalyvių laukė pietūs

Australija

Kultūrinę popietę Lietuvių klube rugpjūčio 21 d. surengė Kanberos lietuvių pensininkų draugija "Paguoda". Pirmoji dalis buvo skirta pernai vėlyvą rudenį Lietuvoje plačiai paminėtai Maironio 125 metų gimimo sukakčiai. Dabar Maironį tos praleistos sukaiktės proga prisiminė ir tolimosios Australijos sostinėje gyvenantys lietuviai. Jo eilėraščių "Dainų švenčių" deklavimą Kristina Katauskaitė. Porą kūrinių smuiku pagrojo jaunoji Skaistė Mauraitytė. Antroji popietės dalis priminė tautosaką, liaudies dainas, kurias įamžins jau Vilniuje pradėtas leisti dainynas, tu- rėsiantis 24 tomus. Padėklavimui tautosakos kūrinių lietuvių programon įsijungė Benius Katauskas. V. Baltučio fejletoną "Ar reikalinga moteris?" skaitė V. Šimkus. Popietę fortepijoniniais kūrinėliais užbaigė Skaistė Mauraitytė. Programai pasibaigus, popietės dalyvių laukė pietūs

klubo valgykloje. Vasario 16 gimnazijos paramai suaukoti \$232.

Australijos lietuvių katalikų federacijos valdyba rugsėjo 5 d. turėjo savo posėdį Melbourne. Pirm. Vincas Žemaitis narius painformavo apie atliktus ir planuojamus darbus. Didžiausią rūpestį sudaro savitraščio "Tėviškos aidai" leidyba. Administracijos pranešimu, trečdalis skaitytojų dar nėra užsimokėję prenumeratą. Kitą problemą sudaro red. kun. dr. P. Daukno pranešimas, kad jis dėl sveikatos toliau nebegalės redaguoti šio laikraščio. Federacijos valdyba turi surasti kitus žmones ir juos paruošti iki šių metų pabaigos. Redagavimas turės būti perimtas nuo 1989 m. sausio 1 d. Kun. dr. P. Daukno "Tėviškos aidų" redakcijos ir administracijos darbams buvo pakviestas 1966 m. birželio mėnesį. Pradžioje pavaduodavo išvykstantį red. kun. P. Vaserį, redaktoriaus pareigas iš jo perėmė 1973 m.

Britanija

Baltiečių santalka rugsėjo 8-9 d.d. Londono latvių namuose suorganizavo pasaulinę baltiečių veikėjų konferenciją aptarti pastariesiems įvykiams Sovietų Sąjungoje, palietusiems Lietuvą, Latviją ir Estiją. Baltiečių santalka sudaro: Pasaulio estų taryba, Laisvųjų pasaulio latvių federacija ir mūsų VLKas. Konferencijoje kiekvienai tautai atstovavo apie 20 kvietusių asmenų. Dalyvavo lietuvių, latvių ir estų atstovai, suvažiavę iš JAV, Britanijos, V. Vokietijos, Švedijos, P. Amerikos ir Australijos. VLK-o pirm. dr. J. Bobelis konferencijos dalyvių supažindino su lietuvių atstovais: J. Alkiu, J. Vilčinsku, A. Vilčinsku, Z. Juru, M. Bajorinu, A. Žukausku, S. Kasparu ir kun. dr. J. Sakevičiumi, MIC, iš Britanijos, prel. dr. J. Prunskiu, J. Stikloriumi, V. Vortu iš JAV, J. Kuraitė-Lasienė, J. Juzukoniū iš Kanados ir A. Mičiūdu iš Argentinos. Apie baltiečių organizacijas bei jų veiklą įvairiose pasaulio valstybėse kalbėjo baltiečių santalką sudarančių organizacijų pirmininkai: Pasaulio estų tarybos — L. Savi, Laisvųjų pasaulio latvių federacijos — dr. L. Lukšas, VLK-o — dr. J. Bobelis. Aktualieji reikalai, liečiantys galimybių ir veiksmų pramatymą, ryšius su užsienio šalių vyriausybėmis, okupuotais kraštais, spauda, televizija ir radiju, santykius tarp baltiečių organizacijų svarstė penkos konferencijos dalyvių grupės. Pasisakyta už didesnį baltiečių biūrą prie Europos parlamento Strasboure, kad apie Baltijos šalis ir jų laisvės siekius geriau būtų informuojami parlamentarai. Svarstytas ir savitraščio anglų kalba leidimas baltiečiams.

Italija

Vatikano radijo lietuviškųjų laidų vedėjas ir panešėjas prel. Vytautas Kazlauskas išsaina pensijon. Jo vieton yra paskirtas kun. Vincas Pupinis, SJ.

Vokietija

V. Vokietijos ateitininkai savo metinius suvažiavimus susieja su Europos lietuviškųjų studijų savaitėmis. Šiemetinis suvažiavimas rugpjūčio 2 d. buvo surengtas Romuvoje, kur vyko ir XXXV-ji Europos lietuviškųjų studijų savaitė. V. Vokietijoje yra beveik 40 aktyvių ateitininkų, nekaitant apie 20 narių, priklausančių Vasario 16 gimnazijos moksleivių kuopai. Suvažiavime dalyvavo nepilnos dvi dešimtys, keli svečiai iš JAV ir Europos. Suvažiavimas pradėtas kun. K. Senkaus maldą. Sveikinimus atiteitininkai labai pasigė a.a. kun. A. Bernatoniū, jų veiklą remusio net finansinškai, bet ir juos nuveikdavo ateitininkų šventėn. Valdyboje liko tie patys nariai — P. Ivinskienė, dr. J. Norkaitis, V. Jucys ir M. Šmitienė, tik kun. A. Būga pakeitė kun. A. Senkus.

AUDRA
Travel
CORPORATION

VIENINTELĖ PROFESIONALI LIETUVIŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA KANADOJE SKELBIA ir GARANTUOJA

Pigiausias kainas kelionėse į

LIETUVĄ 1988 metais

5-kiom, 10-čiai bei 15-kai dienų patogiausiomis lėktuvų linijomis išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų

Rugsėjo 2 - 16 Gruodžio 27 -
Spalio 7 - 21 sausio 10 1989 m.

Užsisakykite dabar — gausite papildomą nuolaidą.
Smulkesnes žinias teikiame
tel. (416) 769-2500

Mūsų įstaigoje Jums patarnaus: AUDRONĖ, LIUSĖ, DALIA, INGĖ, JOANNE, PAULIUS.

Mes kalbame — lietuviškai, angliškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, vokiškai, itališkai, ispaniškai.

Mūsų įstaigoje įrengti kompiuteriai: PEGASUS/GEMINI bei TDS

Mūsų įstaiga yra narys — IATA, T-comm, BBB, CLIA

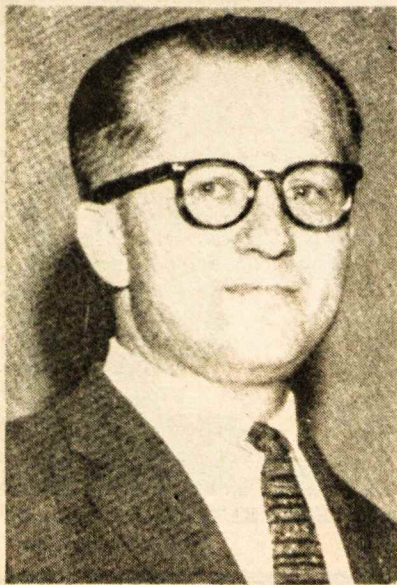
Adresas: 2100 Bloor St. W. Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 Telex 06-986766 TOR

KVIEČIAME NAUDOTIS MŪSŲ LIETUVIŠKO BIURO PASLAUGOMIS.

Mūsų registracijos numeriai: retail nr. 2559030, wholesale nr. 2475066

Leonardą Valiuką išlydėjus

A. a. LEONARDAS VALIUKAS

IGNAS MEDZIUKAS

1988 m. rugpjūčio 15 d. Los Angeles, Kalifornijoje, savo bute buvo rastas staiga miręs, kadaise labai aktyviai reiškis visuomenės, politikos ir spaudos darbuose Leonardas Valiukas, turbūt daugiausia pagarsėjęs rezoliucijoms remti komiteto (Americans for Congressional Action to Free the Baltic States) veikla. Jis suorganizavo iš baltiečių ir kitų amerikiečių sąjūdį, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų laisvės klausimas būtų įneštas į Jungtines Tautas. Pirmiausia jis susipažino su kongresmanu Glennard P. Lipscomb ir senatorium Tom H. Kuchel (iš Kalifornijos) ir juos įtikino praversti reikalingas rezoliucijas Baltijos tautų laisvės reikalui. L. Valiukas buvo išrinktas to komiteto pirmininku ir redagavo komiteto leidžiamą anglų kalba informacinį biuletinį.

L. Valiuko suorganizuotas sąjūdis JAV prezidentui, kongreso nariams, senatoriams ir kitiems aukštesiems pareigūnams pasiuntė daugybę laišku. 1965 m. rezoliucija (H Con. Res. 416) buvo pravaista. Rezoliucija labai išgarsino Baltijos valstybių laisvės reikalą, bet iki Jungtinių Tautų nebuvo.

Leonardas Valiukas gimęs Šilutės apskr., Šilutės apskr., 1920 m. lapkričio 3 d. Į Vakarų pasitraukė 1944 m. dar būdamas visai jaunas. Apsigyveno Kemptene, Bavarijoje, kur mokytojavo lietuvių gimnazijoje. Vėliau persikėlė į Augs-

burgą ir įsijungė į "Žiburių" redakcijos kolektyvą. Atvykęs į JAV trumpai gyveno Dayton, Ohio, iš ten persikėlė į Los Angeles. Dirbo "Lietuvių dienų" žurnalo redakcijoje vyr. redaktoriaus pavaduotoju. Redagavo žurnalą "Į Laisvę". Plačiai dalyvavo organizacinėje veikloje. Buvo Lietuvos vyčių kuopos pirmininku, vėliau šios organizacijos centro valdybos vicepirmininku ir informacijos vadovu. Vienerius metus buvo Kalifornijos ateitininkų pirmininkas, LF bičiulių LA sambūrio pirmininkas, daug kartų šio sambūrio valdyboje – net ir šiais metais. Dalyvavo ALTe, Katalikų federacijoje, Lietuvių Bendruomenėje, buvo renkamas į valdybas, dalyvaudavo suvažiavimuose. Tuo pačiu laiku siekė aukštojo mokslo. Įsigijęs magistro laipsnį iš politinių mokslų, mokytojavo amerikiečių aukštesiose mokyklose.

L. Valiukas rašė lietuvių spaudoje, bendradarbiaudamas "Drauge", "Darbininke", "Tėviškės žiburiuose" ir kitur. Taip pat anglų kalba rašė į amerikiečių dienraščius dėl neteisėtos Lietuvos okupacijos ir dėl JAV-bių administracijos nuolaidžiavimo sovietams.

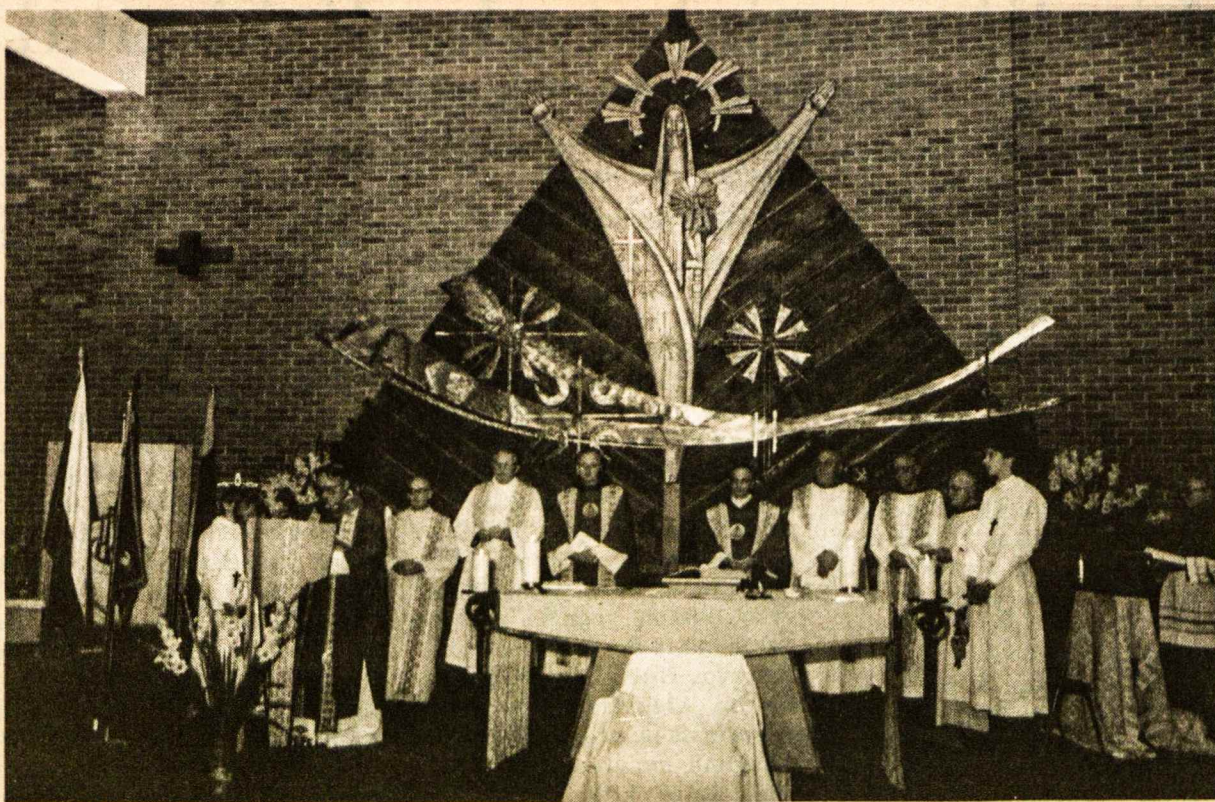
Įsijungęs į respublikonus, jis aktyviai reiškėsi savo organizaciniais gabumais. Suorganizavo lietuvių respublikonus, kuriems jis ir vadovavo. Padėjo suorganizuoti tautybų respublikonų organizaciją ir buvo išrinktas vicepirmininku. Tai padėjo jam sueti ir kontaktą su aukštais valdžios pareigūnais ir sugebėjo savo įtaką juos paveikti lietuviškiems reikalams.

Paskutiniuoju metu L. Valiukas buvo išjęs į pensiją. Gyveno vienas. Visuomeniniuose darbuose mažiau reiškėsi. Bet daug rašė į spaudą. Paskutinis jo straipsnis "Visos mūsų jėgos Lietuvos laisvei" "Tėviškės žiburiuose" rugpjūčio 23 d., 34 nr., buvo išspausdintas jau jam mirus. Čia jis, remdamasis savo dideliu patyrimu, ragino sukaupti jėgas ir lešas šiam didiam uždaviniui vykdyti.

L. Valiukas palaikė artimus ryšius su dr. Z. Brinkiu, kuris buvo jo idejinis draugas, gydytojas ir testamento vykdytojas. Amerikoje giminių neturėjo. Lietuvoje gyvena jo brolis ir dvi seserys.

L. Valiuko kūnas palaidotas rugpjūčio 22 d. iš Šv. Kazimiero šventovės Forest Lawn kapinėse, lietuvių skyriuje. Lietuvos gen. konsulas V. Čekanauskas, atvykęs į šventovę pagerbė karste gulintį šį žymųjį veikėją. Į kapines palydėjo daugybė jo vienminčių, bendradarbių ir šiaip jį pažinojusių.

Numatyta ant a. a. L. Valiuko kapo pastatyti paminklinę lentą, kurios projektą sutiko sukurti architektas E. Arbas. Ji bus pašventinta minint mirties metines 1989 m. rugpjūčio 20 d.

Lietuvos kankinių parapijos 60 m. sukaktis buvo paminėta rugsėjo 25 d. šventovėje ir Anapilio salėje, Mississauga. Mišias su daugeliu kunigų atnašavo vysk. P. BALTAKIS, OFM, pasakęs ir pamokslą Nuotr. St. Dabkaus

Kultūra ir tautinė laisvė

Dr. Algirdo Statkevičiaus kalba pasakyta VII-jame PLB seime Toronte

Po ilgų sunkių kančios kelių maždaug prieš mėnesį atvykau į JAV iš paverptos Lietuvos. Leiskite nuoširdžiausiai pasveikinti jus, iš viso pasaulio čia susirinkusius lietuvius. Leiskite palinkėti jums visiems daug sėkmės, naujų laimėjimų asmeniniame gyvenime bei tėvynės laisvinimo darbe. Lietuvoje gyvenančių ir aktyviai veikiančių patriotų vardu leiskite paprašyti jus gyventi ta dvasia, kuria gyveno apie 50.000 žuvusių Lietuvos partizanų. Praktikoje tai reiškia aktyviai užsiimti visuotinio gėrio realizavimu bei visuotinio blogio likvidavimo veikla.

Mes susirinkome čia į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kultūros kongresą. Pirmiausia turime išsiaiškinti, ką mes vadiname kultūringumu ir kultūra. Be nepriekaištingo kultūros esmės supratimo yra neįmanoma pasiekti nepriekaištingą laisvės supratimą, neįmanoma turėti aiškią ateities kūrimo programą. Kaip žinoma, II-sis pasaulinis karas žmonijos vilčių nepateisino, svarbiausių problemų neišsprendė, o tik dar labiau jas sukomplikavo. Tačiau kitaip ir būti negalėjo.

Dorovės bei kultūros vardu buvo vadinama ne tai, kas iš tikrųjų yra dorovė ir kultūra. Nežmoniškumas – taiėjimas prieš gamtą ir evoliuciją, tai dvasinis menkavertiškumas, tai visų esamų ir galimų būti žmonijos ekologinių ir socialinių, ekonominių ir kultūrinių, mokslinių ir dorovinių krizių tėvas. Daugely atvejų slepiamu, o dažnai ir atviru amoralistiniu ekstremizmu alsuojaš komunizmo uraganas per 70 m. nubloškė žmogų į antikinius laikus.

Gorbačiovas praeitais metais lankydamasis Latvijoje baltijos tautų patriotų laisvės siekimą palygino su šunų lojimu, drumsčiančiu ramybę pergalingai žygiuojančiam raudo-

najam karavanui. Tarybų Sąjungoje visą laiką pačiu negailiausiai būdu dvasškai ir fiziškai buvo žudomi dabarties sokratai – gėrio realizavimo siekėjai.

Mes, lietuviai, nenorime svetimų žemių užgrobumo, kitų tautų nacionalinių kultūrų užgnaužimo, mes nesiekiamo kam nors blogio. Šia prasme mes esam jau gana aukštu laipsniu kultūringi. Tačiau beveik visi mūsų kaimynai tokie nėra. Ir nenorint reikia sutikti, kad Lietuva, Latvija ir Estija skęsta didžiulėje nekultūringumo jūroje.

Yra aišku, kad žmonija prieš jo prie galimo totalinio susinaikinimo ribos. Ir ji jau negali ilgiau gyventi taip, kaip ji gyveno iki šiol bei būti tokia, kokia ji buvo. Todėl yra būtinas paties žmogaus ir žmoniškumo pakeitimas į naują aukštesnį lygį. Būtina savo visą kultūrinę veiklą parenti nauju gėrio bei blogio supratimu. Didelio progreso nei vienoje veiklos srityje nebus pasiekta tol, kol nebus pradėta vado-

vautis nauja dorove, naujomis elgesio normomis.

Bendroje žmonijos kultūroje kiekvienas privalo nepažeisti principo, reikalaujančio nieko blogo nedaryti nei sau, nei kitiems. Be šio principo besąlyginio gerbimo nėra įmanomas nei teisingumas, nei taika. Šis principas yra kultūros ir visų didžiųjų žmonijos idealų realizavimo bazė. Tautinėje kultūroje reikia būti ištikimu tautos teisių gynėju. Šią kultūrą suniku išsaugoti, kai aplinkui yra žemo lygio kultūra. Mes nuolat esame tokios žemos kultūros apsupime. Ji grasina mums pražinti.

Kova už Lietuvos laisvę, yra tap pat kova už kaimyninių tautų kultūringumo lygio kėlimą. Mes patys privalome būti aukščiausiu laipsniu kultūringais ir tokiais daryti kitus. Manyčiau, toksai yra pagrindinis mūsų su dabar dar agresyviomis tautomis bendravimo pagrindas.

Kol mus supantis pasaulis nebus sukulturnintas, tol niekas nepatirs tikrosios taikos, nie-

Kai ažuolai griūva...

Atsisveikinant su a. a. Petru Radzevičium

LONDON, ONTARIO. Šią apylinkę aplėkė nemaloni žinia, kad staiga ir sunkiai susirgo mielas parapijietis Petras Radzevičius, labai aktyvus lietuviškoje veikloje, stengsis padėti tiek Bendruomenei, tiek ir parapijai bei kiekvienam, kam tik pagalba buvo reikalinga.

Rugsėjo 5 d. parapijos tarybos pirm. A. Petrašiūnas tvarkė parapijos virtuvės grindis. Jam buvo reikalinga pagalba "išgabenti" ir vėl sunėsti šaldytuvus, pečius ir kitus sunkius daiktus. Ką jis kvies pagalbon? Aišku, kad ne ką kitą, bet tik Petrą Radzevičių, vieną iš stipriausių parapijiečių. Tai ir buvo Petro paskutinis patarnavimas parapijai. Rugsėjo 11 d. jis dar dalyvavo atlaiduose, o taip pat ir "Pašvaistės" repeticijoje rugsėjo 13 d. vakarą.

Rugsėjo 14 d. rytą jis pasijuto blogai ir greitosios pagalbos buvo išvežtas į universiteto klinikas, kur jis ir mirė, eidamas 79-sius metus. Jo staigi ir netikėta mirtis sukrėtė visą apylinkę. Jis buvo labai mėgiamas visų Londono lietuvių, nes buvo labai malonus būdo žmogus: nė vieno jis niekada neužgudavo, su visais maloniai pasikalbėdavo. Jis buvo toks asmuo, kurį visada būdavo malonu susitikti.

kas neturės ramaus gyvenimo ir užtikrintos dvasinės bei materialinės gerovės.

Žmonija praeityje kultūrą kūrė tikrai tiek, kiek ji stengėsi formuoti pilnai dorą žmogų bei sudaryti jam būtinas normalias gyvenimo sąlygas: taiką, dvasinę bei materialinę gerovę. Taigi kultūra yra kuriam tikrai konkrečiais patį žmogų ir jo gyvenimo sąlygas gerinančiais darbais. Su tokia kultūros kūrimo baze yra galima pasiekti skirtingų tautų, rasų, tikėjimo, ar jokio tikėjimo neturinių bendrą sugyvenimą. Taip elgdami žmonės būtų ne kuo kitu, o tikrai skirtingomis kalbomis kalbantys broliai ir seserys. Ir mes, eidami Tautos himno nurodytu keliu, vienodai tikime žemei ir dangui.

A. a. Petras buvo kilęs nuo Pakenunės valsties, Kauno apskrities. Kanadon atvyko 1928 m., būdamas 18 m. amžiaus. Jis gana sunkiai dirbo ir užtat išaugo raumeningas, plčių pečių vyras, bene pats aukščiausias iš visų mūsų parapijiečių. Dėl savo gero būdo ir sumanumo buvo paskirtas darbų vykdytoju, ir dirbo įvairiose Kanados miškų tarnybose.

1958 m. vedė našlę Leonardą Mitalienę, o paskui atsikėlė į Londoną ir gyvai įsijungė į lietuviškąją veiklą. Laidotuvių namuose buvo užpildytos dvi salės, atėjusiais su juo atsisveikinti. Bendruomenės, parapijos ir organizacijų atstovai tarė atsisveikinimo žodį, išskeldami jo geras savybes ir vertingą pagalbą šiai apylinkei, parbrėždami: "Jis mums visada primindavo Lietuvos girių ažuolą. Jis buvo ažuolas ne tik kūnu, bet ir dvasia!" Kai išgirdau apie jo mirtį, labai susigraudinau ir nenorėjau tikėti, kad liga per vieną dieną galėjo sušlugdyti taip jaunai ir sveikai atrodantį ažuolą stipruolį. Niekas negalėdavo atspėti jo amžiaus.

Suvažiavo nemažai giminių ir draugų. Mišios ir laidotuvių apeigos įvyko rugsėjo 17 d. Šiluvos Marijos šventovėje, Klebonas kun. I. Mikalauskas, OFM, pasakė labai gražų pamokslą, ramindamas artimuosius: "A. a. Petras nepradarė gyvenimo, jis tik pakeitė žemiškąjį gyvenimą į geresnį". Vėliau jis apibūdino šiais žodžiais: "Nebuvo nė vieno, kuris apie jį būtų pasakęs nors vieną blogą žodį". "Pašvaistės" choras, lyg ir kalbėdamas už savo nutilusį narį, įspūdingai sugiedojo: "Sudiev, sudiev... aš einu namo..."

Po pamaldų buvo užkandžiai parapijos salėje. Jų metu šeimos vardu visiems padėkojo prof. dr. R. Mitalas. Vėliau palaidotas rugsėjo 17 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje.

Būdavo malonu matyti Petrą ir žmoną Leonardą visur einant kartu: lankant meno galerijas ir kitas panašias vietas; visada maloniai besikalbančius, viens kitam nepriekiaujančius. Nedaug tokių darnių porų yra tekę man matyti. Labai gaila, kad Aukščiausias dabar juos išskyrė.

Mielas Petrai, mes visi Tavęs pasigisime. E.D.

Century 21 OFFORD
REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
 Parduoant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasamamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į
Angele Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
 Ji mielai jums pataršaus.
Darbo tel. (705) 445-5640,
namų tel. (705) 429-6428.

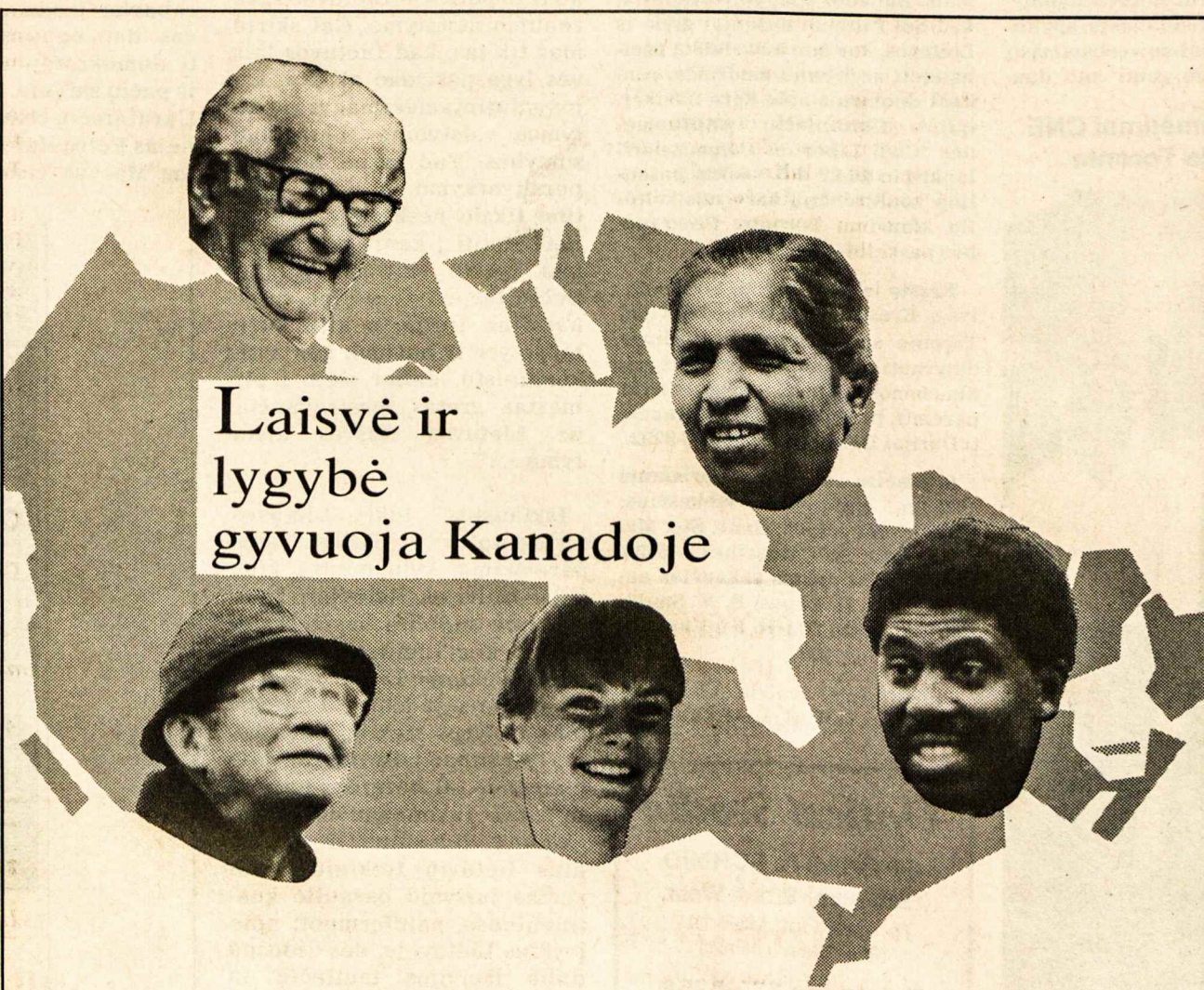
The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai
ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Laisvė ir lygybė
gyvuoja Kanadoje

Ministerė Barbara McDougall sako: "Kanados valdžia yra pasižventusi tokiai imigracinei laikysenai, kuri būtų teisinga ir lygi visiems norintiems apsigyventi mūsų krašte."

Kanados imigracijos įstatymas palaiko mūsų valstybės socialinio teisingumo bei humanitarinių rūpestingumo tradicijas, taipgi paremdamas valstybės ekonominę bei socialinę vystymąsi. Tikrasis imigravimo Kanadon sapnas yra naujas ir geresnis gyvenimas visiems."

Dėl informacijų ar pagalbos prašome kreiptis į artimiausią Kanados imigracijos centrą.

Employment and
Immigration Canada
Barbara McDougall, Minister

Emploi et
Immigration Canada
Barbara McDougall, ministre

Canada

This is our home - O Canada

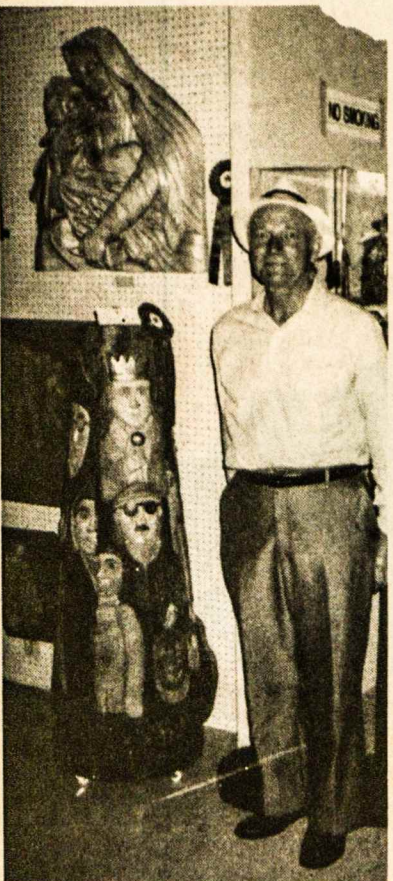

JUOŽAS KARASIEJUS, vadovavęs Lietuvos kankinių parapijos šešiasdešimtmecio sukakties programai rugšėjo 25 d. Anapilio salėje. St. Dabkus

Kanados Lietuvių Bendruomenės žinios

Krašto valdybos posėdyje, kuris įvyko spalio 5 d., buvo aptarta daug reikalų. JAV LB atstovai Algimantas Gečys ir Ingrida Bublėnė rugs. mėn. 23-24 d.d. buvo atvykę į Torontą pasitarti su KLB valdybos išd. J. Kristolaičiu ir Kultūros komisijos pirm. Rasa Kuriene. Tautinių šokių šventės reikalais. Pirm. Vytautas Bireta pasidalino įspūdžiais iš JAV LB tarybos suvažiavimo, įvykusio rugs. 30 – spalio 2 d.d. Čikagoje, kur Dr. Antanas Razma buvo išrinktas nauju JAV LB tarybos pirmininku. KLB pirm. Vytautas Bireta jį pasveikino, linkėdamas, kad Kanados ir JAV Bendruomenės ir toliau nuosirdžiai ir darniai bendradarbiautų, kaip kad per praėjusius dvidešimt metų vasaros renginius Kanadoje. KLB krašto valdyba patvirtino 1988-1989 m. samatą, kurios apyvarta siekia \$108,000. Pranešta, kad iš federacinės valdžios gauta \$15,000 paramos KLB raštinės išlaikymui. Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Loretta Stanulytė pranešė, kad šiuo metu apylinkėse vyksta jaunimo verbavimas į sąjungą. Norima gauti kuo dau-

Lietuvio laimėjimai CNE parodoje Toronte

R. Stepulaitis dažnai dalyvauja kanadiečių ir lietuvių parodose. Jis yra "Barrie Art Club" narys ir kasmet eksponuoja savo darbus net 4-riose parodose: Barrie, Collingwoode, Owen Sounde ir Toronte. 1988 m. vasarą buvo pakviestas dalyvauti CNE parodoje, kur išstatė 10 savo darbų tarptautiniame medžio drožinių skyriuje. Praeitais metais tokioje pat parodoje jo darbai laimėjo II ir IV vietą, o šiemet nuotraukoje matomas reljefinis kūriny užėmė I vietą.

Krašto tarybos nariai, atvyksiantys į Krašto tarybos suvažiavimą Toronte spalio 22 d. ir norintys dalyvauti spaudos vakare "Nepriklausomos Lietuvos" savaitraščiui paremti, prašom iš anksto pranešti Darijai Deksnytei (416) 533-3292.

Sėkančios apylinkės prisuntė 1988 m. solidarumo mokesčius: Hamiltonas – \$500; Sault Ste. Marie – \$205; St. Catharines – \$325. KLB veiklai gautos sėkančios aukos: \$100 – H. Lapas, B. V. Saulėnas; Sault Ste. Marie KLB apylinkės valdyba – \$50.

Aukojuosiems įvairiai KLB krašto valdybos veiklai nuosirdus ačiū!

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas pataravimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesusilaikomai skleidžia informacijas įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukos arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Liudijo naujai atvykę disidentai

"TŽ" bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Š. m. rugsėjo 10-18 d.d. savaitė vėl buvo istorinė lietuvių išeivijai, ypač Vašingtonui. Pirmą kartą čia lankėsi ir JAV kongresinei Helsinkio komisijai kartu su kitais liudiję, 11 metų sovietų kalėjimuose, lageriuose ir psichiatrinėse ligoninėse praleidęs, Lietuvos Helsinkio grupės narys dr. Algirdas Statkevičius.

Svečias iš Čikagos atskrido šeštadienį, rugsėjo 10 d. Tuoju buvo nuvežtas į Amerikos katalikų tautinę Nekalto Prasiidėjimo šventovę, kur tuo metu Vašingtono ir apylinkių lietuvių buvo susirinkę į ten įrengtą lietuvių Šiluvos Dievo motinos koplyčią paminėti jos 22 metų pašventinimo sukaktį. 1966 m. rugsėjo pradžioje, šventinant koplyčią, iš įvairių Amerikos vietovių buvo suvažiavusi dešimtūkstantinė lietuvių minia. Šį kartą teko pasitenkinti tik keliasdešimties vyresnės kartos lietuvių būreliu. Prie altoriaus Šiluvos Dievo koplyčioje, virš kurio auksinėmis raidėmis anglų kalba įrašyta "Marija, laiminki vaikus žemės, kankinių krauju nušlakstytos". Mišias laikė trečios kartos Amerikos lietuvis kun. Jokūbas Pranskienis, atvykęs į Vašingtoną testų studijų ir eiti kapeliono pareigas karinėje Walter Reed ligoninėje.

Po Mišių čia pat esančiame Amerikos katalikų universitete, LB Vašingtono apylinkės valdyba, vadovaujama pirm. JAV atsargos plk. Donato Skučio, surengė dr. A. Statkevičiaus priėmimą, kurin susirinko jau žymiai daugiau žmonių. Prie užkandžių stalo visiems pasivažiavus, per visą savaitę savo namuose dr. A. Statkevičių globojęs, plk. D. Skučas pakvietė svečią tarti žodį.

Prisimindamas dabar Lietuvoje vyskančius didelius pasikeitimus, dr. A. Statkevičius kalbėjo: "Tos jėgos, kurios dabar kovoja, kurios išėjo į aikštę – ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, ir Lietuvos laisvės lyga – galima sakyti siekia vieno ir to paties – Lietuvos suverenumo atstatymo. Gal skirtumas tik tas, kad Lietuvos laisvės lyga pasisako aiškiai, kad jos galutinis siekimas yra atstatyti valstybinės nepriklausomybės. Tuo tarpu Lietuvos persitvarkymo sąjūdis galutinio tikslo neskelbia, nes nenori sueiti į konfliktą. Matyti, kad vyksta skilimas ir partiečių tarpe: vieni eina su generaline linija, o kiti, kurių tarpe yra ir buvusių gan aršių komunistų, dabar išėjo į pirmąsias gretas, pasisakančias už Lietuvos laisvės atstatymą..."

Išklauius tokį Lietuvos disidentu dr. A. Statkevičiaus pareiškimą, kyla mintis, kiek mes, išeivijos lietuvių, žinome apie sparčiai besikeičiančius įvykius Lietuvoje? Ar pvz. mes suvokiame Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio ir Lietuvos laisvės lygos siekius bei tikslus? Ar supažindinimui su šiuo klausimu LB neturėtų pasiųsti gerai nusimanančių prelegentų į didesnius ir mažesnius lietuvių telkinius įvairiuose laisvojo pasaulio kontinentuose, painformuoti apie įvykius Lietuvoje, nes didesnė dalis išeivijos tautiečių jų tikrai nesuvokia. Dr. A. Statkevičius susitikimo su Vašingtono lietuvių vakarą užbaigė paskaitydamas savo

kūrybos eilėraščių, parašytų jam būnant Gulage.

JAV senato rūmuose

Rugsėjo 15, ketvirtadienį, JAV senato įstaigų rūmuose Helsinkio komisijai, kurią sudaro senato ir atstovų rūmų nariai, liudijo 1972 m. į Ameriką atvykęs sovietų mokslininkas, fizikas dr. Valerijus Chalidze; 17 metų sovietų kalėjimuose praleidęs armėnų veikėjas Paruiras Airikijanas; ukrainiečių žmogaus teisių gynėjas Petro Rubanas, kuris į Ameriką atvyko 1988 m. gegužės mėnesį, paleistas iš Permės lagerio, ir Lietuvos Helsinkio grupės narys dr. Algirdas Statkevičius. Pastarasis penkių puslapių pareiškime kongresmanui Hojeriui, šalia kitko, pastebėjo: "1939 m. rugpjūčio 23 d. įforminto slapto Hitlerio-Stalino pokalbio pasekmėje lietuvių, latvių ir estų tautos prarado suverenumą ir valstybinę nepriklausomybę. Jas okupavo apie 10 kartų didesnė armija, negu paprastai tos šalys turėdavo taikos metu. Pavergėjo okupanto valia buvo paskelbta už pavergtų tautų valią, už 'laisvą apsisprendimą'. Dabartinis rusiškųjų okupantų sovietizmas, kaip kadaise carinių, yra toks didelis, kad kaimyninės tautos nori matyti tik tai su kilpa ant kaklo. Ir todėl virš šimto tautų vergijos išlaikymo principas visai natūraliai yra pats pagrindinis Sovietų Sąjungos vidaus politikos principas, netgi ir pravedant persitvarkymą. Tikėtai dėl to Sovietų Sąjunga yra įsigijusi blogio imperijos esmę..."

Dr. Valerijus Chalidzė savo liudijime tvirtino, kad visoms ne rusų tautomis vieną didžiausių problemų Sovietų Sąjungoje sudaro rusifikacija. Tuo tarpu patys rusai negali rasti dvasinės prieglaudos nuo spaudos, kaip kad kitos tautos ją randa savo tradicijose, kultūroje ir istorijoje. Armėnų aktyvistas Airikijanas apgailestavo, kad Maskvos sprendimas nepatenkinti armėnų reikalavimų Kalnų Karabache įrodė, jog Gorbaciovas dar nepasiruošęs pritariti demokratėjimui, kuris kyla iš pačių žmonių, o ne iš viršaus. Ukrainiečių žmogaus teisių gynėjas Petro Rubinas pažymėjo, jog Maskva visomis išgalėmis

stengiasi užsitikrinti, kad Ukraina ir toliau liktų sovietinės imperijos dalimi ir kad Ukrainos vadovybėje tebesėdi persitvarkymo oponentai.

Įdomu, kad šis Vašingtone vykęs disidentų apklausinėjimas atkreipė amerikiečių didžiosios spaudos dėmesį ir platų aprašymą įsidėjo, nors palyginus liberalus, bet įtakingas dienraštis "Washington Post". Rytojaus dieną dr. A. Statkevičius liudijo Amerikos psichiatrų draugijai. Dr. A. Statkevičiaus praleista savaitė Vašingtone nebuvo veltui, ji pasitarnavo žmogaus teisių klausimui pakartotinam iškėlimui. Pernai apie tą patį laiką Helsinkio komisijai liudijo kitas Lietuvos Helsinkio grupės narys doc. Vyta. Skudis.

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

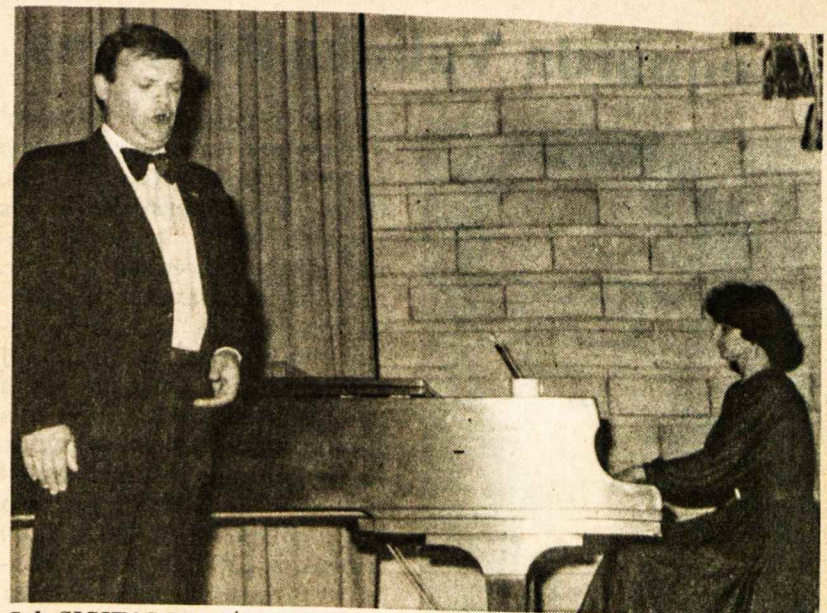
\$45: A. Kutka; \$34: O. Mickūnas; \$28: A. Kalvaitis, J. Kvederys; \$20: K. Karška, A. Kojelaitis, A. Smilgis, A. Žilinskas; \$18: V. Šlenys; \$10: S. Žulpa, F. Urbutis; \$8: G. Viskanta; \$5: P. Bružas.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$25: T. Gailius, A. Gudžiauskienė, J. Vieraitis, A. Kličius, A. Radžiūnas, I. Meyn, B. Barisas, D. Eidukienė, A. Jokubauskas, B. Lukas, L. Kubilius, N. Juknevičius, L. Baltrus, A. Janušonis, S. Žulpa, L. Gerulaitis, A. Čalutka, J. Čepukas, H. Žitikas, P. Siniauskas, V. Senkevičius, A. Giedraitis, R. Kaknevičius, P. Aras, O. Adomauskas.

Garbės prenumeratą atsiuntė: \$50: M. Žemaitienė; \$40: M. Andriuskevičius; \$35: O. Galdikas, S. Gailevičius, A. Dumčius, K. Kečiorius; \$30: A. Kuolas, J. Vaidotas, J. Lekas, V. Gulbinas, J. Kazickas, P. Pranis, J. Cervinskis, P. Stravinskis, J. Zenkevičius, V. Grenke, A. Štuopienė, A. Smilgis, E. Simon, I. Tauteras.

Už dvejus metus rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$50: B. Brakas. Už dvejus metus garbės prenumeratą atsiuntė: \$60: J. Jursys. Nuosirdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dekojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda auką.

Užsakykite "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS" kaip dovaną jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujakuriams, vienišioms tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaitytojui – \$18, reguliari prenumerata – \$22, rėmėjo – \$25, garbės – \$30. JAV-se prenumerata skaičiuojama amerikietiškais doleriais.

Sol. SIGITAS DIRSĖ, akompanuojant MILETAI KUPRIENAI, dainuoja Anapilio iškilmėse rugsėjo 25 d. Nuotr. St. Dabkaus

Maloniai kviečiame dalyvauti

dainos vieneto

iš Australijos

"Svajonių aidai"
koncerte.

kuris įvyks
spalio 30,

sekmadienį, 3 v.p.p.,
Toronto Lietuvių namuose.

(ėjimas – suaugusiems \$10, pensininkams ir studentams \$8.

Kanados lietuvių jaunimo sąjunga

UKRAINIEČIŲ IMPORTO IR
EKSPORTO BENDROVĖ
FIRCHUKS

Siunčiame siuntinius į Lietuvą.

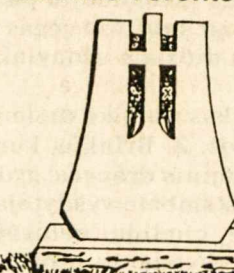
Turime moteriškų, vyriškų bei vaikiškų drabužių. Taip pat 220 voltažo radijų ir vaizduojusių rekordavimo aparatų.

610 Queen St. W., Toronto, Ont., M6J 1E3. Tel. 364-5036

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.

208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712
694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braizinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

Mūsų seniausioji policijos tarnyba kviečia naujus narius

Karališkoji raitoji Kanados policija (R.C.M.P.) nori atstovauti visiems jos paslaugas gaunantiems žmonėms. Kanada kurioje mes gyvename, sudaro skirtingų kultūrų, skirtingi žmonės, kalbantys skirtingomis kalbomis. R.C.M.P. yra išsipareigojusi atspindėti šiuos etninius ir kultūrinius skirtumus.

R.C.M.P. nariai turi galimybę tobulintis, dirbdami visame pasaulyje aukštą prestižą turinčioje organizacijoje, kuri naudoja naujausią technologiją.

Jie džiaugiasi tarnyba kanadiečiams ne tik vietinėse bendruomenėse, bet ir visame krašte, net ir tarptautinėje arenoje.

Kvalifikuotų kandidatų, įstojančių į Kanados tautinę policiją, laukia įdomus darbas ir užtikrinta ateitis.

Tolimesnė informacija apie tarnybą R.C.M.P. policijoje gaunama artimiausioje jos būstinėje arba šiuo adresu:

The Commissioner
Royal Canadian Mounted Police
1200 Alta Vista Drive
Ottawa, Ontario K1A 0R2

Royal Canadian Gendarmerie royale
Mounted Police du Canada

Canada

Kitataučių knygos apie Lietuvą

Kruviname sūkurėje

Toks pavadinimas yra duotas 681 puslapio rusų kalba Yehiel Damba knygai, kurios puslapiuose yra aprašomas Žemaitijos žydų žudymas, jų gelbėjimas, gyventojų trėmimai, pokario partizanų kovos ir jų likimas.

Knygos autorius visa tai pergyveno. Jam pavyko pasprukti nuo griovio, prie kurio jis buvo pastatytas sušaudymui, jis ligi karo pabaigos slapstėsi, o, sovietams užėmus Žemaitiją, buvo NKVD vertėjas.

Yehiel Damba gimė ir augo nedideliame Žarėnų mieste, lyje, 16 km. nuo Telšių. Čia jis baigė penkis lietuviškos mokyklos skyrius. Miestelis buvo beveik be išimties žydiškas. Per kelias dienas, kai vokiečių kariuomenė užėmė Lietuvą, beveik visi miestelio žydai buvo išžudyti.

Žydų žudikai — „baltaraiščiai“ lietuviai. Jų gelbėjimai — irgi lietuviai, dažniausiai kur nors pamiškėje gyvenantieji neturintį ūkininkai. Ir vieni ir kiti nėra gausūs. Autoriaus jausmai jų atžvilgiu pasižymi didele ambivalencija: kerštinga neapykanta žudikams, pagarba ir dėkingumu gelbėtojams. Apie lietuvių gelbėtojus Y. Damba 635 psl. rašo: „Nežiūrint neįtikėtinio pavojaus, kurį jiems sudarė hitlerininkai ir jų tarnai, jie pasilikę ištikimi senoms humanizmo ir žmogaus meilės tradicijoms. Šie žmonės išgelbėjo daugelį gyvybių.“ (Lietuvoje, pagal J. Czerniakiewicz statistikos knygą, apie kurią rašoma žemiau, išsigelbėjo bei buvo išgelbėti 2209 žydų tautybės asmenys).

Knygos autoriui teko laikinai pabūti kai kuriuose getuose. Čia jo persekiojais buvo žydai getų policininkai ir ukrainiečiai sargybiniai.

Didžiausią knygos dalį Y. Damba skiria partizanų kovoms Žemaitijoje, sovietams užėmus Lietuvą. Jis plačiai aprašo „Geležinio vilko“, „Lietuvos kersytojų“ ir „Šatrijos“ būrių likdavimą. Autorius plačiai aprašo partizanų laivonų išstatymą turgavietėse, jų šeimos narių kankinimus ir trėmimus į Sibirą. Žydų gelbėtojai čia jokių privilegijų neturėjo. Jis taip pat nesigaili nei partizanų, kurie žudo sovietų paskirtus pareigūnus, nei išdavikų, be kurių pagalbos enkavedistams sunku būtų buvę kovoti prieš partizanus, šeimas. Jis negailestingai ir realiai aprašo šio kruvino sūkurio scenas.

Knygos įžangoje autorius pabrėžia, kad jo kūrinys nėra fikcija ir kad joje išvardinti asmenys yra realūs žmonės. Y. Damba šioje knygoje mini ilgą eilę pavardžių, kurios lietuviams yra daugiau ar mažiau žinomos.

Knygoje „Kruviname sūkurėje“ yra gerai apibūdintos 1941-1946 metų nuotaikos Lietuvoje. Autorius įtikinančiai aprašo savo paties pergyvenimus ir jausmus, kai savo akimis mato artimųjų žudymus.

Y. Damba ne visada žino istorinius faktus. Pvz. 147 psl. jis mini lietuvių SS legioną, kurio niekad nebuvo. 669 psl. autorius cituoja dokumentą, kuriame sakoma, kad Lietuvoje yra trys getai, nors tuo metu jų buvo keturi, įvairūs

autorius pateikti skaičiai nesutinka su kitų autorių skaičiais ir pan. Šiais klausimais rašydamas jokios klaidos nepadarė Dov Levin knygoje „Fighting back“, kurios Y. Damba matyt neskaitė prieš rašydamas „Kruviname sūkurėje“.

Yehiel Damba: V KROVAVOM VIKHRE. "Moria" Publishers, Israel, 1987.

Repatriacijos statistika

1987 m. Varšuvoje buvo išleista Jan Czerniakiewicz knyga apie lenkų repatriaciją iš Sovietų Sąjungos 1944-1948 m.

1944 m. tarp tuometinės Lenkijos komunistinės valdžios ir Sov. Sąjungos buvo pasirašyta sutartis, pagal kurią lenkai ir žydai, kurie 1939 m. buvo Lenkijos piliečiai, turi teisę evakuotis į Lenkiją. Vėliau ši sutartis buvo išaiškinta taip, kad bet kur Sov. Sąjungoje gyvenantieji lenkai turi teisę repatriuoti. Tokios sutarties interpretacijos pasėkmėje repatriantams buvo atidaryti registracijos punktai Kaune, Ukmergėje, Panevėžyje ir Kėdainiuose.

Nuo registracijos pradžios 1944 m. gruodžio mėn. ligi 1946 m. Lietuvoje užsiregistravo 383 tūkstančiai asmenų. Apie 50% užsiregistravusių neišvyko. Dėl to knygos autorius kaltina įvairius lietuvių daromus trukdymus. Faktinai žodį „lietuviai“ reikėtų pakeisti žodžiu „sovietai“, bet knygos autorius dėl cenzūros negalėjo to padaryti. Pvz. negalima kaltinti lietuvių dėl vagonų repatriantams nepristatymo, nes tai nebuvo jų kompetencijoje.

Nuo 1945 ligi 1947 metų imtinai iš Lietuvos į Lenkiją išvyko 197.156 asmenys. Repatriantų tarpe buvo 16.958 žydai ir 2.384 kitokių tautybių asmenys. Iš Vilniaus išvyko beveik visi lenkai. Jų paliktą tuštumą užpildė lenkai iš Gudijos, kurie bėgo nuo ūkių kolektyvizacijos.

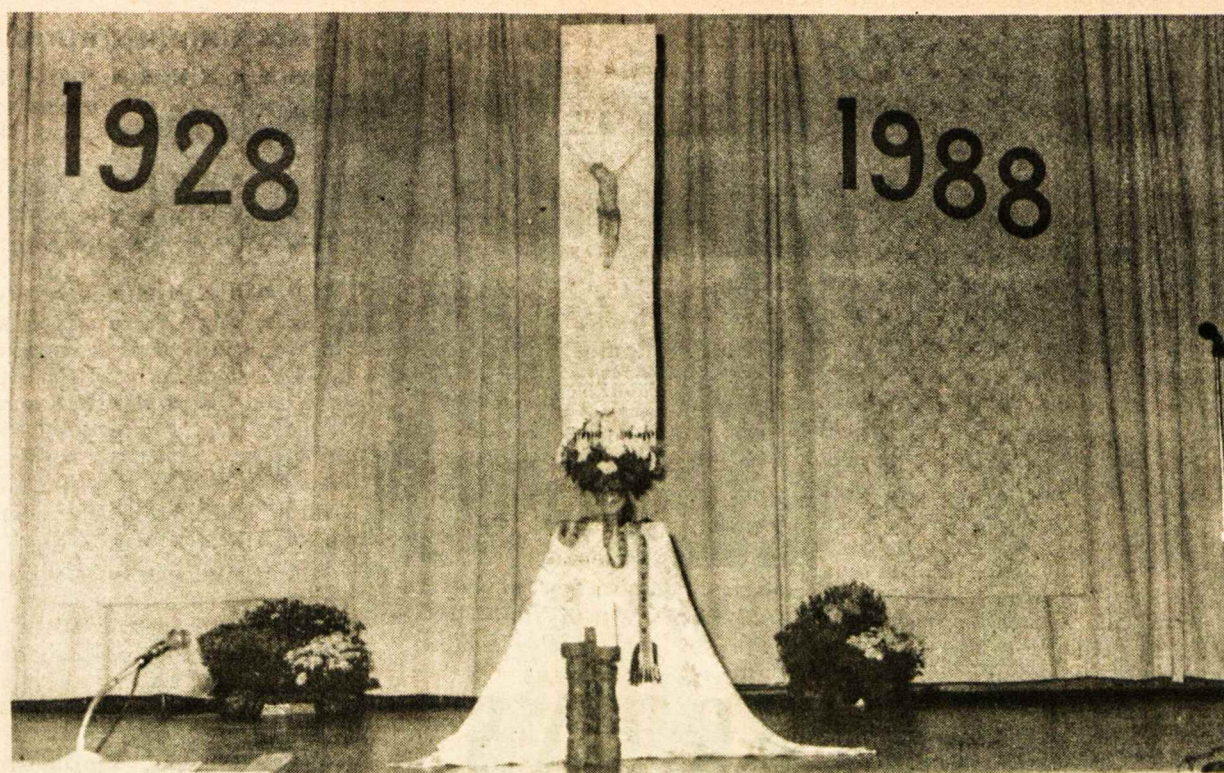
Repatriantai vyko į tuščius buvusius Vokietijos rytinius plotus, kurie po karo atiteko Lenkijai. Vokiečiai autochtonai iš tų vietų arba pabėgo, arba buvo priversti išvykti.

Knygoje yra daug įvairių statistinių duomenų. Pvz. Lietuva paliko 752 dvasiškiai, repatriantai išsivežė 47.833 naminius gyvulius ir 47.040 žemės ūkio įrankių. Daugiausiai (34.776) repatriantų buvo tarp 40 ir 45 metų amžiaus ir pat.

Jan Czerniakiewicz: REPATRIACJA LUDNOSCI POLSKIEJ Z ZSSR 1944-1948. Warszawa, PWN, 1987. J.B.

Dalyvauja lietuvių veikloje

Kanadoje gimusi ir augusi filmų ir televizijos žvaigždė Rūta Lee-Kilmonytė, dabar gyvenanti pietinėje Kalifornijoje, nežiūrint savo labai užimto laiko, kiek aplinkybės leidžia, kviečiama niekuomet neatsisako ir net toli keliauja, kad pravestų ar patalkininkautų kokiame nors lietuvių renginyje. Yra labai veikli Kalifornijos lietuvių respublikonų sąjungoje, visur ir visuomet amerikiečių tarpe pabrėžia savo lietuvišką kilmę, supažindina draugus (kurų ji turi daug filmų ir politiniame pasaulyje) su Lietuvos likimu. Rūtos Lee-

Anapilio salės scena rugšėjo 25 d., minint Lietuvos kankinių parapijos 60 metų gyvavimo sukaktį

Ntr. St. Dabkaus

Poeto pagerbimas beletristiniu kūriniu

Alės Rūtos "Margu rašto keliu"

ALFONŠAS TYRUOLIS

Alė Rūta — viena produktyviausių lietuvių išeivijos rašytojų. Vien 1987 m. buvo išspausdintos trys jos parašytos knygos — "Tarp ilgesio ir tėviškės" (kelionės į Lietuvą įspūdžiai, išleido "Nida" Londone), romanas "Daigynas" (kaip antroji dalis 1984 m. išleisto romano "Pirmieji svetur", laimėjusio 33-čią "Draugo" premiją) ir čia aptariama biografinė apysaka "Margu rašto keliu" (laimėjus "Darbininko" premiją). Panašaus pobūdžio knygą kaip pastaroji ji turinti parašiusi ir apie mūsų iškiliąją solistę Vincę Jonuškaitę.

"Margu rašto keliu" yra retas lietuvių literatūros atvejis duoti dar tebegyvenančio poeto gyvenimo apybraižą beletristiniu kūriniu. Tai mūsų žymiausiojo pomaironinio poeto Bernardo Brazdžionio (1987 m. sulaukusio oktogenerinio amžiaus po Kalifornijos palmėmis) gyvenimo vaizdų knyga, sudaryta iš atsiminimų, pokalbių, užrašų, paties poeto kūrybos intarpų ir gabios beletristės gyvos vaizduotės. Lyg iš mozaikos dalių dailelių sudėstytas ištisas poeto gyvenimo paveikslas, kur jis pavaizduotas ir kaip žmogus, ir kaip kūrėjas. Medžiaga rinkta ilgesnį laiką, gal net kelio dešimtmečių. Sužymėta tai, kaip Poetas (pagarbos ženklais šis žodis vietoj pavardės rašomas didžiąja raide) yra pasireiškęs įvairiose situacijose, ypač socialiuose pobūviuose ar

šiai asmeniniuose susitikimuose, visad būdamas smagiai ir su gera humoro doze nusiteikęs. Autoriui su Poetu teko kurį laiką artimai bendradarbiauti: abu yra buvę lietuvių rašytojų draugijos valdybos nariai, jam pirmininkaujant, jai sekretoriaujant. Tad ir šioj biografinio pobūdžio apysakoj greta vienas kito eina tikrovė ir vaizduotė, ir "Pradiniame žodyje" knygos autorė apie tai sako: "Taigi, mini mi įvykiai — tikri ar apytikriai, cituojami žodžiai ir asmenys neišgalvoti; tik impresijos individualios ir dažnai spontaniškos".

Pasakojimas eina ne vientais, lygiagrečiai, bet su tam tikrais zigzagais, persikimais, pvz. duodamas vaizdas iš Lietuvos, po to epizodas iš Amerikos, ir vėl grįžtama atgal. Tai paįvairina pasakojimą ir sukelia atitinkamą įtampą, laukiant ankstesnio vaizdo ar įvykio tolimesnio rutuliojimosi. Visa knyga paskirstyta į dvi dalis: "Jūroje tirpstanti saulė" ir "Pėniskos ugnys". Tai kaip ir dvi bręstančios ir subrendusios gyvenimo vaizdų dalys, kartu primenant tėvynę ir už jos ribų išgyventas dienas, kūrybiškai ne tik ten pasireiškus, bet ir čia atsinaujinus.

Iš šių proziškiau ar poetiškiau išreikštų apysakos dalių aiškėja Poeto ekstravertinis charakteris, socialioji jo pusė, polinkis bendrauti su žmonėmis, visus pasitikti su giedra, smagia ir į humorą linkusia nuotaika. Bet nestinga ir skaudesnių momentų, kaip draugų (P. Karužos, J. Tininio ir kitų) ar sūnaus Daliaus netekimas, perneštas kad ir skaudžia, bet tauria, ištvėringa nuotaika.

Dažnai kyla meilės klausimas Bern. Brazdžionio poezijoje. Poetas savo kūryboje ir gyvenime meilės nevengęs, meilės motinai ar žmonai, meilės tėvynėi, bet tai daugiausia karitatyvinė, patriotinė meilė. Grynos erotinės meilės jo kūryboje nesą, nebent ją reikėtų išsifruoti iš simbolinės nuotaikos išsireikškimų. Autorė yra nusileidusi ir į privatesnį šeiminių Poeto gyvenimą. Taip pagerbiama jo žmona Alodona, išmintinga ir romi moteris, ne tik rėmusi Poeto kūrybinius užmojus, bet rūpinusi ir jo fizine sveikata. Jos idealistinis nusiteikimas sudėtas į jos pačios žodžius: "Tekėdama žinojau, kas manęs laukia. Žinojau jo tikslus, jo būdą ir svajones. Ir niekada nesigailėjau už jo ištėkėjusi" (p. 222).

Apsakojimo užtinkame nemaža tikrinių vardu, trūkstantas pavardės nesunku išsifruoti (ypač iš Poeto artimų bičiulių tarpo Los Angeles aplinkoj), bet keletas gal liks skaitytojo ir neatspėtu. Šalia vien vardu šaukiamų veikėjų paminėtos ir kelios gerai žinomos, iškilių asmenų pavardės.

Skaitytojas apysakoj ras nemažą A. Rūtaitės būdingo beletristinio vaizdingumo, atmiesto aukštaitišku optimizmu. Štai tokio vaizdingumo pavyzdys: "Nulinguoja, nardarda vežėčios, tempiamos persikreipusio kuino, pliaukšči botagas, čirkšteli seilės pro lūpų kraš-

tą pamėlusio, sustingusio į turgų važiuotojo. Kvarksi vežėčių dugne pora vištų, girgisi žąsis, tabaluoja žemėtos svogūnų kasos..." (p. 28). Kai vaizdas dar realistiškesnis, nugirsti lyg ir Žemaitės kalbos gaidai. Bet ypač Alė Rūta mėgstą baranauskišką gamtos pavaizdavimą (p. 37 ir kt.). Kai kur dialogų gyvumu ji eina lenktynių su P. Orintaitė p. 37).

Vertingi atsiminimai ir jų pavaizdavimas ryšium su Poeto santykiais su kitais rašytojais bei poetais. Nors tai pasakojimą pasuka kiek į šalį, bet vis vien palaikomas ryšys su pagrindine tema. Apskritai šiai biografiniai apysakai būdinga autorės lyrinė nuotaika. Dėl to apstu ne tik ištraukų iš paties Poeto kūrybos (kaip skyrelių motto), bet ir pačios autorės lyriškai išreikštų nuotaikų, lyg tam tikrų užsklandų beletristinis paveikslas (pvz. skyrelinis "Sutemų vargonai" p. 182 ir kt.).

Linksmą ir smagią pasakojimo nuotaiką tik retais atvejais pakeičia rimtesnė ar net rūstesnė nuotaika. Taip buvo svarstant Poeto eilėraščių apie "mūrininko išpažintį" vieną Kūčių vakarą. Neįprastas, ekstravagantiškas to eilėraščių saknys sukėlė ne tik kai kurių kolegijų reakciją, bet ir A. Jakšto gana griežtą atsiliepimą, dėl kurių autorė pasisakė neigiamai. Jauno ir gausaus poeto šokiruojantis išsireikšimas galėjo būti įtaigomas jaunatviškos "manieros", pūstelėjus neaiškiems "vėjams" ir ano meto mūsų poezijai. Bet jis greit pamatė tą klaidą, jų tuoj pataisė ir ilgainiui tapo vienu iš nuostiliausių Maironio gerbėjų iki pat šios dienos.

A. Rūtos kalba gana turininga ir sklandi. Vietom įdėta tarmiškumų (berniokas, akmenio, medinokai ir kt.), archaizmių ar tik liaudies vartojamų žodžių (ubagas, tūravoti, pletkai ir kt.). Ne visiems skaitytojams bus įprastas įnagininko vartojimas vietoj vardininko (Namai buvo jaukia buveine. Atrodė niūriu ir neprieinamu. Jis buvo gerbiama profesoriaus ir kt.). Daugiausia laikomasi jabolniskinės rašybos (rugpiūtis, piūklas), bet įsimaišio ir skardinė (milijonas). Žodį "jetas" būtų geriau rašyti "džetas", asmenant, kad skaitytotojas Lietuvoje gali nežinoti to žodžio originalaus ištartimo. Laikantis vienosdės rašybos galima apsieiti be apostrofų žodyje Ravensburgas prieš lietuvišką galūnę -as. Dar pataisyti kai kurie skiriamieji ženklai ir dvejoja žodžio rašyba (p. 134).

Apskritai Alės Rūtos knyga apie poetą Bernardą Brazdžionį bus miela ir su dėmesiu skaitoma tiek dėl rašytojos gyvo ir poetiško stiliaus, tiek dėl kruopščiai surinktų biografinių žinių, kurios bus pravarčios rašančiam monografiją apie mūsų iškiliąją kūrėją.

Alė Rūta. MARGU RAŠTO KELIU; apysaka biografiniais atspindžiais. Brooklyn, NY, "Darbininkas", 1987. 281 p. Kaina nepažymėta. Viršelio ir apilanko piešinys bei tituliniai užrašai Edmundo Arbo.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lituanistikos institutas korespondenciniu būdu išsirinko naują prezidiumą sekančių trejų metų laikotarpiui. Rinkimų komisijos pirm. dr. Stasio Goštauto pranešimu, balsavo 76 nariai — 74% visų instituto narių. Prezidiumo pirmininke išrinkta dr. Violeta Kelertienė, kitoms pareigoms — dr. Romas Misiūnas, Aušra Liulevičienė, kun. Juozas Vaišnys, SJ, dr. Ilona Maziliauskienė ir dr. Audronė Barūnaitė-Willeke. Šis sąrašas yra sudarytas pagal gautų balsų skaičių. Prezidiumo kandidatais liko čekagietis Algirdas T. Antanaitis ir torontietis Vladas Šaltmīras.

Gražia lietuvių dovana 200 metų sukaktį mininčiai Australijai taps skulptorės Ievos Pocienės skulptūra "Eglė žalčių karalienė", pastatyta sostinės Kanberos centre esančiame Glebo parke prie naujųjų Kanberos konferencijų rūmų. Jos projektą 1987 m. pabai-goje pasirinko Australijos lietuvių paminklai statyti komitetas: J. Kovalskis, E. Kubbos, V. Martišius, dr. B. Vingilis, talkinamas ALB krašto valdybos narės A. Butkutės. Mat šia paminkline dovana rūpinosi ALB krašto valdyba. Trijų metrų aukščio Eglės figūra bus išlieta iš bronzos, turės marmorinį pjedestalą. Angliškąjį pasakos "Eglė žalčių karalienė" paaiškinimą, prilipdytą prie skulptūros, yra paruošusi pedagogė Elena Jonaitienė. Vien tik pačios skulptūros išliėjimas kainuos \$20.000. Visam paminklui reikės apie \$30.000. Statybos komitetas jau yra sutelkęs \$23.000. Paminklinė lietuvių dovana Australijai turės būti atidengta šiais metais, nes su jais pasibaigia jos dviejų simtų metų sukakčiai skirtos išilmės. Atrodo, lietuviškoji "Eglė žalčių karalienė" bus atidengta mūsų rudenį, kai Australijoje bus pavasaris.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus Čikagos lietuvių liepos 22 d. pakvietė į kun. Ričardo Mikutavičiaus, svečio iš Lietuvos, poezijos recitalų. Su juo supažindino N. Martinaitis. Kun. R. Mikutavičius yra kaunietis, gimęs 1935 m., Tytuvėnuose atnaujines lietuviškojo baroko pavyzdžiu laikomą bernardinų vienuolyno šventovę. Šiuo metu jis yra Bapto parapijos klebonas, eilėraščių rašantis nuo 1983 m. Jo poezijos rinkinį "Kad Lietuva neišsivaikščiūtų", sukurta K. Donelaičio temomis, Čikagoje žada išleisti "At-eitis", kai sekančių metų pradžioje bus minima didžiojo būrų poeto 275 gimimo metų sukaktis. Poezijos recitalų čikagiečiams kun. R. Mikutavičius pradėjo ištraukomis iš savo ciklo "Duona". Jo poezijoje duona yra Dievo buvimo ženklas, lietuvių tėviškė ir jo gyvenimas. Recitalinai taigai buvo įjungtas vienas eilėraščių J. Tumi-Vaižgantai, sukurta prieš ap-lankyto kapo. Po pertraukos svečias skaitė eilėraščius iš ciklo, liečiančio pokalbį su medžiu, kuris žmogui yra tvirtybės simbolis. Vienas eilėraščių buvo skirtas ir iš medžio išskaptuotam Rūpinto-jėliui.

Žinių apie kun. R. Mikutavičių birželio 30 d. laidoje pateikia pasikalbėjimą su juo pasakęs "Gimtas kraštas". Pasirodo, jis yra ne tik eilėraščių rašantis kunigas, bet ir dailės kūrinių rinkėjas, pirmuosius žingsnius žengęs su Lietuvos pašto ženklais. Kun. R. Mikutavičius ypač susidomėję V. Europos tapyba, italų ir olandų klasikų kūrinių. Per tris dešimtmečius jam pavyko sutelkti kelias dešimtis įvairių autorių tapybos ir skulptūros darbų. Pernai kun. R. Mikutavičius rinkinių paroda buvo surengta Kauno M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, o šių metų liepos mėnesį — Vilniuje, Lietuvos kultūros fondo salėje. Šios parodos proga "Gimtas kraštas" kaip tik ir paskelbė pasikalbėjimą su kun. R. Mikutavičiumi. Parodos atneštas lėšas jis paskyrė Žemutinės Vilniaus pilies atstatymui. Paklaustas, ar poezija tėra atsitiktinumas jo gyvenime, kun. R. Mikutavičius pasakojo: "Poezijai beveik kasdien skiriu po ketelį valandų. Esu patekęs savo eilių "Pergalės" žurnalui. Labai laukiu jų pasirodymo būtent šiame žurnale. Drauge tai būtų labai reikšmingas ne tik man asmeniškai, bet ir persitvarkymo vyksmui įvykis. Plunksnos bičiulių skatinamas, galvoju apie rinkinį".

Pirmoji dailės darbų paroda mitologine tema "Mitas dabarties tapyboje" rugpjūčio 12 d. atidaryta Lietuvos dailės parodų rūmuose Vilniuje. Parodon įjungti penkiolikos įvairių kartų Lietuvos dailininkų kūrinių. Parodą paruošė menotyrininkas, istorijos mokslų kandidatas A. Andriuškevičius, kurio sutelktus kūrinius vienija mitologinė filosofija. Jie suskirstyti pagal temines grupes, apimančias pasaulio sutvėrimo, gyvybės ir mirties, kultūros herojaus bei kitus motyvus.

Vilniaus jaunimo teatro aktorių grupė su rež. Eimuntu Nekrošiumi rugsėjo mėnesį dalyvavo tarptautiniame festivalyje Jugoslavijoje. Vilniečiai Belgrado, Zagrebo, Skoplės ir Novi Sado žiūrovams suvaidino A. Čechovo pjesę "Dėdė Vania". Spalio pradžioje Vilniaus jaunimo teatro aktoriai buvo išvykę gastrolių Suomijon. Helsinkyje ir kituose miestuose suomia turėjo progą stebėti A. Čechovo pjesės "Dėdė Vania" ir E. Nekrošiaus "Kvadrato" spektaklius. "Kvadrata" yra parašęs pats rež. Eimuntas Nekrošius V. Jelsejevos dokumentinės apysakos "O buvo taip" motyvais.

Vilniaus filharmonija naująjį simfoninės muzikos koncertų sezoną pradėjo rugsėjo 9 d. penkis tūkstančius vietų turinčiuose Vilniaus sporto rūmuose. Didžiulis koncertas buvo skirtas prisiminti Stalino aukoms. Rengėjai jam pasirinko G. Verdi "Requiem". Ši išpūdinga kūrinių su dirigentu J. Domarku atliko: simfoninis filharmonijos orkestras, Vilniaus televizijos bei radio ir Kauno chorai, operos solistai — sopranas G. Apanavičiūtė, bosas V. Daunoras, mezzosopranas N. Ambrazaitytė ir tenoras S. Lari-nas. Spaudoje teigiama, kad didingas G. Verdi kūrinys persmelkę klausytojų širdis, o sužadinta ateities viltis juos skatino netylėti, nebūti nušaly. Koncertas Stalino aukoms prisiminti pakartotas Kaune ir Panevėžyje.

Paminklų atnaujinimo projektų instituto vyr. architektas Jonas Glemža spaudoje praneša tris Vilniaus architektūros istorijai svarbius radinius — netikėtų grafikos fragmentų, sgrafito pėdsakų ir vienos freskos. Teatro ir muzikos muziejui atnaujinamose XVII-XIX š. rūmuose pavyko rasti žymiai senesnių pastatų liekanas su renesansinio pilkai balto sgrafito fragmentais. J. Glemža aiškina: "Sgrafitas — tai sudėtinga sienų dekoravimo technika, kai ant gruntuoto paviršiaus dedami skirtingų spalvų sluoksniai ir viršutiniame raizomi įvairaus gylio kontūrai, atidengiant apatinį sluoksnį spalvas..." Tai yra antras renesansinio sgrafito radinys. Pirmasis buvo aptiktas senesniai atnaujinamame Didžiosios gatvės "Medininkų" pastate. Tvarkant elektros laidus viename gyvenamajame Muziejaus gatvės name, netikėtai išnro gotikinio fasado fragmentai, o apskritoje nišoje buvo rasta siužetinė XVI š. freska.

Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus yra įsikūręs Kaune, Rotušės aikštėje atnaujintame pastate. Reginos Astauskienės vadovaujamas farmacijos skyrius lankytojus atskleidžia vaistinių vystymąsi Lietuvos miestuose. Nepriklausomybės metais Lietuvoje vaistus gamino: Kaune — centrinio valdžios vaistų sandėlio laboratorija, akcinės bendrovės Gergapo laboratorija, "Sanitas" ir "Vaistas", Ukmergėje — "Delugan", Šiauliuose — "Galen". Akcinė Gergapo bendrovė buvo sudaryta A. Gerdvilo, V. Malėlos ir V. Poliakio, pavadinimu panaudojus pirmąsias pavardžių raides. Gergapo bendrovė tapo chemijos, farmacijos, kosmetikos, parfumerijos didmeninės prekybos baze, turėjusia vaistų gamybos laboratoriją, kuri 1939 m. gamino 153 pavadinimų patentuotus vaistus. Tarp jų buvo 31 pavadinimo ampulės ir 28 pavadinimų tabletes. Šiauliuose imonė "Galen" 1936 m. gamino 44 pavadinimų ampules, 48 pavadinimų tabletes ir 33 pavadinimų patentuotus vaistus. Muziejus darbuotojai stengiasi gauti tų vaistų pavyzdžių. Farmacijos skyrių papildė senieji vaistai, gydytojų receptai, vaistinių indai ir prietaisai, išgity iš vaistininkų, muziejus lankytojų ir juos turinčių Lietuvos gyventojų. V. Kst.

Aktorė RŪTA LEE-KILMONYTĖ su savo vyru Webb Lowe ir motina Marija Kilmonienė

• Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams.

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 8 1/4 %	Asmeninės paskolas
180-185 d. term. ind. 8 1/2 %	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 8 1/2 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 8 3/4 %	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 9 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. ... 10 1/2 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. ... 10 %	1 metų 11 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. ... 10 %	2 metų 11 1/2 %
1 metų GIC-met. palūk. ... 9 3/4 %	3 metų 11 3/4 %
RRSP ir RRIF (pensijos) ... 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. ... 10 %	1, 2 ir 3 metų 10 1/4 %
RRSP-2 metų term. ind. ... 10 %	
RRSP-3 metų term. ind. ... 10 %	
Specialią taup. s-tą 8 %	
Taupomąją sąskaitą 6 %	
Kasd. pal. taupymo sąsk. ... 8 %	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5 1/4 %	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelioliki čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?
Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Europos II-jų krepšinio pirmenybių meisteris – "Lietuva" 1937 m. Nuotraukoje dalis komandos, iš kairės: ŽUKAS, TALŽŪNAS, KRIAUCIŪNAS, PUZINAUSKAS ir BALTRŪNAS

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Kur plaukia buriuotojai? Apie buriavimą pasitaiko mažai žinių, kadangi lietuviams šis sportas nelabai patrauklus, mat anksčiau vis sakdavome, kad esame ūkininkų tauta. Bet vis dėl to atsiranda nenuoramų, kurie išdrįsta išbėgti į vietos vandenį ir į tolimes jūras. Kanadoje lietuvius buriuotojus, turbūt ant vienos rankos pirštų galėtumėme suskaičiuoti – turiu galvoje tuos, kurie turi nuosavas jachtas, ir vėl dešimties pirštų pakaktų, kurie dažniau buriuoja įgulese, su vietiniais.

Pradėsiu nuo metų pradžios. Trys buriuotojai iš Toronto: M. Empakeris, R. Namikas, B. Stundžia bei V. Valaitis iš Bostono (buvęs torontiškis) vasario pabaigoje buriavo Karibų jūroje, aplankydami St. Maarten, Anguilą, St. Barths salas bei kelias negyvenamas saleles. Ontario vandenįse buriuoja "Jūra", savininkas V. Venskevičius iš Hamiltono. Jis jau eilę metų dalyvauja skūnų regatoje. Eilę kelioliki kasmet daro jachtą "Nemira IV." Georgian įlankoje pasirodė ANCOM 23 klasės jachtą ir taip pat "Klaipėda", apie kurią dabar neturiu žinių. Tokių, apie kurias neteko girdėti, gal dar yra dvi ar trys. Toronto vandenįse buvo pasirodžiusi didelė jachtą "Čigonė", dėl kurios bene vyko byla teisme. Tolimesnis jos likimas nežinomas. Jaunieji buriuotojai turi keletą burlenčių, kurioms nereikia didelės vandens plotų.

Iš Lietuvos sekančiais metais trys jachtos – "Audra", "Daile" ir "Žilvinas" su lietuviška įgula žada atplaukti į Niujorką. Kelionę turėtų pradėti gegužės mėn. viduryje. Tai būtų pirmas Lietuvos buriuotojų ir net jūrininkų žygis per Atlantą. Jachtos "Audra" vadas Ignas Miniutas šiuo metu lankosi JAV.

Vasarą kelios jachtos dalyvavo "Cutty Sark 88" regatoje Baltijos jūroje, kursu – Carlserona, Helsinkis, Kopenhaga. Pernai panašioje regatoje lietuviai pasirodė gerai. Paminint pirmos lietuviškos jachtos "Budrys" su jūrų skautų įgula išėjimą į tarptautinius vandenį pradėta kasmet rengti "Budžio" regatą – Klaipėda-Liepoja.

Jachtą "Meridijanas" norėjo dalyvauti regatoje apie Gotlando salą ir pakartoti jachtos "Žalčių karalienė" prieš 51 metus pasiektą laimėjimą, bet pasirodė, kad ir švedai yra nemažai formalistai ir jachtai regatoje neleidžia pasirodyti. Lietuvos buriuotojai skundžiasi olimpinį jachtų blogu stoviu. Taikliai vienas rašė, kad lietuviams buriuotojams tenka lenktyniauti taip, kaip raiteliams su luosais žirgais.

Jūrininkystės knygos fondo vadovybė – dr. A. Pacevičius, H. Stepaits ir E. Namikienė nutarė papildomai atspausdinti knygą "Būrės ir varikliai" ir dalį pasiūsti buriuotojams į Lietuvą.

B. Stundžia

Toronto "Aušros" sporto klubo jaunieji krepšininkai (iki 14 metų amžiaus grupėje), jau pradėjo reguliarias treniruotes Prisiškimo parapijos salėje. Jos vyks visą žiemą pirmadieniais nuo 6 iki 7.30 v.v. Šiai grupei vadovauja Ramūnas Underys. Ten pat, vieną kartą savaitėje vyks ir iki 16 metų amžiaus grupės treniruotės. Apie tai bus pranešta vėliau. Jiems vadovaus Rimas Miečius. Sezone metu yra numatyta visa eilė rungtynių su Hamiltono "Kovo", Detroito "Kovo" ir Toronto "Vyčio" jaunaisiais krepšininkais.

Baltiečių šaudymo pirmenybės 22 kal. šautuvais buvo prarastos Hamiltono LMŽ "Giedraičio" klubo 1988 rugsėjo 18d. Jos vyko trijose klasėse, naudojant tarptautinius taikinius 50 metrų atstume. Dalyvavo 5 latviai ir 5 lietuviai (du iš Detroito). Estai jau kelinti metai neatsiunčia komandos, nei individualaus varžovo? ...

Pasekmės. 60 šūvių gulom ("English match"): I v. Peter Grauds, latvis, 587x600, II v. Vitalis Šeputa – 576 ir III v. Balys Savickas – 575, abu lietuviai.

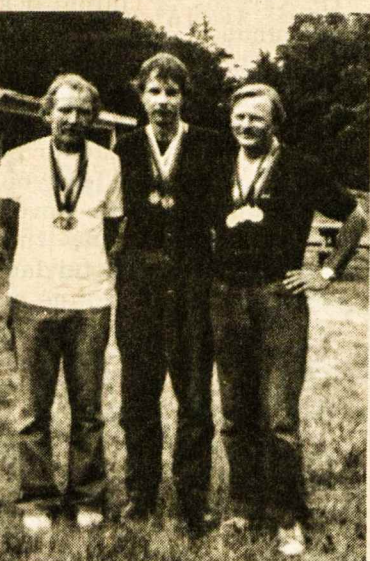
60 šūvių (trys pozicijos) "Free rifle": I v. Peter Grauds – 565x600, II v. Vitalis Šeputa – 544 ir III v. Jonas Soštakas – 530.

60 šūvių (trys pozicijos) "Sporting rifle": I v. Peter Grauds, 588x18 – 600, II v. J. Rudzroga – 579x15 ir III v. Nick Ozolins – 572x14, visi latviai.

Komandinėse varžybose (4 šautiniai) – gulom "English match": I v. V. Šeputa – 576, B. Savickas – 575, J. Soštakas – 572, A. Mackevičius – 542 iš viso 2265 – 2400 ir II v. latviai – 2255 – 2400.

Trys pozicijos "Free rifle": I v. V. Šeputa – 544, J. Soštakas – 530, B. Savickas – 499, A. Mackevičius – 455 iš viso 2028-2400 ir II v. latviai – 2002.

Trys pozicijos "Sporting rifle": I v. latviai – 2279x55-2400 ir II v. lietuviai – 2152x23.

Iš kairės: Vitalis Šeputa, Andrius Mackevičius, Jonas Soštakas su II-jų PLS žaidynių medaliais šaudymo sporte Union Pier, Mich.

Nuotr. B. Savicko

MARIUS E. RUSINAS, turis septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyriui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudimo bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Ateitininkų žinios

Jaunių susirinkimas bus šeštadienį, spalio 15, pas seses, vaikų namuose tuoj po lietuviškos mokyklos pamokų. Susirinkimas baigiasi 2 v. Prieš susirinkimą – priešpiečiai. Mamytes prašome vaikams įduoti sumuštinį. Bus parūpintas pienas ir sultys.

Mokslievių susirinkimas įvyks šį savaitgalį. Vieta ir laikas bus pranešta visiems asmeniškai. Bus renkama valdyba, todėl visi nariai pasistenkite dalyvauti.

Ateitininkų federacijos vado, tarybos ir revizijos komisijos balsavimo lapus pasiųskime šią savaitę, kad jie pasiektų rinkimo komisiją šį mėnesį. O.G.

Jaunučiai ateitininkai turėjo savo pirmą susirinkimą spalio 2, sekmadienį, po 10.15 v. Mišią Prisiškimo parapijos posėdžių kambaryje. Suėjo 12 vaikų. Susirinkimai vyks kas antrą sekmadienį nuo 11.00 v.r. iki 12 v. pietų, spalio 16, spalio 30 (jaunučiai kviečiami dalyvauti vaikų kaukių baliuje 1:00 v.p.p. Prisiškimo parapijos salėje), lapkričio 13,27, gruodžio 11, gruodžio 17 (Ateitininkų Kučios). Per Kalėdų atostogas bus viena žiemos išvyka, sausio 8,22, vasario 5,19, kovo 5,19, balandžio 2,16,30, gegužės 14,28, birželio 11,25, birželio 18 (Ateitininkų metinė šventė ir įžodžiai). Metinis mokeskis: \$10 vaikui.

Sekantis susirinkimas, spalio 16 sekmadienį, Prisiškimo parapijos patalpose tuoj po 10.15 val. Mišią. Orui leidžiant, po susirinkimo jaunučiai su šeimomis kviečiami į "Lithuania" parką (Keele ir Bloor) pietauti savo atsineštu maistu ir sužaisti muštuko žaidimą. Teirautis pas: Nijolę Tamulaitienę tel. 239-6189.

Skautų veikla

• Paskutinę šių metų darbo išvyką į Romuvą planuojame spalio 15 d. Kviečiame prisidėti prie stovyklų remonto darbų ir pasižadę rudenį gamta. J.D.B.

• VII-toje tautinėje stovykloje J. Taoras, H. L. Gaidis ir amerikiečių laivyno lt. komandieris J. Keidošius, suruošė parodas "Kunigaikščių šalies" pastovyklėje. J. Taoras daugiau kaip 10 metų rinko dokumentacinę medžiagą iš nepriklausomos Lietuvos ir išvežio skautų ir kitų organizacijų gyvenimo bei veiklos. Daugybę fotografinių vaizdų prieš 50 metų tėvų sodybų, šventovių, smūkelių, kryžių. Taip pat, Laisvės paminklo, Nežinomo kareivio kapo ir daug kitų. Daug paminklų okupantų sunaikino, nei mažo akmenėlio nebeliko. Šventovės, senovės pilys, pilialakniai, visa tai rodo galingą tėvynės praeitį. Numizmatika ir filatelija parodo Lietuvos 1918-1940 metų pinigų, pašto ženklus. Išvežio skautų gyvenimo ir veiklos daugybę nuotraukų, sveikinimo kortelių, jubiliejinių ir tautinių stovyklų ženklų, gairių, vokių. "Skautų aidą" rinkiniai ir kiti leidiniai. Tai buvo geriausia proga susipažinti su tėvų ir senelių gyvenimu, o vyresniesiems prisiminti malonią jaunystę. Daug skirtingesnė J. Keidošiaus ir H.L. Gaidžio paroda, rišanti su senovės karių uniformom, jų ženklais, laipsniais, ordiniais, monetom, ginklais (šautuvai, revolveriai), durtuvais, kardais ir dokumentais. Kai kurie rodiniai įrodo, kad Lietuva turėjo prekybos ryšius su Romos imperija, darydavo mainus prekėmis, ir pirkdavo ginklus net iš arabų. Tai rodo ant rankenos Lietuvos herbas, o ant kardo arabiškos raidės. Buvo rodomi laisvos Lietuvos laikų ir net gen. Plechavičiaus dalinių ženklai. Turbūt toks rodinis rinkinys yra pats didžiausias išvežioje. Kaip J. Keidošius sako, gal šis rinkinys neiškovos Lietuvai laisvės, bet jis primins tėvynės praeitį ir vieną dieną atsirast nepriklausomą Lietuvos karo muziejų. Abi parodos buvo gerai paruoštos ir gražiai išdėstytos, jas aplankė per 500 įvairaus amžiaus asmenų. Jaunimui buvo geriausia proga sužadinti tėvynės meilę ir pamatyti laisvos tautos nueltą gyvenimo kelią. M.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata – oro paštu 70 dolerių visuose laisvojo pasaulio kraštuose.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR
Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
8 1/4 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
8 1/2 % už 1 m. term. indėlius
8 3/4 % už 2 m. term. indėlius
9 % už 3 m. term. indėlius
9 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas
9 1/2 % už 1 m. GIC invest. pažym.
10 1/4 % už 2 m. GIC invest. pažym.
10 1/4 % už 3 m. GIC invest. pažym.
8 % už pensijų planą (variable rate)
10 % už 1 m. term. pensijų planą
10 1/4 % už 2 m. term. pensijų planą
10 1/4 % už 3 m. term. pensijų planą
8 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
6 % už taupymo s-tas
iki 8 % kasd. palūkanų sąskaita
6 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:
už asmenines paskolas nuo 11 1/4 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 11 1/4 %
2 metų 11 1/2 %
3 metų 11 3/4 %
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 1/2 %
(variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto).
Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrių morgičiai.

AKTYVAI virš 67 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, keliolikos čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (ONT.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, imonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rių niekas nerenka. Juos paskiria Kanados vyriausybės. Daugumą liberalams ten užtikrino Kanadą ilgiausią valdžiusi liberalų partija. Šios pagalbos dėka J. Turneris pareikalavo parlamento rinkimų. Pasak jo, kol dar sutartis nėra patvirtinta senato, laisvos prekybos klausimu turi būti leista pasisakyti rinkėjams. Pats J. Turneris yra viešai įsipareigojęs laimėjimo atveju panaikinti JAV ir Kanados laisvos prekybos sutartį. JAV kongresas ją priėmė specialiu įstatymu, kurį savo parašu įteisinio prez. R. Reaganas. Sutartis negalios, jeigu jos iki 1989 m. sausio 1 d. nepatvirtins Kanados senatas. Tad iš tikrųjų jos priėmimą iki to laiko tegali užtikrinti dabartinio ministro pirm. B. Mulronio ir jo konservatorių laimėti parlamento rinkimai.

Rinkiminiame parlamento vajuje pagrindinė kova tarp konservatorių vadov. B. Mulronio ir liberalų vadov. J. Turnerio turėtų vykti dėl Kanados laisvos prekybos sutarties su JAV. Ministeris pirm. B. Mulrony trejus metus siekė šios Kanados ekonomijai labai svarbios sutarties, remdamasis Bendrosios rinkos laimėjimais V. Europoje ir konkrečiu pavyzdžiu patojoje Kanadoje. Tas pavyzdys – Ontario provincijoje sukoncentruota automobilių gamybos pramonė, kuriai specialiai sutartis be jokių muitų automobiliais ir jų dalimis leidžia keistis su JAV. Kitos nuomonės yra J. Turneris, laisvą prekybą su JAV laikantis nepriklausomybės laidotuviu. Pasak jo, Kanada taps tik viena žvaigždė JAV vėliavoje turinčia valstija. Vadovaujantis tokia logika, vis dėlto reikėtų kalbėti bent apie dešimt žvaigždžių, nes jau Kanada turi dešimt provincijų, kurios tokiu atveju taptų JAV valstijomis. Šia proga prisimintina Britanijos premjerės M. Thatcher pastaba, kad dėl išjungimo Bendrojo rinkonė kiek nesulaukė nei jos krašto savarankiškumas, nei jo tautiškumas.

Paskutiniuosius viešosios nuomonės tyrimus spalio 3 d. paskelbė Gallupo institutas. Jie buvo praversti savaitgalio metu, kai ministeris pirm. B. Mulrony jau buvo paskelbęs parlamento rinkimus lapkričio 21 d. Neapsisprendusių kanadiečių skaičius nuo 22% nukrito iki 16%. Apsisprendusiųjų grupėje 43% pasisakė už konservatorių, 33% – už liberalus, 22% – už NDP socialistus. Atlanto provincijoje konservatorių žada remti 54%, Kvebeko – 44%, Ontario – 34%, prerijų

provincijoje – 53%, Britų Kolumbijoje – 39%. Liberalus Atlanto provincijose remia 37%, Kvebeko – 34%, Ontario – 39%, prerijų provincijose – 33%, Britų Kolumbijoje – 25%. Beviltiško kritimo susilaukė socialistai, nors jų vadas E. Broadbentas dar vis drįsta kalbėti apie vyriausybės sudarymą. Ta kalba tėra tuščios svajonės, kai Atlanto provincijose už socialistus balsuotų tik 11%, Kvebeke – 20%, Ontario – 25%, prerijų provincijose – 19%, Britų Kolumbijoje – 29%. Pasak Gallupo instituto, jeigu tokie rezultatai išsilaikytų iki rinkimų dienos, konservatoriai parlamente gautų 186 vietas, liberalai – 82, socialistai – 27. Liberalai vis dar pirmąja Ontario provincijoje 5%, bet nuo konservatorių jie atsilieka Atlanto provincijose 16%, Kvebeko – 10%, prerijų provincijose – 31%, Britų Kolumbijoje – 14%.

E. Broadbento vadovaujami NDP socialistai tarptarptiniame laikotarpyje buvo iškoję net pirmąją vietą, bet jie visada nukrinta paskutinėn, kai ateina rinkimai. E. Broadbentas, lig šiol laikytas populiariausiu politinės partijos vadu Kanadoje, dabar atsidūrė antroje vietoje su 33%. Pirmą iškopė konservatorių B. Mulrony su 33%, o liberalų J. Turneris liko trečioje vietoje su 12%. Gallupo institutas, paskelbęs šiuos duomenis, daro išvadą, kad rinkėjų nuotakas jau veikia ministerio pirm. B. Mulronio išsikvota Kanados ir JAV laisvos prekybos sutartis, kurios patvirtinimo senato sustabdė J. Turnerio sukurtyta jėga paskirti liberalų daugumą. Liberalų partija netgi neįstengia iškovoti iš skolų ir nesurenka pakankamai lėšų rinkimui vajui. Nuo liberalų pradeda nusiklaidinti laisvos prekybos su JAV norintys pramonės ir verslo atstovai. Lūžis pastebimas ir liberalų eilėse. Konservatorių kandidatų Toronto Eglinton-Lawrence apylinkėje nori tapti buvęs liberalas A. Abbottas, vadovavęs kelioms ministerijoms liberalų vyriausybėje 1976-79 m. Esą J. Turnerio politika, atmetanti laisvą prekybą su JAV, padarytų daug žalos visai Kanadai. A. Abbottui teko būti ministru, tvarkiusiu pajamų, vartotojų, didžiųjų bendrovių ir mažųjų verslininkų reikalus. Jis yra gerai susipažinęs su prekybos reikalais.

Paieškojimas

Giminės iš Lietuvos ieško Antano Gasparavičiaus anksčiau gyvenusio Toronto, 109 Ryerson Ave. Jis pats arba apie jį žinantys, prašomi pranešti tel. 536-8896 Toronto.

Lietuvos kankinių parapijos 60 metų minėjimo rugsėjo 25 d. Anapilio salėje programą atlieka "Sutartinė". Iš kairės: DANA PARGAUSKAITĖ, NIJOLĖ BENOTIENĖ – vadovė, ZITA ir DAINA GURKLYTĖS Ntr. St. Dabkaus

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į

SPAUDOS VAKARĄ

savaitraščiui "Nepriklausoma Lietuva" paremti, kuris įvyks

š. m. spalio 22, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose.

1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario.

Programoje:

- solistas V. Verikaitis,
- akompanuoja muz. L. Kanovičienė,
- akordeonistė D. Pargauskaitė,
- Toronto "Gintaro" tautinių šokių grupė, (meninė programa – 7 v.v.)
- Karšti valgiai • Loterija
- Baras • Šokiams gros orkestras

Rengėjai

Bilietus galima užsisakyti: D. Renkauskas tel. 767-8264, LN popietėse ir prie įėjimo.

TORONTONT

Inž. A. Venskųs, Europinio sąjūdžio lietuvių komiteto gen. sekretorius, dalyvavo šio sąjūdžio feder. tarybos posėdžiuose, kurie įvyko Madride (Ispanijoje) rugsėjo 30 – spalio 1 d. Feder. tarybos posėdžių dienotvarkėje ryšium su naujais 1989 metų parlamento rinkimais, be einamųjų reikalų buvo diskutuojami vakariečių solidarumo ir Europos parlamento sustiprinimo klausimai. Europinis sąjūdis šiemet švenčia 40 metų veiklos sukaktį. Jo pirmininku šiuo metu yra E. Baron Crespo – Europos parlamento vicepirmininkas (Ispanija).

Palengvėjus ryšiams Sov. Sąjungoje ir Lietuvoje gyvenantiems tautiečiams su užsienybei gyvenančiais, daug kas Kanadoje ir kitur sulaukė savo giminių iš Lietuvos. Taip pat palengvėjusios yra sąlygos ir išeivijos lietuviams, vykstantiems į Lietuvą – pavieniui ar grupėmis. Pastaruoju metu Toronto lietuvių tautinių šokių bei dainų sambūris "Gintaras" gavo tiesioginį kvietimą iš Vilniaus universiteto dainų bei šokių ansamblio atvykti 1989 m. vasarą į Lietuvą ir duoti keletą koncertų. "Gintaro" vadovybė šį pakvietimą yra priėmusi ir jau pradėjo planuoti kelionę. Tuo reikalu į Torontą yra pakviestas atvykti minėto Vilniaus ansamblio meno vadovas V. Aleksandravičius aptarti išvykos, programos ir kitų reikalų. Tikimasi jo atvykimo š. m. lapkričio mėnesį. Numatoma, kad šioje išvykoje dalyvaus apie 40 gintariečių (vyresniųjų grupės) ir muzikantų. Kelionę teks greičiausiai patiems apsimokėti. Koncertai dviejų savaitių būvyje numatomi Vilniuje ir kituose Lietuvos miestuose. Jei bus įmanoma, gintariečiai aplankys ir Suvalkų trikampyje esantį Punkską. Inf.

"Macleans" savaitinis žurnalas 1988. X. 10 laidoje išspausdino dail. Snaigės Šileikienės laišką, kuriame ji priima anksčiau spausdintą straipsnį apie Rytų Europą ir idėją žemėlapi. Esą jame nepažymėtos Baltijos valstybės, okupuotos ir prijungtos Sov. Sąjungos II D. karo metu. To fakto Vakarų demokratijos nepripažįstančios. "Jei tos mažos valstybės nebūsimos Vakarų leidiniuose, nustos egzistavusios visuomenės atmintys. Tai veda į sovietinės valdžios rankas, kurios ir nori matyti Baltijos valstybes pripažintas kaip integralines Sov. Sąjungos dalis". Panašius laiškus turėtų rašyti redakcijoms visi lietuviai, radę ką nors neigiamo spaudoje apie Baltijos valstybes. Teigiamu atveju vertėtų pagirti redakcijas už spausdinimą gerų straipsnių apie Baltijos valstybes.

Andrew Witer, Parkdale-High Parko rajono federacinio parlamento narys, rugsėjo 20 d. Kanados parlamente iškėlė ukrainiečių ir baltiečių sportininkų statuso klausimą olimpinėse žaidynėse Seoule. Ukraiņiečiai ir baltiečiai didžiuojasi savo tėvynėmis ir norėtų nešti Ukrainos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavas. Sovietų valdžia tvirtina, kad šie kraštai negali atskirai žaidynėse dalyvauti, nes prieštarautų olimpinėms žaidynėms taisyklėms. Tačiau IOC pirmininkas teigia priešingai: taisyklėse kaip tik pažymėta, kad bet kuris kraštas gali dalyvauti žaidynėse, jeigu sudaro olimpinį komitetą. Yra neteisinga, kad Maskva neleidžia minėtų kraštų atletams atstovauti savo tėvynėms. Todėl Andrew Witer kreipėsi į Kanados vyriausybę, kad ši pareikštų formalų protestą sovietams už žaidynių taisyklių

žmogaus teisių pažeidimą, reikalaujant, kad Lietuva, Latvija, Estija ir Ukraina turėtų joms priklausomą vietą olimpinėse žaidynių šeimoje.

Pasaulio įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lės gyventi kelis dešimtmečius. Černobilis ir septyni kaimai administraciniu požiūriu bus įjungti į kitą sritį. Draudžiamon zonon lig šiol grįžo beveik tūkstantis senesnio amžiaus gyventojų. Spaudoje rašoma, kad ten liko naminių paukščių, gyvulių ir pasėlių. Iš karto labai padaugėjo vīstų, susidarė nemažai jų būriai. Gaidžiai kažkodėl "sukūrė" naujas šeimas, pasidarė agresyvi. Vištos ir gaidžiai nustojo bijoti lapių. Atsirado nemažai šunų būriai, primenantys vilkų rujas. Kviečiai ir miežiai palengva įsijungia į natūralias biologines sistemas, bet atsiranda ir lig šiol nematytų naujų augalų bendrijų. Černobilio rajone pasirodė daugybė laukinių ančių. Mat čia ramu, maža žmonių, daug lesalo. Antys užsikrečia radioaktyviomis medžiagomis. Vėliau jos išskrenda ir būna sumedžiojamos. Naują problemą sudaro žmonėms patenkančių radioaktyvių tokių ančių mėsa.

London, Ontario

A. a. PRANO STYGOS palaikai šią vasarą jo žmonos buvo perkelti iš Šv. Petro kanadiečių kapinių Londone į Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje. A. a. Pranas buvo nekompromisinis lietuvis patriotas ir jam kaip tik ir bus geriau ten... tylinčiųjų lietuvių šeimoje.

Pranas dirbo karo policijoje Kaune. Už tinkamą pareigų supratimą ir parodytą narsumą, ginant prezidentūrą nuo užpuolelių ir rizikuojant savo gyvybe, jis buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo ordino medaliu. Įdomus sutapimas – jis mirė rugsėjo 8 d., kuri yra ir šio ordino oficiali šventė, o kartu yra ir mūsų Tautos šventė bei Šiluvos Marijos parapijos atleidų diena. D. E.

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a. a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave., Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney. Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents

Toronto:
Suite 209,
3416 Dundas St. W.
Toronto, Ontario M6S 2S1
767-2127

Mississauga:
Suite 200, Plaza One,
2000 Argentia Road, Mississauga,
Ontario, L5N 1P7,
821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a. a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniška pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliskai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3 769-1616

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — Fax 233-0285 — 231-2661

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

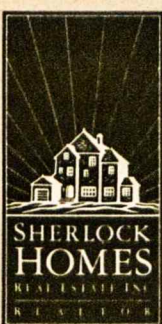
Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.

Prizadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker

birute spudas, B.A.
sales representative

Perkant, parduodant ar dėl informacijų skambinkite, mielai patarnausiu

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

1988 metų EKSKURSIJOS
[VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS]

6. Rugpjūčio 17-31.
7. Rugsėjo 7-21.
8. Spalio 10-19.

Vilnius 11 d.
Vilnius 11 d.
Vilnius 7 d.

\$2284.00 dar yra 3 vietos
\$2284.00 dar yra 15 vietų
\$1695.00 dar yra 7 vietos

KLM lėktuvai Torontas – Maskva su persėdimu Amsterdame. Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriks, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronte nuo 1962 m. Rugsėjo 7-21 grupę numatęs lydyti aš pats. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.

Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

TORONTONT

Anapilio žinios

— Su spalio 9 sekmadieniu Wasagoje baigtos reguliarios sekmadieninės pamaldos. Šias pamaldas laikė kun. K. Kaknevičius. Iki sekančios vasaros pamaldos Wasagoje bus laikomos kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį ir ypatingose šventėse 11 v.r.

— Pakrikštyta Vaclovo ir Laurie (Williams) Verikaičių, jn., dukrelė Kotryna-Marija.

— Ruošiasi tuoktis Zita Bersėnaitė su Viesturs Cers.

— Ateinantį sekmadienį, spalio 16, rinkliava Kanados vyskupų reikalams.

— Anapilio moterų būrelio susirinkimas — spalio 16, sekmadienį, po 11 v.r. pamaldų, buvusios bankelio patalpose.

— KKK moterų dr-jos Lietuvos kankinių par. skyrius kapinių lankymo proga spalio 30, sekmadienį, rengia parodą dailininkių kūrinių — Juozas Marcinienės, Ritos Kvedarienės, Teklės Benotienės (rankdarbių).

— Klebonas kun. J. Staškus dalyvavo arkiv. A. Bačkio šventinio iškilmėje Romoje ir viską nufilmavo. Grįžęs vaizdajuostę parodys visiems parapijiečiams.

— Pavaduodamas kleboną kun. J. Staškų, spalio 9, sekmadienį, 11 v.r. pamaldas laikė ir pasakė pamokslą kun. E. Jurgutis, OFM.

— „Sutartinės“ kvartetas, kuris gieda sekmadieniais per 9.30 v.r. Mišias, spalio 16 koncertuos Montrealyje.

— Nuo sekančio sekmadienio, spalio 16, po pamaldų, vėl bus gaunami pietūs parapijos salėje.

— B. ir Z. Štepanavičiai, išvydami žiemoti Floridą, paaukoko \$100 Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai, kuri jau baigiama. Aukos šiuo metu labai reikalingos.

— Šv. Jono lietuvių kapinėms paaukoko: \$100 — N. Strazdas, A. B. Petrylos, J. J. Šarūnai.

— Mišios spalio 16, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Birutę Pžezdeckienę, 11 v.r. — už parapiją.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių namų vyrų būrelio valdybos posėdis — spalio 14, penktadienį, 7.30 v.v., kunigaikštienės Birutės menėje (buv. pensininkų kambaryje).

— LN valdybos posėdis — spalio 20 d., 7.30 v.v.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Gražina Juknevičienė, Aukšė Sekmokienė iš Vilniaus; Julija Kačergienė iš Kauno; Vitalius Kuchalskis iš Šiaulių; Eugenija Blaževičienė iš Rokiškio; Stasė Bulotaitė iš Anykščių; Luis Rudėnas iš Argentinos; Anna Nevelinski iš Freehold, N. Jersey, G. Urbonaitė iš Montrelio ir „Varpo“ redaktorius Antanas Kučys iš Čikagos.

— Lietuvių slaugos namams auکو: \$1000 — J. O. Kirvačiai. Iš viso statybos fonde yra \$86,623.84. Aukos priimamos: „Paramoje“ sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332-17, „Talkoje“ sąsk. nr. 4259.

PADEKA

Lietuvos kankinių parapijoje Mississaugoje, veikia KKK draugijos skyrius, kurio valdybos pirninkė nuo 1978 m. yra G. Trinkienė. Šis skyrius aktyviai dalyvauja parapijos veikloje: ruošia įvairius renginius, remia finansiskai lietuviškas institucijas, lanko ligonius, puošia gelėmis šventove.

Mes keturios meninio vieneto „Sutartinė“ dainininkės, pradėjusios savo koncertinę veiklą prieš keturis metus, pastoviai jautėme katalikių moterų draugijos globą. Uolios valdybos narės, vadovaujant G. Trinkienę kviesdavo mus atlikti menines programėles jų renginiuose, paremdavo finansiskai, kviesdavo į draugijos metines šventes. Niekada neužmiršdavo padėsimi ir tirti „Ačiū, merginos“.

Šį kartą tas gražus žodis AČIŲ tik dar didesnę raidę grįžta Jums, mielos moterys, už Jūsų jautrumą, globą ir tuos gražius bažnytinius apsiuštus. Matydamos mus giedant šventovėje sekmadieniais pamaldų metu, draugijos moterys nupirko medžiagą ir jų narių J. Gurklienės ir M. Pargauskienės darbštųjų rankų dėka, mes įsigijome gražų apsiuštą.

Giliai sujaudintos tokiu Jūsų dėmesiu, reiškiamo nuoširdžiausią padėką visoms Lietuvos kankinių parapijos KKK dr-jos skyriaus narėms, valdybai ir nepailetančiai pirmininkei G. Trinkienėi.

Meninio vieneto „Sutartinė“ dainininkės

RAMI, TVARKINGA lietuvių nuo lapkričio pirmos ieško dviejų miegamųjų buto. Prašome skambinti tel. 534-0149 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Spalio mėnesį mūsų šventovėje Rožinis kalbamas kasdien 7.40 v.r., o sekmadieniais prieš 8.30 ir 11.30 v.r. Mišias.

— Spalio 5 palaidotas a.a. Pranas Vilimas, 70 m.; spalio 7 palaidotas a.a. Anicetas Žižys, 74 m.

— Lietuvių pranciškonų vadovybės posėdyje, kur buvo padaryti įvairūs pakeitimai, visos užimtos lietuvių pranciškonų vietos Kanadoje (St. Catharines, Hamilton, Londone ir Toronte) liko be pakeitimų sekančioms trejiems metams.

— Parapijos tarybos labdaros sekcija vėl organizuoja naudotų drabužių ir daiktų išpardavimą, kuris įvyks šio mėnesio 25-27 d.d. Parodų salėje. Šiam išpardavimui trūksta įvairių daiktų: virtuvės reikmenų, mažų baldų, augalų, papuošalų ir t.t. Reikalingi ir darbininkai. Jei kas galėtų padėti, prašom skambinti B. Tamulionienėi 239-8201.

— KKK moterų dr-jos mūsų parapijos skyriaus susirinkimas įvyks spalio 16, sekmadienį, po 11.30 v.r. Mišių, Parodų salėje. Programoje geologijos daktarės Jadvygos Rimšaitės paskaita su skaidrėmis, „Iliustruota kelionė po senąjį Egiptą ir jo turtai“.

— Registruojami vaikučiai Pirmos Komunijos pasiruošimo pamokoms, kurios prasidės lapkričio mėnesio pradžioje.

— Vaikų kaukių balius, kurį rengia parapijos tarybos jaunų šeimų sekcija, įvyks spalio 30 d., 1 v.p.p. parapijos didžiojoje salėje. Programoje Viktorijos Jankutės-Moss lietuvių teatras iš Detroito, žaidimai, paradas. Įėjimas — \$3 suaugusiems, vaikams — \$2. Visi kviečiami dalyvauti su kaukėmis.

— Spalio 20 d. 7 v.v. rengiamas susitikimas su dr. Vyta Bieliausku iš Ohio. Jis konsultuos vedybinio gyvenimo klausimais. Pokalbis rengiamas pas seselę (57 Sylvan Ave., Toronto).

— Parapijai auکو: \$400 — M. Žižienė; \$250 — L. G. Matukai; \$200 — J. A. Šulca; \$100 — V. Kacorienė, B. Dūdienė, R. D. Karauskai, E. Švegdienė, A. R. Sapijonai, A. S. Šileikos, B. D. Vaidilos; \$60 — R. G. Šimkai, D. Danaitytė; \$50 — I. Čiurlienė, J. P. Ivanaukai; vyskupo fondui: \$100 — A. Diržys.

— Mišios spalio 16, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Stankevičių ir Dranginių šeimų mirusius; 9.20 v.r. — už Mariją ir Povilą Kevežius; 10.15 v.r. — už Murauskų ir Šmigelskių šeimų mirusius, už Adelę Austrienę; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 7 v.v. — už Oną ir Joną Venckaičius.

Kanados lietuvių katalikų kunigų vienybės suvažiavimas įvyks š. m. spalio 25, antradienį, 10 v.r., Lietuvos kankinių parapijos klebonijoje, Anapilyje. Darbotvarkėje numatytas Vilniaus vyskupijos administratoriaus vyskupo J. Steponavičiaus ir kun. A. Svarinsko žodis (iš garsinės vaizdajuostės), vyskupo P. Baltakio pranešimas (raštu) apie Vakarų Kanados lietuvių sielovadą. Bus svarstomi einamieji reikalai ir renkama nauja valdyba. Dabartinės valdybos pirm. yra kun. J. Staškus, ižd. kun. A. Simanavičius, OFM, sekr. kun. Pr. Gaida.

Toronto lietuvių jaunimo ansamblio „Gintaras“ spalio 8-9 d. d. dalyvavo Klivlando lietuvių dienose, kur vyriausioji studentų grupė atliko meninę programą. Su jais taip pat dalyvavo ir torontiški sol. V. Povilonis. Gintariečiai su vadovais J. ir R. Karasiejais Torontan sugrįžo sekmadienio vakarą, pilni įspūdžių bei geros nuotaikos.

A. a. Apolinaras Čepaitis, miręs 1988 m. kovo 1 d., savo testamentu Kanados lietuvių fondui paliko \$1000. KLF

Išskelbiamas amžinybės a.a. Danieliui Siminkevičiui, artimieji auکو Kanados lietuvių fondui: \$40 — Algis ir Vanda Bentnorai; \$30 — Bronius ir Prima Sapliai; \$10 — Ona ir Tadas Krasauskai, Vt. ir Regina Stabačinskai, Henrikas ir Liuda Sukauskai. Nuoširdžiai užaučiame šeimą bei giminės ir tariaume nuoširdų ačiū aukosiems. KLF

Metinė „TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ“ prenumerata nuo 1988 m. sausio 1 d. — \$22 doleriai, (naujam skaitytojui — \$18), remėjo prenumerata — \$25, garbės — \$30. Prenumerata JAV-se — amerikietiška doleriais.

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA rengia simpoziumą tema

“Baltiečių veiklos vystimasis Kanados visuomenėje”

1988 m. spalio 16, sekmadienį, 9.30 v.r. iki 3 v.p.p., Tartu College 310 Bloor Street West, Toronto, Ont. (įėjimas iš Madison gatvės)

Dabartiniai įvykiai Baltijos kraštuose reikalauja Kanados baltiečių bendruomenės prisidėjimo prie laisvės kovos. Tam reikalinga naujų kūrybinių veiklos metodų (vairiose srityse). Visa eilė prityrusių veikėjų bei žurnalistų duos pasiūlymų, gairių ir konkrečių nurodymų, kaip prieiti prie įtakingų asmenų ir organizacijų, kaip paveikti viešąją nuomonę ir naudotis žinių agentūromis.

Kalbėtojai: David Somerville, National Citizens' Coalition pirm.; Harold Nelson, redaktorius CBC "National News" programos; John P. Gunning, "Juodojo kaspino" sąjūdžio Toronto apyl. pirm.; Algis Juzukonis, "The Birks Group" firmos pirm.; Nola Crewe, Toronto mokyklų tarybos narė; Ruho Paluoja, Kanados Estų Bendruomenės visuomeninių reikalų vedėjas

Pietų metu kalbės buvęs "The Toronto Sun" ir dabartinis "The Ottawa Sun" dienraščių redaktorius Peter Worthington.

Po simpoziumo bus duodama vaizdinė ir žodinė apžvalga dabartinių įvykių Baltijos kraštuose. Prašom būti užsiregistruoti iš anksto skambinant į KLB raštinę (416) 533-3292. (įskaitant pietus).

Visus maloniai kviečia dalyvauti.

Kanados baltiečių federacija

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS XIII-sios krašto tarybos trečioji sesija

įvyks š. m. spalio 22-23 d. d. Prisikėlimo parapijoje, 1011 College St., Toronto, Ontario

Spalio 22, šeštadienį, nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.

Registracija, suvažiavimo atidarymas, KLB krašto valdybos, apylinkių ir kiti pranešimai; PLB valdybos pirm. dr. Vytauto Bieliausko pranešimas

1.30 v.p.p. simpoziumas "Dabartiniai įvykiai Lietuvoje" ir diskusijos

Įžanga — okupuotos Lietuvos įvykių apžvalga
Prelegentai: PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas; PLB vicepirm. ryšiams su užsieniu Algimantas Gureckas; Lietuvos laisvės lygos tarybos išėjimoje narys doc. Vytautas Skuodis; PLJ sąjungos vicepirmininkė Mirga Šaltmiraitė; PLJS "Infotinklo" redaktorius Darius Čuplinskas

Spalio 23, sekmadienį, nuo 10 v.r. iki 3 v.p.p. (Parodų salėje)

Lėšų teikimo seminaras, diskusijų tąsa bei šeštadienio simpoziumo išvados, rezoliucijų ir nutarimų svarstymas bei priėmimas, uždarymas

Visuomenė kviečiama dalyvauti visose krašto tarybos sesijose, ypač šeštadienio simpoziume. Registracijos kaina asmeniui \$20. Prašome užsiregistruoti iš anksto paskambinant į KLB raštinę tel. (416) 533-3292.

VAIKŲ KAUKIŲ BALIUS

įvyks spalio 30, sekmadienį, 1 v.p.p., Prisikėlimo parapijos didžiojoje salėje

PROGRAMOJE: V. Jankutės-Ross lietuvių teatras iš Detroito, žaidimai ir paradas.

Kviečiame visus vaikus ir tėvelius dalyvauti apsiuštus su kaukėmis. Vaikučiai gaus lauktuvių. Įėjimas: suaugusiems — \$3, vaikams — \$2. Rengia: Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekcija

AUKŠTOS PALŪKANOS. GEROS TAUPYMO SĄLYGOS TIEMS, KURIE NORI GAUTI MĖNESINES PALŪKANAS.

— Palūkanos apskaičiuojamos už kiekvieną dieną ir prirašomos į nario sąskaitą vieną kartą per mėnesį.

— Procentai garantuojami vieneriems metams nuo įdėjimo datos.

TAUPYKIME SAVAME KREDITO KOOPERATYVE!

KITUR GERESNIŲ SĄLYGŲ NERASITE!

Procentai gali keistis. Minimum — \$5,000

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

A. a. Felikso Noreikos 5 metų mirties prisiminimui Marija Noreikienė "Tėviškės žiburiams" auکو \$20.

A. a. Jono Steiblio ketverių metų mirties prisiminimui jo žmona Elena Steiblienė "Tėviškės žiburiams" auکو \$50.

"TŽ" redakcijoje gautas pranešimas iš Algio Klimaičio — VLIKo atstovo Pasaulio baltiečių tarybos biuro Štrasburgo mieste. Iš kelių pridėtų susirašinėjimo laiškų su VLI-Ko pirmininku dr. K. Bobeliu matyti, kad A. Klimaitis iš VLI-Ko tarnybos tame biure yra pasitraukęs drauge su jam talkinusi neseniai iš okupuotos Lietuvos atvykusi Mindaugu Šiboniū dėl nesutarimų su dr. K. Bobeliu finansinėje srityje. Viename rašte pažymėta, kad A. Klimaitis neat-sisakė įsipareigojimų Pasaulio baltiečių tarybai ir Europos parlamento baltiečių grupei, kurios jis yra gen. sekretorius. VLIKas A. Klimaičio atsistatydinimą priėmė.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka statalus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

Jau galima įsigyti

VIII-sios tautinių šokių šventės VAIZDAJUOSTĖ

Yra dviejų rūšių: "BETA" ir "VHS". Kaina su persiuntimu Kanadoje — \$53, JAV-se — \$54. Čekius ar pinigines perlaidas siųsti šiuo adresu:

Šventės Video, c/o J. Pleinys, 84 Balsam Ave. S., Hamilton, Ont. L8M 3B3, Canada. Gavus užsakymus su pinigais, vaizdajuostė bus pasiųsta oro paštu.

PADEKA

Nuoširdus ačiū visoms rengėjoms ir viešnioms už įspūdingą ir malonų mergvakarį. Ypatingai dėkoju vyriausioms rengėjom, praleidusioms gražų sekmadienį vaisyių paruošimui ir Inai Sungailienei už mergvakario programos pravedimą. Džiaugiuosi nuoširdžiu mano vyro Andriaus priėmimu, šeimos nariais, giminėmis ir draugais. Labai ačiū už gražius sveikinius, puikias dovanas ir gausų atsilankymą.

Jūsų nuoširdumas man ir Andriui paliks maloniausią prisiminimą.

Kristina Pavilanytė-Gaputienė

Parduodame ir siunčiame

220 voltų/50 H. elektrinius reikmenis

(įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje.

Universal Overseas Services Tel. (416) 755-7779

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir atnaujami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas (705) 723-5522

MONTREALQUE

Šv. Onos draugijos pietūs Montrelio MNP seselėms paremti buvo suruošti spalio 2 d. AV parapijos salėje. Į šį renginį susirinko apie 120 dalyvių. Draugijos pirm. Onos Augūnienės paprašytas dr. Petras Lukoševičius įdomiai vadovavo visai programai. Prieš mėnesį atkelta naujoji Montrelio seselių vyresnioji ses. M. Paulė džiaugėsi po vienuolikos metų vėl grįžusi į Montrealį ir dėkojo šv. Onos draugijai už šių pietų suorganizavimą. Meninę programą atliko montrealiečių visad mėgstamas poetas dr. Henrikas Nagys, paskaitydamas šiam momentui tinkamų eilėraščių. Klebonui kun. Juozui Aranauskui palaiminus svečius ir vaisyių status, visi buvo skaniai pavaišinti J. ir S. Rimeikių paruoštais valgiais. Pietų metu buvo platinami loterijos bilietėliai. Pabaigoje gražų padėkos žodį tarė seselė M. Palmira, kuri ką tik iš Montrelio buvo iškelta į Torontą. Vincas Piečaitis organizuoja vajų solidarumo mokesčiui rinkti. Šiais metais metinis mokestis

pakeltas iki \$10, todėl reiks atnaujinti pasižadėjimus, pagal kuriuos "Litas" atskaitydavo tiesiog iš mokėtojo sąskaitos. Visi lietuviai yra kviečiami solidarumo mokestį sumokėti — tai garbės klausimas.

Montrelio lietuvių akademinis sambūris ruošia iškilmingą vakarą Donelaičio 275 m. gimimo sukačiai paminėti. Šis renginys įvyks lapkričio 5 d. 6.30 v.v. Helene de Champlain restorano salėje šv. Elenos saloje.

KLK moterų draugijos Montrelio skyriaus susirinkimas su paskaita šaukiamas spalio 30 d. po pamaldų seselių namuose. Narės ir svečiai kviečiami atsilankyti.

Vasario 16 Montrealyje bus miniama 1989 m. vasario 19 d.

Dr. Jonas Šemogas, ilgai gyvenęs Montrealyje, rugsėjo 27 d. mirė Havajuose. Jis buvo 77 m. amžiaus. Liūdi žmona, dukra ir sūnus su šeima, giminės bei bičiuliai.

Priešvedybinių užsakų skelbiami Daivos M. Jaugelytės su Daniel R. Zadkovic. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

"LITAS" SEKMADIENIAIS NEBEDIRBS

Gaila, bet dėl centrinio kompiuterio neveikimo ir bankinio saugumo "Litas" sekmadieniais nebedirbs.

Įvedus kompiuterius, mes bandėme išlaikyti įprastą tvarką ir dirbti sekmadieniais. Sekmadienį darbai vis sunkėjo ir teko daugiau rizikuoti, nes turėjome išduoti pinigus bei iškeisti čekius, nežinodami vėlyviausių sąskaitų balansų ir negalėdami padaryti įrašymų knygutėse.

Sekmadieniais darbai atliekami grynai kasininkės nuožiūra: kam ir kiek pinigų galima išduoti. Tai ypač sunku ne nuolatiniams dirbančiom kasininkėms.

Dabar "Litas" yra išijungęs į "INTER-CAISSE" ir "INTERAC" sistemą. Taip kad kiekvienas "LITO" narys gali atlikti savo transakcijas per kaimynystėje "Caisse Populaire" sistemą, o pasiimti pinigų "cash" iš bankų, turinčių pinigų išdavimo mašinas.

Jūsų patogumui "LITE", prie durų sienoje yra dėžė, skirta depositams, su užrašu "ENVELOPES". Tai yra visai saugus būdas palikti depozitą ne darbo valandomis. Depozitą įdėkite į voka, užrašę sąskaitos numerį ir pavardę.

Vedėjas

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8 Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$23,000,000 REZERVAS — virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	10 1/4%	Taupymo — special.	5 1/2%
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 1/4%
1 metų	9 1/4%	Taupymo — kasdieninės	5 %
180 d. - 364 d.	8 1/2%	Einašios sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	8 1/4%	RRIF — RRSP — term.	10 1/4%
60 d. - 119 d.	8 %	RRIF — RRSP — taup.	6 1/2%
30 d. - 59 d.	7 3/4%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 11 1/4%, asmeninės — nuo 12 1/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve 3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—
Ketvirtadieniai	12.00- 8.00	4.00-8.00
Penktadieniai	10.00- 6.00	2.00-6.00

ATLIEKAM mūrinimo darbus iš plytų, blokų ir taisome senus pastatus. Skambinti Alfonsas tel. 536-3456 Toronte.

JIEŠKAU VARTOTŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ. Grožinės literatūros, istorijos, religinės literatūros, filosofijos, biografijų, atsiminimų, lietuvių meno knygų, senų "Aidų", "Metmenų", lietuvių enciklopedijos ir t.t. Darius Čuplinskas, 62 Burnside Dr., Toronto, Ont., M6G 2M8. Tel. (416) 533-7425.

PARDUODAMAS vieno miegamųjų butas New Port Richey, Floridoje. Rami vieta, netoli parduotuvių. Kaina \$23,000. Skambinti tel. 813-845-8919.

MEDAUS IŠPARDAVIMAS žiemos sezonui po 2 ir po 4 svarus dėžėse. Tamsaus ir šviesaus medaus kaina 1 svaras — \$1.80. Skambinti tel. 534-6803.

SAVO GIMINĖMS Lietuvoje Jūs galite padėti, dovanodami jiems AUTOMOBILĮ. Informacija, dokumentų sudarymą bei pristatymą gavėjui atlieka bendrovė H. Petrick, Lehmstr 1, 2970 Emden, West Germany.

IŠNUOJOMAS vienas kambarys, virtuvė ir prausykla senesnio amžiaus asmeniui. Skambinti tel. 534-8057 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatui į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose bei kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį Prisikėlimo parapijos kieme.

EUROPEAN CATERING